

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Δράσεων 2024

της Γενικής Γραμματείας
Ευάλωτων Πολιτών
& Θεσμικής Προστασίας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου
Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών
& Θεσμικής Προστασίας

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

TAMEY
ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ | 2021-2027

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμός Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου	5
Χαιρετισμός Υφυπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου	6
Πρόλογος Γενικού Γραμματέα Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας	7
Εισαγωγή	9
Εμβληματικές Δράσεις της Γενικής Γραμματείας	11
I. Δράσεις για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων	13
Στατιστικά ασυνόδευτων ανηλίκων	13
1. Θεσμική Προστασία Ασυνόδευτων Ανηλίκων	16
1.1 Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων	17
1.2 Συνεργασία με την Ολλανδική Κυβέρνηση, με την υποστήριξη της οργάνωσης Nidos	21
1.3 Συνεργασίες με διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς	21
1.4 Πρόγραμμα «GUARD - UP - Empowering guardianship systems to improve the guidance of UAC»	23
1.5 Εναρμόνιση, Καθιέρωση και Πιστοποίηση Διαδικασιών Βέλτιστου Συμφέροντος	25
1.6 Προώθηση του θεσμού της αναδοχής των ασυνόδευτων ανηλίκων	28
2. Διασφάλιση της στέγασης των ασυνόδευτων ανηλίκων	32
2.1 Ασφαλείς Περιοχές	34
3. Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ)	38
3.1 Παρεχόμενες υπηρεσίες και δράσεις του ΕΜΕΑ	38
3.2 Δράσεις για ευάλωτα πρόσωπα	42
3.3 Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Διακρίσεις	42
3.4 Μετάδοση καλών πρακτικών	43
4. Διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στις δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων	47
4.1 Εφαρμογή του Πλαισίου Κανόνων Λειτουργίας των δομών φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων	47
4.2 Επιτόπιοι έλεγχοι σε δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων	48
4.3 Ανταλλαγή τεχνογνωσίας με άλλες χώρες	51
4.4 Ανάπτυξη δεξιοτήτων των εργαζομένων στις δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)	51
4.5 Διάχυση αποτελεσμάτων εποπτείας και καλών πρακτικών	52
4.6 Εθνικό Μητρώο Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων	52
5. Προαγωγή και πρόληψη της ψυχικής υγείας των ασυνόδευτων ανηλίκων και ενδυνάμωση των επαγγελματιών πρώτης γραμμής	54
6. Δράση Μεντόρων (Mentorship)	57

6.1 Εργαστήρια Ζωγραφικής	58
6.2 Δίκτυο Εφήβων	58
6.3 Δράσεις ευαισθητοποίησης σε σχολεία	59
6.4 Ενημερωτικά και εκπαιδευτικά βίντεο	59
6.5 Προαγωγή της ψυχικής υγείας	59
7. ΠΥΞΙΔΑ	61
8. Υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης των ασυνόδευτων ανηλίκων	64
8.1 Ενίσχυση της πρόσβασης των ασυνόδευτων ανηλίκων στην εκπαίδευση	64
8.2 Ενίσχυση της συμμετοχής σε ενταξιακές αθλητικές, ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δράσεις ...	65
8.3 Επαγγελματική ετοιμότητα και προετοιμασία για τη μετάβαση στην αγορά εργασίας	67
8.4 Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας	67
II. Δράσεις για την προστασία ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών	70
9. Θεσμική εποπτεία πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών	72
10. Εθνική στρατηγική για την προστασία των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών	75
11. Δράσεις για την στέγαση, υποστήριξη και διασύνδεση ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών	77
11.1. Πιλοτικό Πρόγραμμα «ΣΤΗΡΙΞΙΣ (STIRIXIS) – Στεγαστικό πρόγραμμα σε κτήρια και διαμερίσματα για εξαιρετικά ευάλωτους αιτούντες διεθνή προστασία».....	77
11.2 Πρόγραμμα «Ένα Βήμα Μπροστά (A Step Forward)» - Πρόγραμμα στεγαστικής μέριμνας για ευάλωτες γυναίκες και μονογονείς μητέρες με παιδιά.....	78
12. Δράσεις πρόληψης και ενίσχυσης της προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και βίας	81
13. Προγράμματα και δράσεις υποστήριξης ασυνόδευτων ανηλίκων και άλλων ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών	87
13.1 Έργο «Fortify»	88
13.2 Έργο «Reception and integration reforms for migrants, especially unaccompanied youth»	89
13.3 Έργο "Safe Borders"	89
14. Δράσεις που αναμένεται να υλοποιηθούν στο επόμενο χρονικό διάστημα	91
14.1 Εκτίμηση αναγκών αναφορικά με την ψυχική υγεία και ψυχοκοινωνική ευημερία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών	91
14.2 Δράσεις προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων με έμφαση στην εργασιακή εκμετάλλευση	92
14.3 GBV Safe Space for female and children victims	93
14.4 «Hope in Action: Support to Vulnerable Young Refugee Mothers and Children at Risk»	94
14.5 «16+ and Young Adults Semi-Independent Living (SIL+) Focused on Employability»	95
15. Συνέργειες και δράσεις ευαισθητοποίησης της Γενικής Γραμματείας	97
Ευχαριστίες	102

Χαιρετισμός Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου

«Η προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων παρέμεινε κεντρική προτεραιότητα»

Η ίδρυση της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας αποτέλεσε μια στρατηγική επιλογή της κυβέρνησης του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, αντανakλώντας τη σημασία που αποδίδεται στην προστασία των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών. Το 2024 υπήρξε μια χρονιά με ουσιαστικά βήματα προς την ενίσχυση της ασφάλειας, της φροντίδας και της ενσωμάτωσης αυτών των συμπολιτών μας, επιβεβαιώνοντας τη δέσμευσή μας στη δημιουργία ενός λειτουργικού και ανθρώπινου συστήματος υποστήριξης.

Η προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων παρέμεινε κεντρική προτεραιότητα. Η διασφάλιση ασφαλούς στέγασης και η υιοθέτηση πολιτικών για την άμεση προστασία συνέβαλαν καθοριστικά στη δημιουργία ενός σταθερού πλαισίου φροντίδας. Επιπλέον, η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση διευρύνθηκε, ώστε κάθε παιδί να έχει την ευκαιρία να χτίσει ένα βιώσιμο μέλλον, εφοδιασμένο με γνώσεις και δεξιότητες.

Παράλληλα, η Γενική Γραμματεία διεύρυνε τις δράσεις της και προς άλλες ευάλωτες ομάδες, προσφέροντας στοχευμένα προγράμματα για την κοινωνική και οικονομική ένταξη των μεταναστών και προσφύγων. Η ενίσχυση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και οι στρατηγικές συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς αποδεικνύουν ότι η νόμιμη μετανάστευση, όταν διαχειρίζεται με υπευθυνότητα, μπορεί να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.

Η Ελλάδα παραμένει προσηλωμένη στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, στην ασφάλεια και στην κοινωνική συνοχή, αποδεικνύοντας ότι η αποτελεσματική διαχείριση του μεταναστευτικού μπορεί να μετατραπεί σε ευκαιρία. Με γνώμονα τη συνέπεια, την ευθύνη και τη συνεργασία, συνεχίζουμε να εργαζόμαστε ώστε κανένας ευάλωτος πολίτης να μην μένει αβοήθητος και να έχει τη δυνατότητα να διαμορφώσει ένα καλύτερο μέλλον.

Χαιρετισμός Υφυπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου

«Οι νέες απειλές απαιτούν νέες νίκες»

Καθώς τα χρόνια περνούν το βιβλίο των εμβληματικών δράσεων της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας εμπλουτίζεται με καινούργιες σελίδες:

Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ενίσχυση και δημιουργία νέων Ασφαλών Περιοχών, δημιουργία με την ευγενική χορηγία του ΟΤΕ του πενταψήφιου τηλεφωνικού αριθμού 15107 για ενίσχυση του πολυβραβευμένου Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης, πολλές διεθνείς διακρίσεις, ενίσχυση των δράσεων των Μεντόρων, μετάδοση των καλών πρακτικών της Ελλάδας, περαιτέρω υποστήριξη της ψυχικής υγείας και της κοινωνικής ένταξης των φιλοξενούμενων μας, σχεδιασμός της Εθνικής Στρατηγικής για την προστασία των ευάλωτων πολιτών, πρόγραμμα στεγαστικής μέριμνας για ευάλωτες γυναίκες με παιδιά, προετοιμασία για την εφαρμογή του Συμφώνου για την Μετανάστευση, πρόληψη και προστασία από το σκοτεινό έγκλημα της εμπορίας ανθρώπων, επισκέψεις στις δομές με στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας, ώστε οι ανήλικοι να γνωρίζουν όχι μόνο τα δικαιώματά τους, αλλά και τις υποχρεώσεις τους απέναντι στην Ελλάδα που τους φιλοξενεί και τους φροντίζει.

Όλα αναπόσπαστα κομμάτια αυτού του μεγάλου παζλ, που συμπληρώνεται συνεχώς και αποκτά νέους «οπαδούς» μιας συλλογικής προσπάθειας που αποσκοπεί συγχρόνως στην προστασία των ευάλωτων και στην προστασία της ελληνικής κοινωνίας: Η κυβέρνηση της Ελβετίας, η ΕΕ, ο σχεδιασμός των νέων δράσεων μέσω του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, η ολοένα αυξανόμενη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, όπως η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, οι προσφορές από πολλές ελληνικές επιχειρήσεις.

Το 2024 υπήρξε μια χρονιά που συγκλονίστηκε από περισσότερους γεωπολιτικούς κραδασμούς και πολέμους, κορύφωση της κλιματικής κρίσης, αύξηση της βίας, της γλώσσας του μίσους, των ακραίων φωνών που επαγγέλλονται εύκολες λύσεις για δύσκολα προβλήματα, δραματική αύξηση του αριθμού των ανηλίκων.

Αυξήθηκαν έτσι και οι απαιτήσεις στο πεδίο της καθημερινής μας μάχης κατά του οργανωμένου εγκλήματος και της ριζοσπαστικοποίησης που εξαπλώνονται σε όλη την Ευρώπη, εργαλαιοποιούν τους ανηλίκους και απειλούν την κοινωνική ειρήνη.

Η μάχη απέναντι στις νέες απειλές συνεχίζεται και το 2025 και είμαστε αποφασισμένοι να βγούμε ξανά νικητές.

Πρόλογος Γενικού Γραμματέα Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας

«Ασφάλεια και προστασία για όλους»

Η χρονιά που πέρασε ήταν αποφασιστικής σημασίας για την χάραξη των πολιτικών και δράσεων της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας. Καινοτόμες ιδέες και ολιστικές στρατηγικές σχεδιάστηκαν με στόχο τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας και υποστήριξης τόσο των ασυνόδευτων ανηλίκων όσο και άλλων ευάλωτων προσώπων, αποσκοπώντας στην βέλτιστη ανταπόκριση της πολιτείας στις αυξημένες ανάγκες υποστήριξής τους.

Καθοριστική κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων μας υπήρξε η στελέχωση της Γραμματείας από εξειδικευμένους επαγγελματίες μέσω της συνεργασίας και υποστήριξής μας από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAΑ). Παράλληλα, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΙΟΜ), η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και η UNICEF συνεχίζουν να στηρίζουν έμπρακτα το έργο μας.

Ο Ιανουάριος του 2024 υπήρξε εμβληματικός αναφορικά με την ενίσχυση του πλαισίου προστασίας και φιλοξενίας των ασυνόδευτων παιδιών. Στο ανωτέρω συνέβαλε αφενός η εκκίνηση της υλοποίησης του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, με το οποίο διασφαλίζουμε ότι κάθε ασυνόδευτος ανήλικος έχει ορισμένο επίτροπο, ότι λαμβάνει φροντίδα προσαρμοσμένη στην ηλικία και τις ανάγκες του και ότι τα δικαιώματά του προστατεύονται και αφετέρου η ανάπτυξη ομάδων παιδικής προστασίας στις Ασφαλείς Περιοχές των ΚΕΔ της Κω, Λέρου, Σάμου, Χίου, Λέσβου και του ΚΥΤ Φυλακίου, παρέχοντας αδιάλειπτη φροντίδα στους ασυνόδευτους ανηλίκους. Αναφορικά δε με το πλαίσιο φιλοξενίας, δεν θα μπορούσαμε να παραλείψουμε ότι εντός του έτους καταφέραμε να διεκπεραιώσουμε περί τα 4.546 αιτήματα στέγασης ασυνόδευτων ανηλίκων, ολοκληρώνοντας όλες τις προβλεπόμενες διαδικασίες για την ασφαλή μεταφορά και τοποθέτηση των παιδιών σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας.

Η ουσιαστική ένταξη των ασυνόδευτων παιδιών στην ελληνική κοινωνία αποτέλεσε επίσης έναν από τους θεμελιώδεις στόχους μας. Στην προσπάθειά μας αυτή, βρήκαμε αρωγούς κρατικούς και μη κρατικούς φορείς, που με την ουσιαστική υποστήριξή τους συνέδραμαν στην υλοποίηση ενταξιακών δράσεων που προάγουν την συμπερίληψη των ασυνόδευτων παιδιών στην ελληνική κοινωνία.

Προεξάρχουσα θέση στην προσπάθειά μας να διαμορφώσουμε ένα ολιστικό πλαίσιο προστασίας για κάθε ασυνόδευτο παιδί εξακολουθεί να κατέχει ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) που, μέσω της Τηλεφωνικής Γραμμής Εντοπισμού η οποία είναι πλέον διαθέσιμη μέσω του πενταψήφιου τηλεφωνικού αριθμού 15107 χωρίς χρέωση, κατέστησε ακόμη πιο ευχερή την

άμεση παραπομπή για τη μεταφορά και στέγαση των ασυνόδευτων παιδιών σε ασφαλές περιβάλλον. Η επικείμενη δε επέκταση του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης και σε άλλους ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, πέραν των ασυνόδευτων ανηλίκων, διασφαλίζει την άμεση και συντονισμένη παρέμβαση για το σύνολο του πληθυσμού που διαβιεί σε επισφαλείς συνθήκες.

Αποσκοπώντας στην δημιουργία ενός ολιστικού πλαισίου προστασίας για ευάλωτα πρόσωπα, το 2024 καταρτίστηκε η Εθνική Στρατηγική Προστασίας Ευάλωτων Προσώπων, η οποία θέτει τις βάσεις για τον σχεδιασμό ενός συνεκτικού και δυναμικού πλαισίου προστασίας για ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς. Η στρατηγική αυτή τελεί σε συμφωνία με τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τίθενται αναφορικά με ευάλωτα πρόσωπα που χρήζουν αυξημένων διαδικαστικών εγγυήσεων. Ο σχεδιασμός της περιλαμβάνει καινοτόμες δράσεις και πολιτικές ενώ θέτει μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στρατηγικούς στόχους, αποβλέποντας στην εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών που αναγνωρίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μέσω της Εθνικής Στρατηγικής, επιβεβαιώνεται η προτεραιότητα της Γενικής Γραμματείας για τη θεσμική προστασία των δικαιωμάτων των ευάλωτων προσώπων, τη στέγαση και διασύνδεσή τους με υπηρεσίες και φορείς καθώς και την εξειδικευμένη προστασία και φροντίδα των θυμάτων βίας και εμπορίας ανθρώπων.

Εξάλλου, δεν θα μπορούσε να μην αναφερθεί ότι ειδικά το ζήτημα του εντοπισμού των ευάλωτων προσώπων και της εν γένει υποστήριξής τους τέθηκε στο επίκεντρο της συνολικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των απαιτήσεων και εγγυήσεων του «Νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο», το οποίο προβλέπεται να τεθεί σε εφαρμογή το 2026. Η Γενική Γραμματεία κατείχε ενεργό ρόλο στην κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Εφαρμογής του Νέου Συμφώνου που υποβλήθηκε από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, επιβεβαιώνοντας την προτεραιότητα που δίνεται στα ευάλωτα πρόσωπα.

Αναφορικά με την εν γένει υλοποίηση των δράσεων μας, η Γενική Γραμματεία κατάφερε να ενισχύσει τη συνεργασία δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, εστιάζοντας στη βιωσιμότητα και στην καινοτομία, μέσω της συμβολής εθνικών και διεθνών εταίρων. Τη χρονιά αυτή μέσω της καίριας και συστηματικής αξιοποίησης των χρηματοδοτικών εργαλείων του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME/AMIF) διασφαλίσαμε την απρόσκοπτη συνέχιση κομβικών μας δράσεων, αλλά και την υλοποίηση νέων πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων. Παράλληλα, καθοριστική ήταν και η συνεισφορά της κυβέρνησης της Ελβετίας, της Νορβηγίας, της Ολλανδίας, της επιχορήγησης του ΕΟΧ μέσω της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας, του Εθελοντικού Μηχανισμού Αλληλεγγύης (VSM) με δότριες χώρες την Ολλανδία και την Τσεχία, καθώς του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ESF+), ενισχύοντας περαιτέρω τις προσπάθειές μας για τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και αποτελεσματικού πλαισίου στήριξης.

Το έργο της Γενικής Γραμματείας αποδεικνύει ότι η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας ευάλωτων προσώπων συνιστά κεντρικό στοιχείο μιας δίκαιης και βιώσιμης πολιτικής που θέτει στο επίκεντρο τις αυξημένες ανάγκες προστασίας των προσώπων αυτών. Με πίστη στη δύναμη της συνεργασίας και τη δέσμευσή μας στις αρχές της αλληλεγγύης και της κοινωνικής δικαιοσύνης, συνεχίζουμε με όραμα και αποφασιστικότητα και για το 2025.

Εισαγωγή

Η Γενική Γραμματεία, υπαγόμενη στο χαρτοφυλάκιο της Υφυπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, αποτελεί την αρμόδια αρχή για την προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων και ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, στοχεύοντας στη διασφάλιση των δικαιωμάτων, της προστασίας, της ευημερίας καθώς και της κοινωνικής τους ένταξης.

Το 2024 η Γενική Γραμματεία συνέβαλε μέσω των θεσμικών παρεμβάσεων και των προγραμματικών της δράσεων στην περαιτέρω ενίσχυση του πλαισίου άμεσης ανταπόκρισης, προστασίας και υποστήριξης των ασυνόδευτων ανηλίκων, με εμβληματική την έναρξη υλοποίησης του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, όπου κάθε ασυνόδευτος και χωρισμένος ανήλικος προβλέπεται να εκπροσωπείται και να υποστηρίζεται σε όλες τις διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών ασύλου, της εγγραφής στην τυπική εκπαίδευση και της αλληλεπίδρασης με φορείς και υπηρεσίες, με απώτερο στόχο την προάσπιση του βέλτιστου συμφέροντός του. Στην προσπάθεια αυτή συνέβαλε καθοριστικά και η εναρμόνιση των διαδικασιών βέλτιστου συμφέροντος, με τη χρήση ενιαίων πρότυπων εντύπων αξιολόγησης και τη διενέργεια της διαδικασίας αξιολόγησης από έμπειρους και εκπαιδευμένους επαγγελματίες.

Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) συνεχίζει την επιτυχημένη λειτουργία του ήδη από το 2021, παρέχοντας άμεση υποστήριξη και φροντίδα σε ασυνόδευτους ανηλικούς που διαβιούν σε αστεγία ή/και επισφαλείς συνθήκες, μέσω συντονισμένων προσπαθειών και συνεργειών για την άμεση ένταξή τους στο σύστημα παιδικής προστασίας. Η στέγαση των ανηλίκων σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας, ειδικά προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους, αλλά και η διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω της εποπτείας των δομών φιλοξενίας, εξακολουθούν να αποτελούν βασικές προτεραιότητες της Γενικής Γραμματείας. Τέλος, δεν θα μπορούσε να παραλειφθεί η σταθερή και στενή συνεργασία που έχει αναπτυχθεί με κρατικούς και μη κρατικούς φορείς, αλλά και τις κατά τόπους κοινότητες, μέσω των οποίων επιτεύχθηκε η υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης των ασυνόδευτων ανηλίκων αλλά και η ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας.

Το 2024 αποτέλεσε έτος ορόσημο για την επέκταση του πλέγματος προστασίας από τα ασυνόδευτα παιδιά και στα ευάλωτα πρόσωπα. Στο πλαίσιο των διευρυμένων αρμοδιοτήτων και εν αναμονή του Προεδρικού Διατάγματος τροποποίησης του οργανισμού του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, σχεδιάστηκαν οι σχετικές δράσεις και στρατηγικές αναφορικά με την προστασία και υποστήριξη των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών. Στο έργο αυτό, η Γενική Γραμματεία έλαβε ενισχυμένη υποστήριξη από προσωπικό του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA), το οποίο συνέβαλε κατά το σχεδιασμό δράσεων σχετικών με την εξειδικευμένη προστασία, την ολιστική υποστήριξη και εξεύρεση μακροπρόθεσμων βιώσιμων λύσεων για ευάλωτα πρόσωπα, θέτοντας ως βασικούς πυλώνες των δράσεων αυτών:

- **τη θεσμική προστασία ευάλωτων προσώπων** με στόχο τη διασφάλιση των δικαιωμάτων ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, μέσω του σχεδιασμού πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων και του συντονισμού δράσεων, υπηρεσιών και φορέων που εμπλέκονται στην προστασία τους.
- **την προστασία θυμάτων βίας και εμπορίας ανθρώπων** μέσω της ανάπτυξης εργαλείων και παρεμβάσεων για τον εντοπισμό, την υποστήριξη και προστασία των θυμάτων, την πρόληψη και αντιμετώπιση των φαινομένων αυτών, την ευαισθητοποίηση του κοινού καθώς και την αποτελεσματική δίωξη των δραστών, όπως επίσης και την ενίσχυση συνεργασιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για την εξειδίκευση του θεσμικού και προστατευτικού πλαισίου.

- **τη στέγαση, διασύνδεση και υποστήριξη ευάλωτων προσώπων** μέσω της διασφάλισης ειδικών συνθηκών υποδοχής για αιτούντες άσυλο, συμπεριλαμβανομένης της διασύνδεσής τους με υπηρεσίες υγείας και την εν γένει υποστήριξή τους έως την εύρεση βιώσιμων και μακροπρόθεσμων λύσεων.

Υπό το ανωτέρω πνεύμα, σχεδιάστηκε και η Εθνική Στρατηγική Προστασίας Ευάλωτων Προσώπων (ΕΣΕΠ), η οποία αναμένεται να δημοσιευτεί εντός του 2025, με έμφαση στην προστασία και υποστήριξη των ευάλωτων προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, βασανιστηρίων ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας. Στόχος του στρατηγικού αυτού κειμένου είναι η ενίσχυση του πλαισίου υποστήριξης των ευάλωτων προσώπων, η συλλογή και αξιοποίηση δεδομένων για τα ευάλωτα πρόσωπα, η εξειδικευμένη πλαισίωση θυμάτων βίας και εμπορίας ανθρώπων, καθώς και η βελτιστοποίηση της συνεργασίας των αρμόδιων και εμπλεκόμενων φορέων σε ζητήματα που αφορούν ευάλωτα πρόσωπα.

Τέλος, εντός του 2024, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου αναφορικά με το «Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο», το οποίο προβλέπεται να τεθεί πλήρως σε εφαρμογή από τα Κράτη Μέλη έως το έτος 2026. Η Γενική Γραμματεία, αναγνωρίζοντας τις νέες εγγυήσεις που τίθενται τόσο αναφορικά με τους ασυνόδευτους ανηλίκους όσο και με ευάλωτα πρόσωπα, συνέδραμε τόσο στην εκτίμηση αναγκών όσο και στην τελική κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Εφαρμογής, το οποίο καθορίζει τις βασικές ενέργειες για την εφαρμογή των νέων κανόνων. Στο πλαίσιο αυτό, καταγράφηκαν οι αναγκαίες αλλαγές στη νομοθεσία και τις διαδικασίες, ιδίως αναφορικά με ζητήματα προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων, έγκαιρου εντοπισμού και υποστήριξης ευάλωτων προσώπων καθώς και της τήρησης των τιθέμενων εγγυήσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή και αποτελεσματική εφαρμογή του νέου Συμφώνου.

Εμβληματικές Δράσεις με την υποστήριξη του Προγράμματος Ελλάδας - Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME)

Καθοριστική για την ενίσχυση και επέκταση του ολιστικού πλαισίου προστασίας τόσο των ασυνόδευτων ανηλίκων όσο και των ευάλωτων ενήλικων προσώπων ήταν η χρηματοδοτική στήριξη του «Προγράμματος Ελλάδας - Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) 2021-2027» και των Ειδικών Δράσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, μέσω των οποίων κατέστη δυνατή η υλοποίηση εμβληματικών δράσεων της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας.

Έχοντας ως γνώμονα τις αυξημένες και ιδιαίτερες ανάγκες υποδοχής, υποστήριξης και εκπροσώπησης των ασυνόδευτων ανηλίκων και σε συνέχεια της θέσπισης του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων με τον νόμο 4960/2022, υλοποιήθηκε με τη χρηματοδοτική στήριξη του «Προγράμματος Ελλάδας - Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) 2021-2027» το εμβληματικό έργο **«Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας»**.

Η εν λόγω Δράση ανήκει στον Ειδικό Στόχο 2:

Νόμιμη Μετανάστευση και Ένταξη και Π/Υ: 11.694.712 € (Ενωσιακή Συμμετοχή: 75% & Εθνική Συμμετοχή: 25%).

Αναφορικά με τη στέγαση των ασυνόδευτων ανηλίκων σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας, προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους και τη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων σε αυτές υπηρεσιών, υλοποιήθηκαν επίσης με τη χρηματοδοτική στήριξη του «Προγράμματος Ελλάδας - Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) 2021-2027» οι κάτωθι δράσεις:

α. «Επιχορήγηση φορέων για τη λειτουργία Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΚΦΑΑ) 2024-2025»

Η εν λόγω Δράση ανήκει στον Ειδικό Στόχο 2: Νόμιμη Μετανάστευση και Ένταξη και Π/Υ: 54.000.000 € (Ενωσιακή Συμμετοχή: 75% & Εθνική Συμμετοχή: 25%. 1750 θέσεις για την περίοδο 2023-2024).

β. «Επιχορήγηση φορέων για τη λειτουργία Εποπτευόμενων Διαμερισμάτων Ημιαυτόνομης Διαβίωσης για Ασυνόδευτους Ανηλίκους 16 ετών και άνω (SILS)»

Η εν λόγω Δράση ανήκει στον Ειδικό Στόχο 2: Νόμιμη Μετανάστευση και Ένταξη και Π/Υ: 4.500.000 € (Ενωσιακή Συμμετοχή: 75% & Εθνική Συμμετοχή: 25%).

Επιπλέον, ακολουθώντας τις κατευθυντήριες γραμμές της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστα-

σία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων και με γνώμονα την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων σχεδιάστηκε το έργο **«ΠΥΞΙΔΑ - Συμπληρωματικός Μηχανισμός Υποστήριξης της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων στην Ελλάδα»**. Το Έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME, 2021-2027) και ενισχύει σημαντικά το πλαίσιο προστασίας των παιδιών, επεκτείνοντας μάλιστα τις παρεχόμενες υπηρεσίες και σε νεαρούς ενήλικες ηλικίας 18-21 ετών.

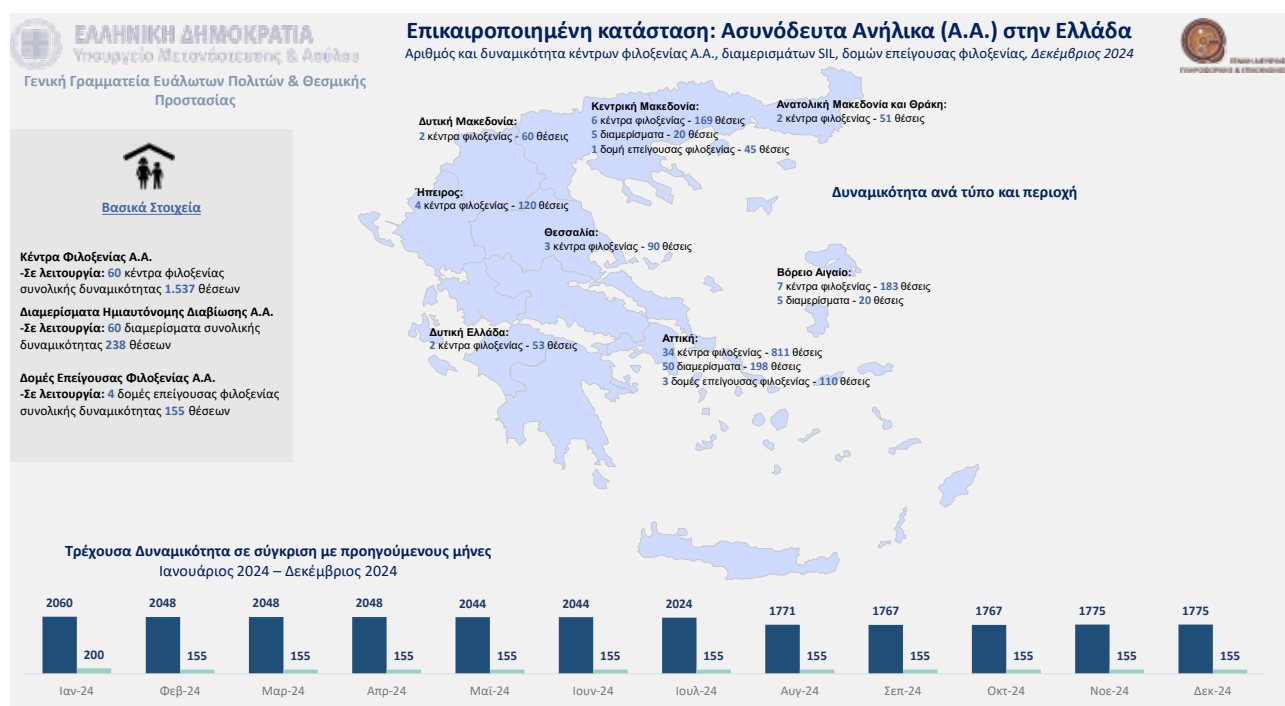
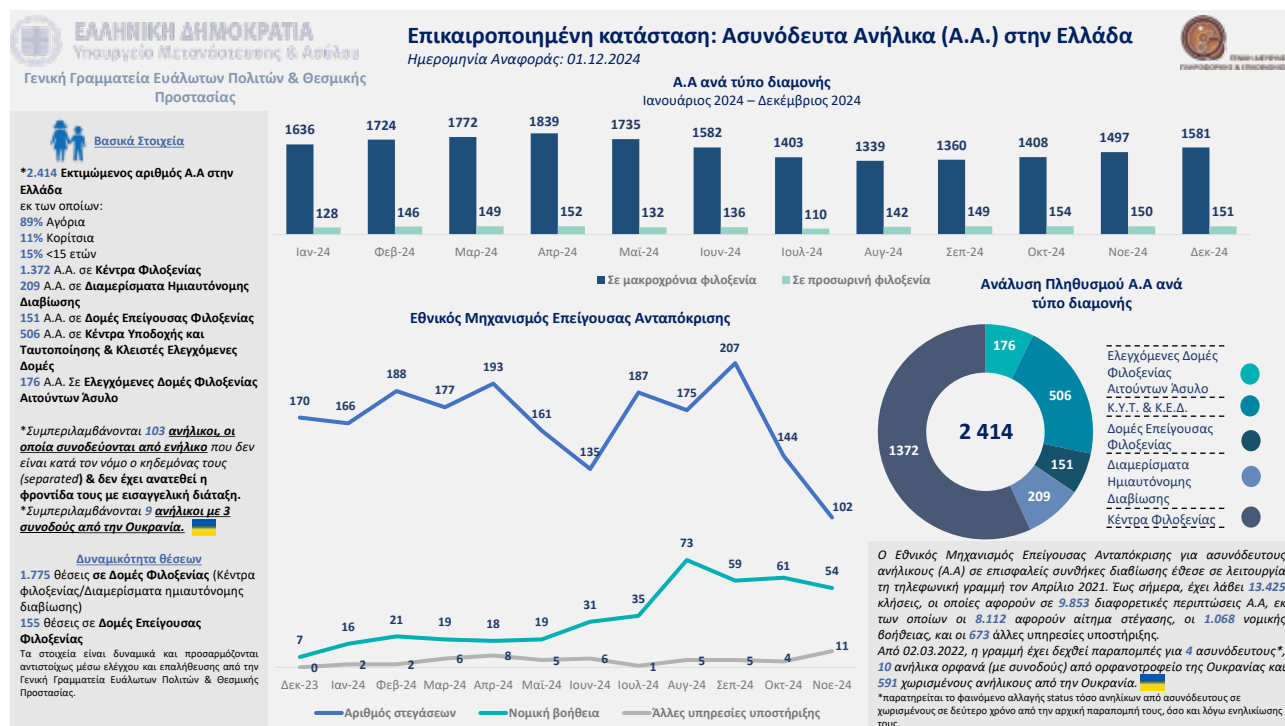
Η εν λόγω Δράση ανήκει στον Ειδικό Στόχο 1-ΚΕΣΑ και Π/Υ: 12.858.010,82 € (Ενωσιακή Συμμετοχή: 90% & Εθνική Συμμετοχή: 10%).

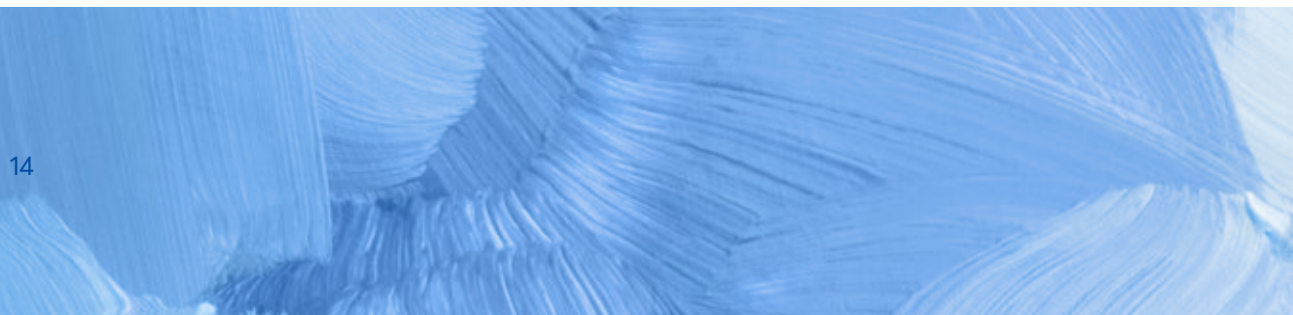
Τέλος, στο πλαίσιο των διευρυμένων αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας και του στρατηγικού σχεδιασμού της για την προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην οικοδόμηση των απαραίτητων δεξιοτήτων στους επαγγελματίες του πεδίου, ενισχύοντας τους με τα κατάλληλα εργαλεία για τον εντοπισμό, την διαχείριση και την υποστήριξη περιπτώσεων εμπορίας ανθρώπων μέσω του προγράμματος **«Ειδική Δράση - Εκπαιδευτικά Σεμινάρια Προσωπικού και Συνεδρίες Ανάπτυξης Δεξιοτήτων για την Υποστήριξη των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων με στόχο την Επανένταξή τους»**. Το έργο είναι ενταγμένο στο «Πρόγραμμα Ελλάδας - Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης 2021-2027» και συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης

Η εν λόγω Δράση ανήκει στον Ειδικό Στόχο 1-ΚΕΣΑ και Π/Υ : 500.000 € (Ενωσιακή Συμμετοχή: 90% & Εθνική Συμμετοχή: 10%).

I. Δράσεις για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων

Στατιστικά ασυνόδευτων ανηλίκων

1. Θεσμική Προστασία Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Η **θεσμική κατοχύρωση και θωράκιση των δικαιωμάτων** των ασυνόδευτων ανηλίκων αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις στόχους και πεδία δράσης της Γενικής Γραμματείας. Τον σκοπό αυτό υπηρετεί ειδικότερα η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας, στις αρμοδιότητες της οποίας περιλαμβάνονται η υλοποίηση του θεσμού της επιτροπείας των ασυνόδευτων ανηλίκων, ο συντονισμός των δράσεων, υπηρεσιών και φορέων, κρατικών και μη, που συμμετέχουν στην **προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων και αφορούν την πρόσβαση των παιδιών στα δικαιώματά τους**, όπως επιτροπεία, στέγαση, υγεία, εκπαίδευση, καθώς και η παρέμβαση για ζητήματα προστασίας από τη βία και την εκμετάλλευση.

Παράλληλα, μέσω της ευρείας εποπτείας που ασκείται και της αδιάλειπτης συνεργασίας και ανατροφοδότησης με φορείς και υπηρεσίες, καθίσταται δυνατός ο εντοπισμός τυχόν κενών σε διαδικασίες, ή στην θεσμική προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων και συνακόλουθα η πλήρωση αυτών μέσω της δρομολόγησης ενδεδειγμένων ενεργειών και παρεμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, οι **νομοθετικές προτάσεις** καθώς και ο σχεδιασμός και **καθιέρωση νέων διαδικασιών** είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη θεσμική προώθηση του βέλτιστου συμφέροντός τους.

Τέλος, η Μονάδα επιλαμβάνεται εξατομικευμένων υποθέσεων ασυνόδευτων ανηλίκων που χρήζουν ιδιαίτερης υποστήριξης και μεταχείρισης, μέσω της παροχής πληροφοριών και κατευθυντήριων γραμμών και της διασύνδεσης με τους εκάστοτε αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες.

1.1. Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Από την 1η Ιανουαρίου του 2024 λειτουργεί στην Ελλάδα το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων.

Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι έχουν αυξημένες και ιδιαίτερες ανάγκες υποδοχής, υποστήριξης και εκπροσώπησης. Για τον λόγο αυτό, θεσπίστηκε ένα σύστημα άμεσης ανταπόκρισης προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους, το **Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων** που θεσμοθετήθηκε στις 22 Ιουλίου 2022 με τον **νόμο 4960/2022**, ο οποίος τροποποίησε και συμπλήρωσε τον νόμο 4939/2022. Το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι κάθε ασυνόδευτος ανήλικος έχει ορισμένο επίτροπο, ότι λαμβάνει φροντίδα προσαρμοσμένη στην ηλικία και τις ανάγκες του και ότι τα δικαιώματά του προστατεύονται. Το σύστημα αυτό σχεδιάστηκε και νομοθετήθηκε σύμφωνα με τα πρότυπα προηγμένων και αποτελεσματικών συστημάτων επιτροπείας άλλων ευρωπαϊκών κρατών, τη διεθνή και ευρωπαϊκή νομοθεσία, αλλά και την πρακτική που είχε αναπτυχθεί μέχρι τότε στην Ελλάδα βάσει της νομοθεσίας και της σχετικής εμπειρίας.

Αρμόδια αρχή για τον σχεδιασμό, την παρακολούθηση και τον συντονισμό του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας είναι η **Μονάδα Θεσμικής Προστασίας** της Γενικής Γραμματείας, η οποία έχει προβεί σε μια **σειρά ενεργειών για την προετοιμασία της εφαρμογής του θεσμού**. Συγκεκριμένα, έχει εκδοθεί μία αναλυτική εγκύκλιος που ερμηνεύει κατά άρθρο το θεσμικό πλαίσιο της επιτροπείας και έχουν συνταχθεί σχέδια υπουργικών αποφάσεων που εξειδικεύουν συγκεκριμένα ζητήματα του νόμου, όπως την λειτουργία του μηχανισμού υποβολής και διαχείρισης παραπόνων των ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο της επιτροπείας και του Κανονισμού Οργάνωσης και Λειτουργίας του Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων. Οι ενέργειες περιλαμβάνουν, επίσης, την υλοποίηση ενός πανελλαδικού προγράμματος επιτροπείας που θα χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Η Μονάδα για τον καλύτερο επιχειρησιακό σχεδιασμό αρχικά χαρτογράφησε τον πληθυσμό των ανηλίκων και τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε περιοχής για την

κατάλληλη κατανομή των επιτρόπων.

Επιπλέον, ανέπτυξε εργαλεία, πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας και κατευθυντήριες οδηγίες και συμμετείχε σε **εκπαιδεύσεις του προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Επιτροπείας** με τη συνδρομή του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ) σε θέματα επιτροπείας και σε θέματα αξιολόγησης βέλτιστου συμφέροντος. Επιπρόσθετα, αναπτύχθηκε **ηλεκτρονική εφαρμογή** για την επιχειρησιακή υλοποίηση και παρακολούθηση του προγράμματος Επιτροπείας, αλλά και **εργαλεία αξιολόγησης** του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας με στόχο την εποπτεία και την ανατροφοδότηση του εκάστοτε προγράμματος που υλοποιείται κατ' εφαρμογή του θεσμού.

Συνάντηση κλιμακίου της Λιθουανικής κυβέρνησης με μέλη της Γενικής Γραμματείας για ανταλλαγή τεχνογνωσίας

Τι είναι ο θεσμός της επιτροπείας;

Η επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων συνιστά έναν θεσμό που στοχεύει στην προστασία του ανηλίκου και τη διασφάλιση των συμφερόντων και των δικαιωμάτων του, όταν ο τελευταίος δεν συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο. Σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και την εθνική νομοθεσία, πρόκειται για μία οιονεί οικογενειακή σχέση, που αναπληρώνει, χωρίς να υποκαθιστά, την οικογένεια, με σκοπό τη διασφάλιση της συνολικής ευημερίας του ανηλίκου, συμπληρώνοντας την περιορισμένη δικαιπρακτική ικανότητά του και εκπροσωπώντας τον ενώπιον των αρμοδίων αρχών.

Έτσι, κάθε ασυνόδευτος και χωρισμένος ανήλικος προβλέπεται να εκπροσωπείται και να υποστηρίζεται σε όλες τις διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών ασύλου, της εγγραφής στην τυπική εκπαίδευση, και της αλληλεπίδρασης με φορείς και υπηρεσίες, ώστε να διασφαλίζεται η προάσπιση των βέλτιστων συμφερόντων του.

Οι λειτουργίες της επιτροπείας αφορούν συγκεκριμένα στην:

- **εκπροσώπηση σε ζητήματα προσωπικής κατάστασης** (ο επίτροπος εκπροσωπεί τον ανήλικο σε κάθε διοικητική ή δικαστική διαδικασία),
- **επιμέλεια** (ο επίτροπος μεριμνά για ζητήματα στέγασης, ιατρικής φροντίδας, εκπαίδευσης, καθημερινής φροντίδας) και
- **συνδρομή σε περιουσιακά ζητήματα** (ο επίτροπος συνδράμει στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας σύμφωνα με την εργατική νομοθεσία).

Πώς λειτουργεί το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας;

Στο πλαίσιο του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας, η Πολιτεία, διά της Γενικής Γραμματείας, έχει συντονιστικό, καθοδηγητικό και εποπτικό ρόλο, ενώ οι εισαγγελικές αρχές αποτελούν την θεσμική εγγύηση για τον ορισμό, ως επιτρόπων, μη κερδοσκοπικών νομικών προσώπων που ειδικεύονται στην παιδική προστασία, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, ΟΤΑ α' βαθμού ή διεθνείς οργανισμούς. Σύμφωνα με τον νόμο, **επίτροπος** μπορεί να είναι νομικό πρόσωπο που πληροί συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ο οποίος ασκεί τα καθήκοντά του μέσω κατάλληλων φυσικών προσώπων, τους λεγόμενους **«εντεταλμένους επιτροπείας»**, που μπορεί να είναι υπεύθυνοι για έως και 15 παιδιά έκαστος.

Οι επίτροποι ενεργούν ως σημεία αναφοράς για το παιδί και ταυτόχρονα συνεργάζονται με άλλους φορείς που εμπλέκονται στη φροντίδα του παιδιού, όπως το προσωπικό των δομών φιλοξενίας, ή γενικά στην υπόθεσή του, όπως οι υπηρεσίες μετανάστευσης και ασύλου. Για τον καλύτερο συντονισμό και την υποστήριξη του έργου των εντεταλμένων επιτροπείας, θεσπίστηκε και ο ρόλος του **συντονιστή**, δημιουργώντας ένα σύστημα με περισσότερη λογοδοσία και εποπτεία. Προς αυτή την κατεύθυνση συμβάλλουν, μεταξύ άλλων, η Πολιτική Παιδικής Προστασίας, ο Κώδικας Δεοντολογίας των εργαζόμενων με ασυνόδετους ανηλίκους, ο μηχανισμός παραπόνων για τα παιδιά υπό επιτροπεία που οφείλουν να τηρούν οι Φορείς Παροχής Υπηρεσιών Επιτροπείας, η λειτουργία του (πενταμελούς) Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδετων Ανηλίκων, το θεσπισμένο πλαίσιο εποπτείας και αξιολόγησης των υπηρεσιών επιτροπείας που παρέχονται στους ανηλίκους, με τη συμμετοχή των ίδιων των παιδιών αλλά και των φορέων που συνεργάζονται με τους επίτροπους, η υποχρεωτική συνεχής επιμόρφωση των εντεταλμένων επιτροπείας από τους φορείς που εργάζονται, και η δυνατότητα παύσης επιτρόπου ή εντεταλμένου επιτροπείας αν δεν τηρούνται οι κανόνες επιτροπείας.

Για την ενιαία και πρώτη εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στην Ελλάδα, δρομολογήθηκε η υλοποίηση ενός πανελλαδικής κάλυψης προγράμματος Επιτροπείας. Για το 2024, μετά από ειδική διαδικασία συγκριτικής αξιολόγησης, επιλέχθηκαν τα εξής δύο νομικά πρόσωπα με εξειδίκευση στην παιδική προστασία για την υλοποίηση του εθνικού προγράμματος επιτροπείας:

1. η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ - ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» και
2. το Σωματείο «PRAKSIS - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ & ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ».

Το έργο «Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας», υλοποιείται με επιχορήγηση από το «Πρόγραμμα Ελλάδας του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) 2021-2027» σε συνέχεια της Πρόσκλησης AMIF_014 με ΑΠ: 274730/24.05.2023 που εξέδωσε η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Ε.Υ.ΣΥ.Δ. Μ.Ε.Υ.), με αρχικό προϋπολογισμό 6.000.000 €. Η συνέχιση της υλοποίησης του προγράμματος έχει ήδη εξασφαλιστεί υπό το ίδιο καθεστώς χρηματοδότησης, από 01.01.2025 έως και 31.12.2025, με τους όρους και τις προϋποθέσεις της από 31.12.2024 Απόφασης Ένταξης του Γενικού Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Σύμφωνα με τους συμφωνηθέντες όρους και προϋποθέσεις υλοποίησής του, ο συνολικός αριθμός των εντεταλμένων επιτροπείας μπορεί να φθάσει τους 180, με δυνατότητα κάλυψης των αναγκών 2.700 ασυνόδευτων παιδιών. Ο αριθμός των εντεταλμένων έφτασε τους 168 κατά τη διάρκεια του έτους. Επιπλέον, αυτή τη στιγμή υπάρχουν πάνω από 2.000 ενεργές περιπτώσεις ανηλίκων υπό επιτροπεία, ενώ από την αρχή του 2024 περισσότεροι από 4.500 ασυνόδευτοι ανήλικοι έχουν λάβει υπηρεσίες επιτροπείας.

Για τον καλύτερο συντονισμό της εφαρμογής του Συστήματος αλλά και της υλοποίησης του προγράμματος Επιτροπείας και με στόχο την καταγραφή τυχόν προκλήσεων αλλά και καλών πρακτικών, η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας συνεργάζεται καθημερινά με τους Φορείς Παροχής Υπηρεσιών Επιτροπείας. Επιπλέον, εντός του 2024 κλιμάκια της Μονάδας πραγματοποίησαν **επισκέψεις εργασίας** στα σημεία εισόδου της χώρας, όπου συναντήθηκαν με τις ομάδες των εντεταλμένων επιτροπείας, με τους φορείς παροχής παιδικής προστασίας, με τις αρμόδιες Αρχές και τις Εισαγγελίες. Παράλληλα, η Μονάδα, όπως απαιτεί και ο νόμος, βρίσκεται σε διαρκή συνεργασία με τις κατά τόπο αρμόδιες Εισαγγελίες και την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου για τον καλύτερο συντονισμό με στόχο την ομαλή υλοποίηση του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας.

Το «Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας» συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Ελλάδας του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) 2021-2027 (Ειδικός Στόχος 2: Νόμιμη Μετανάστευση και Ένταξη. Π/Υ : 11.694.712 €. Ενωσιακή Συμμετοχή: 75% & Εθνική Συμμετοχή: 25%).

1.2 Συνεργασία με την Ολλανδική Κυβέρνηση, με την υποστήριξη της οργάνωσης Nidos

Τον Ιούνιο του 2020 το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Ασφάλειας της Ολλανδίας υπέγραψε Μνημόνιο Συνεργασίας με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για δράσεις υποστήριξης των ασυνόδευτων ανηλίκων. Δυνάμει αυτού, και ειδικότερα μέσω της οργάνωσης Nidos Foundation, η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζει σταθερά, από το 2021 μέχρι και σήμερα, τη Γενική Γραμματεία σε ζητήματα που αφορούν στην προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων και ιδίως την επιτροπεία.

Επιπλέον, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Ασφάλειας της Ολλανδίας σε συνεργασία με την οργάνωση Nidos διέθεσαν ένα άτομο για να συνδράμει τη Γενική Γραμματεία στην τεχνική υποστήριξη για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας. Στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας αναπτύχθηκαν από κοινού και συμφωνήθηκαν - έως τώρα - έξι σχέδια δράσης με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα, στα οποία περιγράφονται δράσεις ανταλλαγής τεχνογνωσίας και ανάπτυξης εργαλείων για την υποστήριξη της Ελλάδας στην υλοποίηση του προγράμματος Επιτροπείας.

Έχουν πραγματοποιηθεί -καθώς και προγραμματίζονται για το μέλλον- δύο επισκέψεις εργασίας στην Ολλανδία, ενώ παράλληλα έχουν λάβει χώρα επισκέψεις κλιμακίων της Nidos στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο της υποστήριξης των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Επιτροπείας, έχει συσταθεί ομάδα εργασίας, η οποία αποτελείται από τη Nidos, τους Επιτρόπους και τη Γενική Γραμματεία. Η ομάδα αυτή πραγματοποιεί τακτικές συναντήσεις, τόσο δια ζώσης όσο και διαδικτυακά, με στόχο την ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών, πρότυπων διαδικασιών λειτουργίας και τον εντοπισμό εκπαιδευτικών αναγκών των Επιτρόπων.

1.3 Συνεργασίες με διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς

Ομάδα εκπροσώπων της Γενικής Γραμματείας συμμετείχε στην δεύτερη συνάντηση του European Guardianship Network για το 2024 στο Δουβλίνο, όπου παρουσίασε το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας ως ένα νέο σύστημα που σχεδιάστηκε κατά τα πιο πρόσφατα πρότυπα της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και πρακτικής, και το πρόγραμμα των Μεντόρων ως μια καλή πρακτική για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των παιδιών που έχει αναπτυχθεί από τη Γενική Γραμματεία.

- Την υλοποίηση του Εθνικού Συστήματος Επιτροπείας στην Ελλάδα, καθώς και την ανάπτυξη εργαλείων και διαδικασιών για την εν γένει θεσμική προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων, υποστηρίζει η ΕΥΑΑ, μέσω τεχνικής υποστήριξης και του προσωπικού που παρέχει στην Γενική Γραμματεία.
- Η UNICEF με την παροχή τεχνικής βοήθειας υποστήριξε τη Γενική Γραμματεία στην ανάπτυξη του μηχανισμού υποβολής παραπόνων στο πλαίσιο της Επιτροπείας καθώς και του πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος Επιτροπείας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου. Η συμβολή της UNICEF διαπνέεται και εδράζεται ιδίως στο άρθρο 19 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ), περί της προστασίας των ανηλίκων από κάθε μορφή βίας. Έχουν ληφθεί υπόψη ειδικά κριτήρια σχεδιασμού για να υπάρχουν διαδικασίες προσβάσιμες και προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τις δυνατότητες των παιδιών.
- Σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και την ΕΥΑΑ υλοποιείται πρόγραμμα για την «Εναρμόνιση, Καθιέρωση και Πιστοποίηση Διαδικασιών Βέλτιστου Συμφέροντος», στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η ανάπτυξη μίας νέας Εργαλειοθήκης Διαδικασιών Βέλτιστου Συμφέροντος, με στόχο την καθιέρωση πρότυπων εργαλείων και την εναρμόνιση των διαδικασιών αξιολόγησης βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Η Εργαλειοθήκη Διαδικασιών Βέλτιστου Συμφέροντος λειτουργεί επικουρικά στο έργο των εντεταλμένων επιτροπείας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, οι οποίοι υποστηρίζονται με εξειδικευμένες εκπαιδεύσεις και καθοδήγηση από τη Γενική Γραμματεία. Η συνεισφορά της UNHCR περιλαμβάνει τη διαμόρφωση κατευθυντήριων γραμμών και πρότυπων διαδικασιών, όπως προβλέπεται θεσμικά, καθώς και τη στήριξη στην παραγωγή ενημερωτικού υλικού για την προώθηση των στόχων του προγράμματος.
- Η Γενική Γραμματεία, εκπροσωπούμενη από τη Μονάδα, είναι πλέον μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Επιτροπείας (European Guardianship Network), το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τη συμβολή της ολλανδικής οργάνωσης Nidos και με στόχο να φέρει σε επαφή τους φορείς που εργάζονται στον τομέα της επιτροπείας σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ, για ανταλλαγή καλών πρακτικών, ενιαία αντιμετώπιση τυχόν προκλήσεων και επικαιροποιημένη ενημέρωση για την οικεία ευρωπαϊκή νομοθεσία και τα διεθνή πρότυπα.
- Η Μονάδα σε συνεργασία με την ΕΥΑΑ οργάνωσε διημερίδα με τη συμμετοχή εκπροσώπων των λιθουανικών αρχών, με στόχο την ανταλλαγή τεχνικών γνώσεων και εμπειριών αναφορικά με το ελληνικό σύστημα Επιτροπείας, την οργάνωση και τη λειτουργία του. Παράλληλα, υπήρξε παρουσίαση και άλλων εγχειρημάτων της Γενικής Γραμματείας και συγκεκριμένα του ΕΜΕΑ, των Μεντόρων και της Εργαλειοθήκης Διαδικασιών Βέλτιστου Συμφέροντος (BIA).

Ομαδική φωτογραφία στην περιοδική συνάντηση δικτύωσης του European Guardianship Network τον Νοέμβριο 2024 στο Δουβλίνο.

1.4 Πρόγραμμα «GUARD - UP - Empowering guardianship systems to improve the guidance of UAC»

Το διακρατικό πρόγραμμα με πρωτότυπο τίτλο «Guard Up - Empowering guardianship systems to improve the guidance of UAC» υλοποιείται υπό το συντονισμό του Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου - Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, με τη συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας ως συνεργαζόμενο εταίρο (Associated Partner). Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (AMIF-2023-TF2-AG-CALL-06-CHILDREN).

Η δράση εντάσσεται στην ενότητα της υποστήριξης των κρατών-μελών στους τομείς της παιδικής προστασίας και επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων, έχει ως ημερομηνία έναρξης την 1η Απριλίου 2024, και διάρκεια 30 μήνες. Η σύμπραξη (consortium) αποτελείται από 10 φορείς, κρατικούς και μη, 7 κρατών-μελών (Ελλάδα, Κύπρος, Ιταλία, Κροατία, Βέλγιο, Ολλανδία, Πολωνία), οι οποίοι έχουν στο πεδίο της ευθύνης τους την παροχή υπηρεσιών εκπροσώπησης ή επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων ή την συνεργασία με κρατικές αρχές στο ίδιο πεδίο.

Παρουσίαση της Μονάδας σε εκπρόσωπους οργάνωσεων από επτά κράτη μέλη της ΕΕ, οι οποίοι βρέθηκαν στην Αθήνα για την επίσκεψη μελέτης στο πλαίσιο του έργου GUARD-UP, που φιλοξενήθηκε από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Σκοπός της δράσης είναι η ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των επιτρόπων μέσω της αναβάθμισης των επί μέρους εκπαιδευτικών υλικών και της διαρκούς τους επιμόρφωσης, προκειμένου οι ασυνόδευτοι ανήλικοι να λαμβάνουν ποιοτικές υπηρεσίες εκπροσώπησης και επιμέλειας, για την προάσπιση του βέλτιστου συμφέροντός τους. Στο πλαίσιο αυτό, διενεργείται, για κάθε κράτος-μέλος που εκπροσωπείται στη Δράση, αναλυτική χαρτογράφηση τόσο του σχετικού νομικού πλαισίου και της πρακτικής του εφαρμογής όσο και των εμπλεκόμενων φορέων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Παράλληλα, λαμβάνει χώρα ανταλλαγή γνώσεων και καλών πρακτικών. Εντός του 2024, πραγματοποιήθηκαν, επίσης, επισκέψεις εργασίας σε Ελλάδα και Ολλανδία.

Ομαδική φωτογραφία στην εκδήλωση του Guard-Up τον Οκτώβριο 2024.

Παράλληλα, από τον Δεκέμβριο 2023 διενεργούνται πενήνήμερες **Εκπαιδεύσεις Εκπαιδευτών στις «Διαδικασίες Βέλτιστου Συμφέροντος - Διενέργεια Αξιολόγησης Βέλτιστου Συμφέροντος»** από τη Μονάδα, σε επιλεγμένα πρόσωπα αναφοράς όλων των φορέων παιδικής προστασίας που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Προς αυτόν τον σκοπό, αναπτύχθηκε **εξειδικευμένο εκπαιδευτικό υλικό** από τη Γενική Γραμματεία, σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο. Το εκπαιδευτικό πακέτο περιλαμβάνει ενότητες που εστιάζουν, μεταξύ άλλων, στη μεθοδολογία εκπαίδευσης ενηλίκων, στις τεχνικές συνέντευξης με παιδιά, στα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης, καθώς και στις μεθόδους προετοιμασίας, καταγραφής πληροφοριών και ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου και ολιστικού Πλάνου Δράσης για τον ανήλικο, εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή του καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Στη συνέχεια, τα εκπαιδευμένα πρόσωπα αναφοράς των φορέων χρησιμοποιούν αυτούσιο το παρεχόμενο εκπαιδευτικό υλικό για την προετοιμασία, οργάνωση και διεξαγωγή των **δευτερογενών εκπαιδεύσεων στο προσωπικό των φορέων τους** που διενεργεί την αξιολόγηση βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού στο πεδίο.

Έως το τέλος του 2024, διενεργήθηκαν συνολικά οκτώ Εκπαιδεύσεις Εκπαιδευτών σε **80 πρόσωπα αναφοράς** που εργάζονται σε 24 διαφορετικούς φορείς. Αντίστοιχα, έχουν ήδη ολοκληρωθεί με επιτυχία **43 δευτερογενείς εκπαιδεύσεις σε συνολικά 380 επαγγελματίες, από 20 διαφορετικούς φορείς**, σε συνεργασία μεταξύ τους.

Παρουσίασης του προγράμματος από την Μονάδα Θεσμικής Προστασίας, στο πλαίσιο της διεξαγωγής της Στρογγυλής Τράπεζας (04.06.2024)

Τον Ιούνιο του 2024, η Γενική Γραμματεία διοργάνωσε **Στρογγυλή Τράπεζα**, με τη συμβολή των εταίρων του προγράμματος, UNHCR και ΕΥΑΑ, και με τη συμμετοχή εκπροσώπων του Υπουργείου του Μεταναστευσης και Ασύλου, του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού και του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

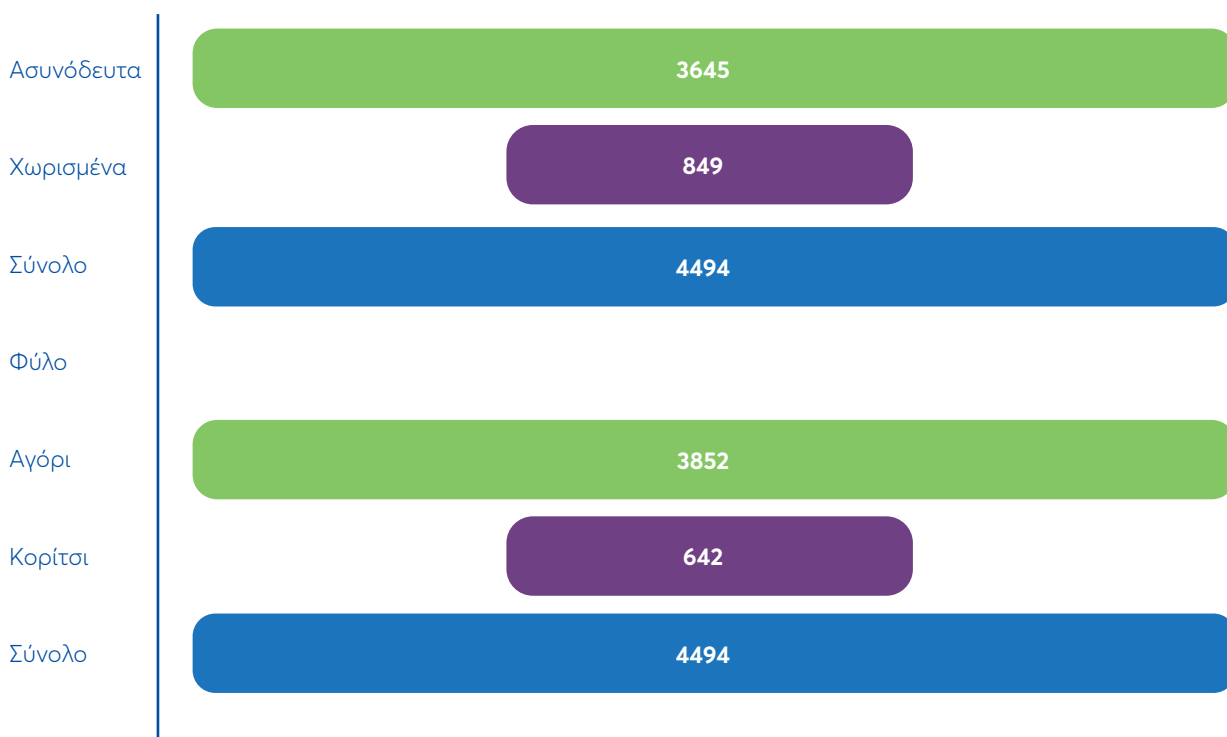
Επίτευγμα αυτής αποτελεί η **δημοσίευση ενός Policy Brief** που αποτυπώνει τα θέματα που συζητήθηκαν, τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν, τις προτάσεις για την ενδυνάμωση των συνεργειών στον χώρο της παιδικής προστασίας, καθώς και τα επόμενα βήματα που απαιτούνται για την καθιέρωση, εναρμόνιση και πιστοποίηση των Διαδικασιών Βέλτιστου Συμφέροντος.

Οι βασικοί και μακροπρόθεσμοι στόχοι του προγράμματος περιλαμβάνουν την **εναρμόνιση** των διαδικασιών βέλτιστου συμφέροντος **σε εθνικό επίπεδο**, την **καθιέρωση** της αξιολόγησης βέλτιστου συμφέροντος ως αναπόσπαστο μέρος της διαχείρισης υποθέσεων παιδικής προστασίας, καθώς και τη συγκέντρωση όλης της πληροφορίας του παιδιού σε **ένα πρότυπο εργαλείο αξιολόγησης**, που θα χρησιμοποιείται από όλους τους επαγγελματίες που το πλαισιώνουν. Επίσης, η υλοποίηση του Προγράμματος αποσκοπεί στην **προστασία του παιδιού** από πιθανό επανατραυματισμό λόγω πολλαπλών συνεντεύξεων, στη διασφάλιση της **μεταφοράς τεχνογνωσίας** σε όλους τους φορείς παιδικής προστασίας, καθώς και στη διασφάλιση ότι η αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος διεξάγεται αποκλειστικά από **πιστοποιημένους επαγγελματίες**. Η πρόοδος που έχει σημειωθεί μέχρι σήμερα αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι πλησιάζουμε την επίτευξη αυτών των στόχων, θέτοντας γερές βάσεις για ένα πιο ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό σύστημα παιδικής προστασίας.

1.6 Προώθηση του θεσμού της αναδοχής των ασυνόδευτων ανηλίκων

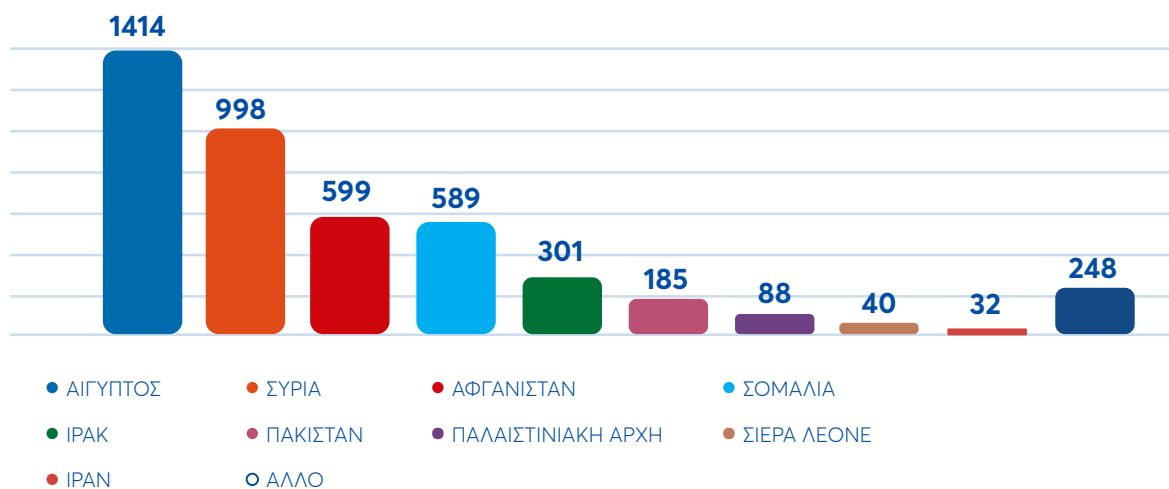
Στο πλαίσιο των ενεργειών της Πολιτείας για τη διαμόρφωση ενός συστήματος παιδικής προστασίας που προάγει την αποϊδρυματοποίηση, συνεχίστηκε η συνδρομή της Μονάδας στη διαδικασία συμπερίληψης των ασυνόδευτων ανηλίκων στο εθνικό σύστημα αναδοχής και υιοθεσίας, με έμφαση στην αναδοχή, στο πλαίσιο συνεργασίας με την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Με την εφαρμογή του θεσμού της αναδοχής, ως μέτρου προστασίας και εναλλακτικού πλαισίου φροντίδας, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι μπορούν να λαμβάνουν την υποστήριξη που χρειάζονται μέσα σε μία οικογένεια, προωθώντας την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία, με τη συνδρομή και του επιτρόπου τους. Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί η καταγραφή στο μητρώο ανήλικων του Εθνικού Συστήματος Αναδοχής και Υιοθεσίας όλων των ασυνόδευτων ανηλίκων κάτω από την ηλικία των 12 ετών.

Συνολικός αριθμός παιδιών που έλαβαν υπηρεσίες επιτροπείας εντός του 2024

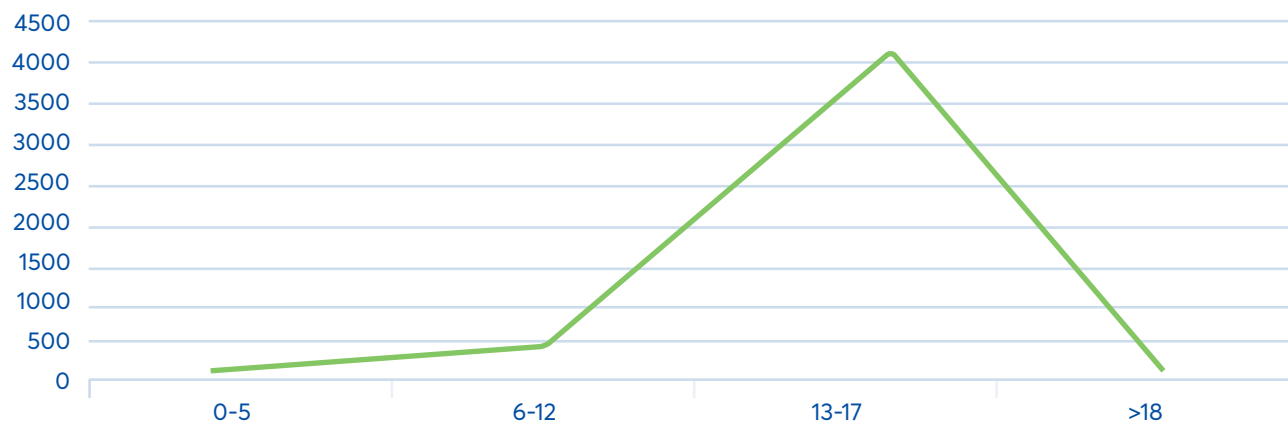
Στο παραπάνω γράφημα απεικονίζεται ο αριθμός των παιδιών που έλαβαν υπηρεσίες επιτροπείας, εντός του 2024, ανάλογα με το φύλο. Επίσης διευκρινίζεται, ο αριθμός των χωρισμένων και των ασυνόδευτων παιδιών.

Εθνικότητες

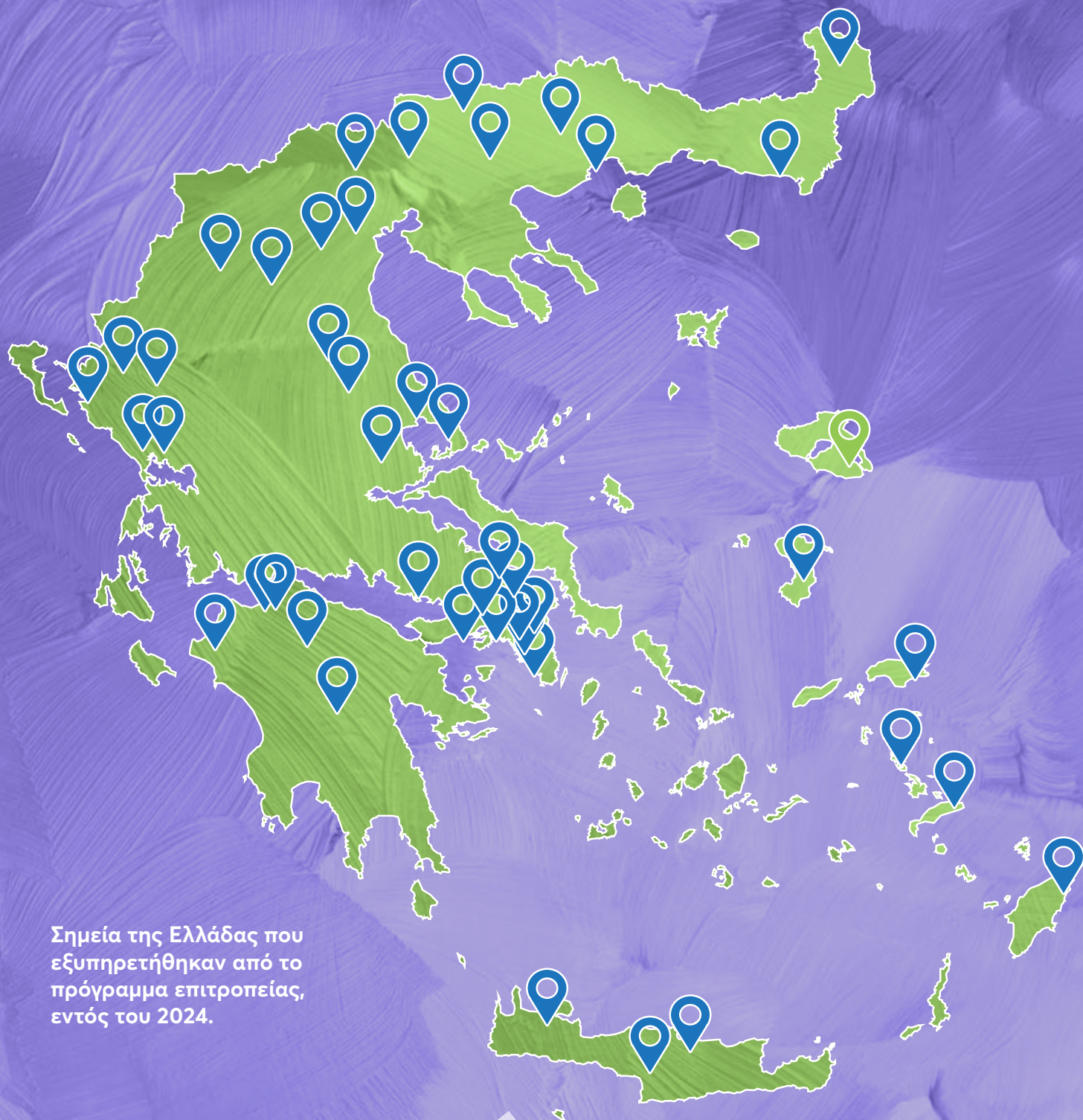

Στο παραπάνω γράφημα απεικονίζεται ο αριθμός παιδιών που έλαβαν υπηρεσίες επιτροπείας ανάλογα με την εθνικότητα, εντός του 2024.

Ηλικίες

Στο παραπάνω γράφημα απεικονίζεται ο αριθμός παιδιών που έλαβαν υπηρεσίες επιτροπείας ανάλογα με την ηλικία, εντός του 2024.

Σημεία της Ελλάδας που
εξυπηρετήθηκαν από το
πρόγραμμα επιτροπείας,
εντός του 2024.

2. Διασφάλιση της στέγασης των ασυνόδευτων ανηλίκων

Η Μονάδα Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης και Μετεγκαταστάσεων συντονίζει και διασφαλίζει την τοποθέτηση των ασυνόδευτων ανηλίκων σε κατάλληλες δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας, που μπορεί να είναι είτε Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων είτε Εποπτευόμενα Διαμερίσματα Ημιαυτόνομης Διαβίωσης για ανηλίκους άνω των 16 ετών. Τα παιδιά αυτά που βρίσκονται είτε σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) είτε στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ) στα σημεία εισόδου της χώρας ή σε δομές επείγουσας φιλοξενίας, μεταφέρονται στις δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας, όπου και λαμβάνουν όλες τις υποστηρικτικές υπηρεσίες.

Μέσα στο 2024, η Μονάδα διεκπεραίωσε περί τα **4.546** αιτήματα στέγασης ασυνόδευτων ανηλίκων ολοκληρώνοντας όλες τις προβλεπόμενες διαδικασίες για την μεταφορά και τοποθέτησή τους σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας.

Παράλληλα, η Μονάδα διαχειρίζεται ευάλωτες περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας και συνεργάζεται με φορείς παιδικής προστασίας και αρμόδιες αρχές, συντονίζοντας όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, δίνοντας τις απαραίτητες κατευθυντήριες γραμμές και συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διαχείρισή τους.

Το 2024, σε συνεργασία με την ΜΚΟ ΜΕΤΑδραση, υλοποιήθηκαν, επιτυχώς οι μετακινήσεις των ασυνόδευτων ανηλίκων από τα σημεία υποδοχής προς την ενδοχώρα και από το σύνολο της επικράτειας, σε ασφαλές πλαίσιο φιλοξενίας. Οι μετακινήσεις λαμβάνουν χώρα παρουσία εξουσιοδοτημένου και εκπαιδευμένου, σε ζητήματα παιδικής προστασίας, συνοδού και διερμηνέα σύμφωνα πάντα με το οριζόμενο από το ν. 4960/2022 θεσμικό πλαίσιο για τις οργανωμένες και ασφαλείς μετακινήσεις των ασυνόδευτων ανηλίκων, όπως ενσωματώθηκε στον ν. 4939/2022.

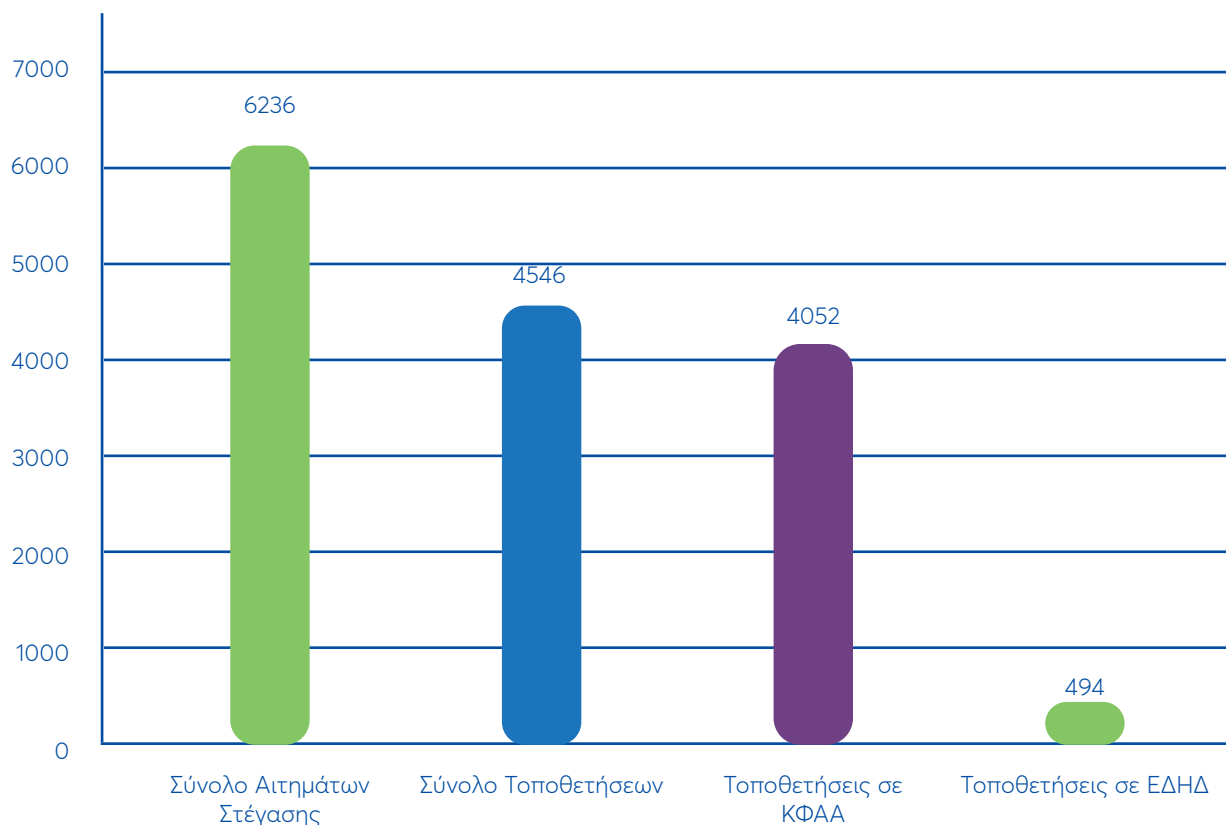

Το έργο «Επιχορήγηση φορέων για τη λειτουργία Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΚΦΑΑ)» αφορά τον Ειδικό Στόχο 2: Νόμιμη Μετανάστευση και Ένταξη. Π/Υ : 54.000.000€, Ενωσιακή Συμμετοχή: 75% & Εθνική Συμμετοχή: 25%. 1750 θέσεις για την περίοδο 2023-2024. Οι υπόλοιπες θέσεις στέγασης χρηματοδοτούνται από άλλους πόρους.

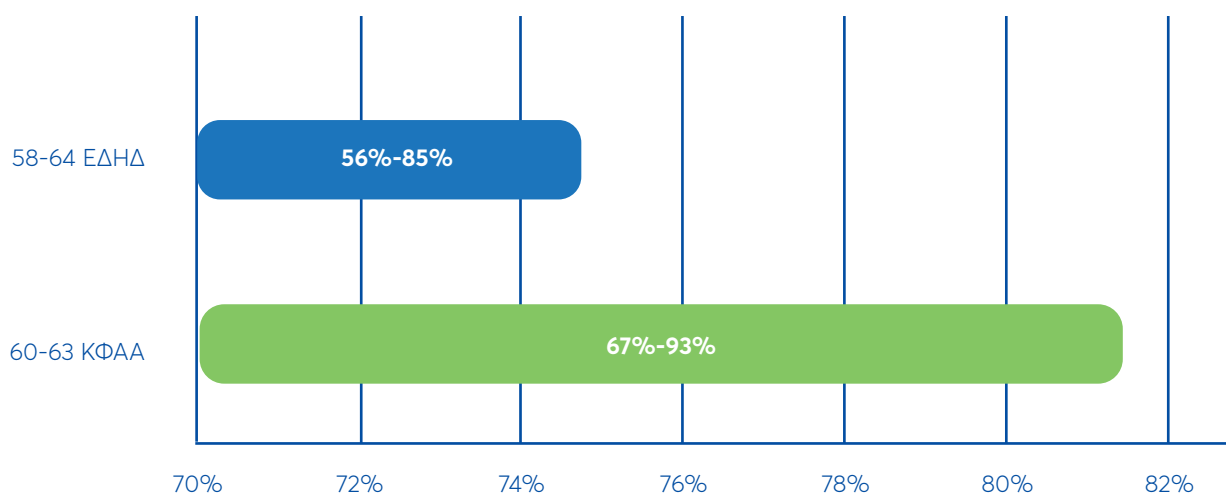
Επίσης, το έργο «Επιχορήγηση φορέων για τη λειτουργία Εποπτευόμενων Διαμερισμάτων Ημιαυτόνομης Διαβίωσης για Ασυνόδευτους Ανηλίκους 16 ετών και άνω (SILs)» συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Ελλάδας του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) 2021-2027 με συνολικό προϋπολογισμό 4.500.000 € (Ειδικός Στόχος 2: Νόμιμη Μετανάστευση και Ένταξη. Ενωσιακή Συμμετοχή: 75% & Εθνική Συμμετοχή: 25%).

Μία συγκεντρωτική εικόνα των αιτημάτων στέγασης για το έτος 2024 δίνεται στα ακόλουθα **γραφήματα**:

Διαχείριση Αιτημάτων Στέγασης Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Στο παραπάνω γράφημα απεικονίζονται ο αριθμός των αιτημάτων στέγασης ασυνόδευτων ανηλίκων σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας και στη συνέχεια το σύνολο αυτών των τοποθετήσεων, με διαχωρισμό σε ΚΦΑΑ και σε ΕΔΗΔ

Στο παραπάνω γράφημα απεικονίζεται η διακύμανση των ποσοστών πληρότητας που είχαν τα ΚΦΑΑ και τα ΕΔΗΔ εντός του 2024. Διευκρινίζεται ότι ο αριθμός των δομών φιλοξενίας δεν είναι σταθερός σε όλη τη διάρκεια του έτους, όπως αυτό αποτυπώνεται στα αριστερά του γραφήματος.

2.1 Ασφαλείς Περιοχές

Η ενίσχυση της παροχής υπηρεσιών σε **Ασφαλείς Περιοχές** (Safe Areas) εντός των ΚΕΔ και των ΚΥΤ σε συνεργασία με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠΥΤ) συνέβαλε στην διασφάλιση της απαραίτητης φροντίδας και προστασίας των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Η Γενική Γραμματεία, από τον Ιανουάριο του 2024, και με εταίρους υλοποίησης τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης και τις ΜΚΟ ΖΕΥΞΙΣ και ΑΡΣΙΣ ανέλαβε την ανάπτυξη ομάδων παιδικής προστασίας στις Ασφαλείς Περιοχές των ΚΕΔ της Κω, Λέρου, Σάμου, Χίου, Λέσβου και του ΚΥΤ Φυλακίου, παρέχοντας αδιάλειπτη φροντίδα στους ασυνόδευτους ανηλίκους, που αφικνούνται στα σημεία αυτά, λαμβάνοντας υπόψη τον αυξημένο αριθμό τους κατά το 2024.

Οι Ασφαλείς Περιοχές στελεχώνονται από συντονιστές πεδίου, διοικητικό προσωπικό, δικηγόρους, κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, φροντιστές και διερμηνείς. Παρέχονται υπηρεσίες 24ωρης φροντίδας, ψυχοκοινωνικής και ψυχολογικής υποστήριξης, νομικής συνδρομής και συμβουλευτικής, καθώς και αξιολόγηση ευαλωτότητας και του βέλτιστου συμφέροντος των ανηλίκων. Επιπλέον, διασφαλίζεται η παροχή διερμηνείας και η μεταφορά για την κάλυψη των αναγκών τους. Ταυτόχρονα, υποστηρίζεται η πρόσβαση σε υποδομές και υπηρεσίες υγείας και ενισχύεται η κάλυψη των βασικών βιοτικών αναγκών.

Στις ανωτέρω Ασφαλείς Περιοχές, κατά το έτος 2024 έλαβαν υπηρεσίες παιδικής προστασίας συνολικά 4.708 παιδιά.

Παράλληλα, **με στόχο την βελτιστη διαχείριση των αυξημένων αφίξεων ασυνόδευτων ανηλίκων σε καθορισμένα και μη σημεία εισόδου της χώρας**, ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2024 η λειτουργία νέας Ασφαλούς Περιοχής στο ΚΥΤ Μαλακάσας, με εταίρο υλοποίησης στο πεδίο την Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία VELA. Από τον Ιούλιο του 2024, η ομάδα παιδικής προστασίας αναπτύχθηκε περαιτέρω μέσω της συνεργασίας με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ).

Αξίζει να σημειωθεί ότι, από τον Σεπτέμβριο του 2024, **η παρουσία στο πεδίο στελεχών του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) και του εταίρου υλοποίησης του, Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού**, διασφάλισε την περαιτέρω ενίσχυση του πλαισίου παροχής υπηρεσιών. Η παρέμβαση αυτή υποστήριξε την διαδικασία αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος των ανηλίκων, βελτιώνοντας την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ανταποκρινόμενοι στις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες, δημιουργήθηκε ακόμη μία Ασφαλής Περιοχή εντός του ΚΥΤ Διαβατών. Σε αυτό το πλαίσιο, από τον Νοέμβριο του 2024, υποστηρίζεται μέσω της ΜΚΟ ΑΡΣΙΣ, επιχειρησιακού εταίρου του ΕΜΕΑ, η υπό διαμόρφωση Ασφαλής Περιοχή, παρέχοντας υπηρεσίες παιδικής προστασίας και εξειδικευμένη φροντίδα.

Στα ανωτέρω ΚΥΤ, κατά το έτος 2024 έχουν αφιχθεί **1.030** ασυνόδετοι ανήλικοι, εκ των οποίων έχουν λάβει υπηρεσίες παιδικής προστασίας συνολικά **755 παιδιά**, έπειτα από την έναρξη των εργασιών των ομάδων παιδικής προστασίας και την παράλληλη εκκίνηση της λειτουργίας Ασφαλών Περιοχών.

Ταυτόχρονα, **ενισχύοντας την αποτελεσματικότερη και αμεσότερη συνεργασία, η Μονάδα πραγματοποίησε επιτόπιες επισκέψεις στις εγκαταστάσεις ασφαλών περιοχών** σε Κω, Λέρο και Σάμο. Κατά τη διάρκεια αυτών, διεξήχθησαν συναντήσεις με τις Διοικήσεις των ΚΕΔ, τα αντίστοιχα γραφεία ασυνόδετων ανηλίκων και το προσωπικό των ακόλουθων φορέων υλοποίησης: της "ΖΕΥ-ΞΙΣ" που διαχειρίζεται τις αντίστοιχες ασφαλείς περιοχές (safe areas), των κλιμακίων ιατρικού ελέγχου και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης του προγράμματος "Ιπποκράτης" που παρέχουν υπηρεσίες στο πλαίσιο των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης και του φορέα "ΜΕΤΑδραση" εντός της δομής μακροχρόνιας φιλοξενίας στη Σάμο. Συζητήθηκαν ζητήματα σχετικά με τη στέγαση και τη διαχείριση των προσωρινών θέσεων φιλοξενίας, καθώς και η μετακίνηση των ανηλίκων σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας. Επιπλέον, η Μονάδα συμμετείχε σε επίσκεψη στη Χίο, μαζί με αντιπροσωπεία από τη Βουλγαρία, ενισχύοντας την ανταλλαγή τεχνογνωσίας. Στόχος των παραπάνω δράσεων ήταν η ενίσχυση του συντονισμού και της ανταλλαγής πληροφοριών για τη βελτίωση στη φροντίδα των ανηλίκων.

Στιγμιότυπο από την επιτόπια επίσκεψη στις εγκαταστάσεις ασφαλούς περιοχής (Safe Area) της ΚΕΔ Λέσβου, με την αντιπροσωπεία της Τσέχικης Δημοκρατίας.

Οι Ασφαλείς περιοχές σε Λέσβο, Φυλάκιο και Μαλακάσα **χρηματοδοτούνται μέσω του Εθελοντικού Μηχανισμού Αλληλεγγύης, με δότριες χώρες την Ολλανδία και την Τσεχία.** Η χρηματοδότηση παρέχεται ως ένδειξη αλληλεγγύης προς την Ελλάδα, με τη διάθεση πόρων να επιτελείται μέσω του ΔΟΜ. Αντίστοιχα, οι Ασφαλείς Περιοχές σε Σάμο, Χίο, Κω και Λέρο **συγχρηματοδοτούνται από ελβετική συνεισφορά και το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.**

Οι δράσεις ενίσχυσης των Ασφαλών Περιοχών και η συστηματική συνεργασία με εξειδικευμένους εταίρους **συνέβαλαν στην παροχή ολοκληρωμένης προστασίας και φροντίδας στους ασυνόδευτους ανηλίκους,** λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη και τη σημασία της διαρκούς προσαρμογής στις νέες απαιτήσεις και προκλήσεις.

3. Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ)

Ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) σχεδιάστηκε το 2020 από την Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (νυν Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας) και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), τέθηκε σε εφαρμογή το 2021 και θεσμοθετήθηκε το 2022 με σκοπό τον εντοπισμό ασυνόδευτων ανηλίκων που διαβιούν σε αστεγία ή σε επισφαλείς συνθήκες και την άμεση στέγασή τους σε Δομές Επείγουσας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, αποτελώντας παράδειγμα βέλτιστης πρακτικής για την προστασία των εν λόγω περιπτώσεων.

3.1 Παρεχόμενες υπηρεσίες και δράσεις του ΕΜΕΑ

Κεντρικός άξονας του ΕΜΕΑ είναι η **τηλεφωνική γραμμή εντοπισμού**, η οποία είναι πλέον διαθέσιμη μέσω του **πενταψήφιου τηλεφωνικού αριθμού 15107** (ευγενική χορηγία του ΟΤΕ) και δωρεάν για όλους τους συνδρομητές. Στην εν λόγω γραμμή παραπέμπονται οι ως άνω περιπτώσεις ανηλίκων και μέσω αυτής παρέχεται καθοδήγηση για την άμεση μεταφορά και στέγασή τους σε ασφαλές περιβάλλον. Παράλληλα, υπάρχει η δυνατότητα επικοινωνίας με τον Μηχανισμό μέσω **WhatsApp και Viber στον αριθμό 6942773030**.

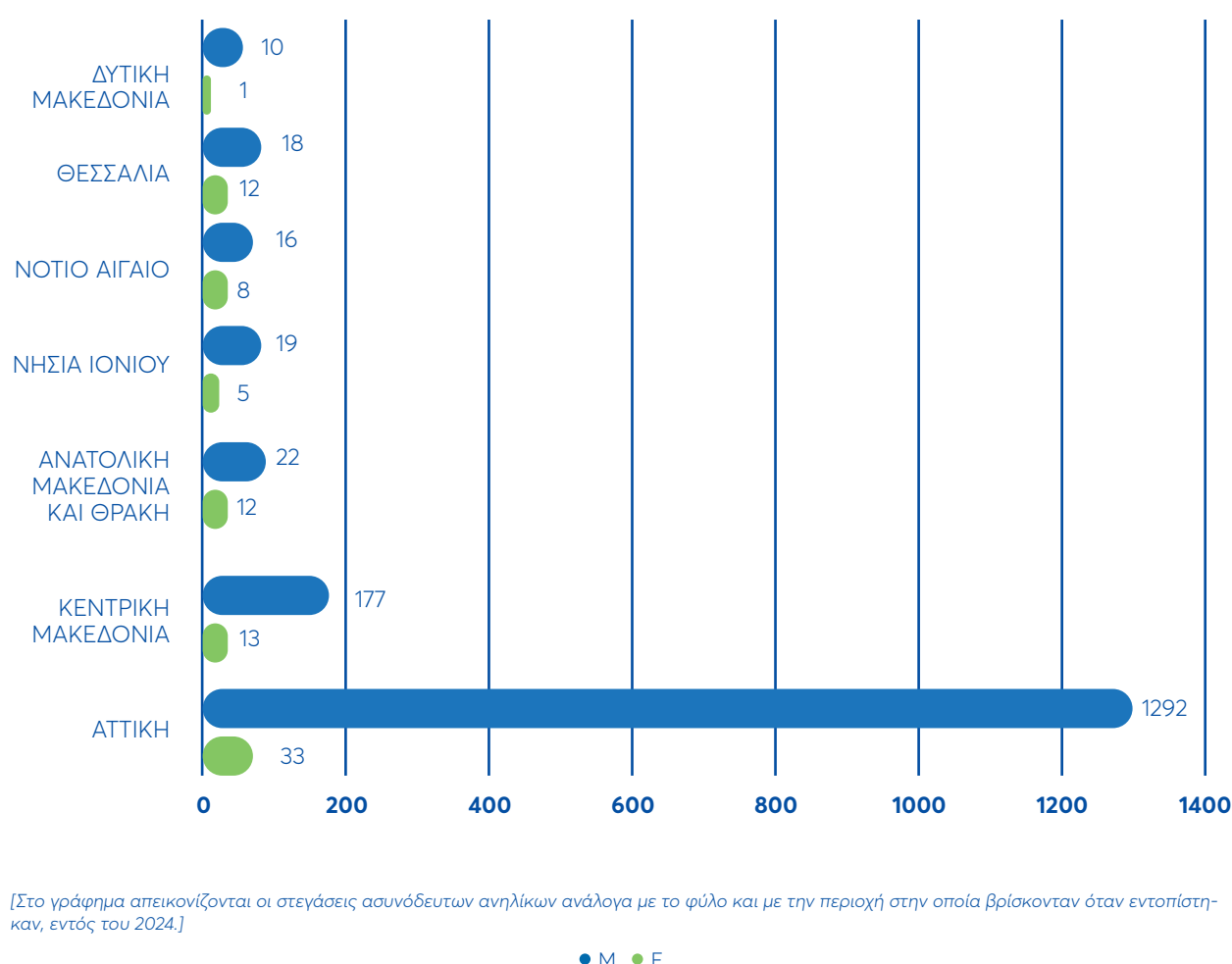
Σημειώνεται ότι από την αρχή λειτουργίας του ΕΜΕΑ, ήτοι από τον Απρίλιο του 2021 έως και τις 31/12/2024, ο αριθμός των ασυνόδευτων παιδιών που έχουν στεγαστεί σε δομές φιλοξενίας είναι **5.957**. Πιο συγκεκριμένα, εντός του 2024 στεγάστηκαν **1.649** ασυνόδευτοι ανήλικοι.

Στιγμιότυπο από τη συνοδεία ασυνόδευτων ανηλίκων από συνεργάτες του ΕΜΕΑ

Αυτή τη στιγμή λειτουργούν πανελλαδικά τέσσερις Δομές Επείγουσας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, με συνολική χωρητικότητα 155 θέσεων, υπό την ευθύνη λειτουργίας του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ), οι οποίες βρίσκονται στην ενδοχώρα. Κατά τη διάρκεια της διαμονής των ανηλίκων σε αυτές, παρέχονται υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης, εκπαίδευσης και υγειονομικής περίθαλψης, ενώ ολοκληρώνεται και η καταγραφή των αιτημάτων για διεθνή προστασία στα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου (ΠΓΑ) και αξιολογείται το βέλτιστο συμφέρον των ανηλίκων με σκοπό την ανεύρεση κατάλληλου πλαισίου μακροχρόνιας φιλοξενίας.

Περιοχές όπου εντοπίστηκαν ανήλικοι

[Στο γράφημα απεικονίζονται οι στεγάσεις ασυνόδευτων ανηλίκων ανάλογα με το φύλο και με την περιοχή στην οποία βρίσκονταν όταν εντοπίστηκαν, εντός του 2024.]

Επιπλέον, στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΜΕΑ, έχει αναπτυχθεί συνεργασία με φορείς της κοινωνίας των πολιτών, όπως το «Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού» στην Αττική και η «Άρσις» στη Θεσσαλονίκη, οι οποίοι διαχειρίζονται τη λειτουργία **γραφείων ενημέρωσης και κινητών μονάδων**. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι μπορούν να επισκέπτονται τα γραφεία ενημέρωσης για πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμά τους να στεγαστούν σε δομές φιλοξενίας και για να λάβουν νομική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη. Κοινωνικοί λειτουργοί και ψυχολόγοι προβαίνουν σε αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντός τους, και υπό το συντονισμό του ΕΜΕΑ, οι ανήλικοι εντάσσονται στο σύστημα άμεσης στέγασης του Μηχανισμού. Τέλος, οι κινητές μονάδες συνοδεύουν τους ανηλίκους στα Αστυνομικά Τμήματα Αναφοράς για την ταυτοποίησή τους, σε δομές υγείας για την πραγματοποίηση ιατρικών εξετάσεων, όταν αυτό απαιτείται, καθώς επίσης και στις δομές όπου και φιλοξενούνται.

Επιπροσθέτως, από τον Οκτώβριο του 2022, ο ΕΜΕΑ έχει αναπτύξει στοχευμένες δράσεις μέσω του καινοτόμου προγράμματος «Protection for All Minors» που υλοποιείται στην Αθήνα από το «Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού» με συν-χρηματοδότηση της INTERSOS. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα χώρο υποδοχής, όπου παρέχεται εξατομικευμένη υποστήριξη σε ασυνόδευτους και χωρισμένους ανηλίκους, που ζουν σε επισφαλείς συνθήκες και οι οποίοι δεν επιθυμούν να ενταχθούν σε δομές φιλοξενίας, προκειμένου να ενδυναμωθούν έτσι ώστε σε μεταγενέστερο χρόνο να στεγαστούν στις εν λόγω δομές. Σημειωτέο, ότι στο πλαίσιο του προγράμματος, κοινωνικοί λειτουργοί και ψυχολόγοι δημιουργούν ατομικά πλάνα δράσης για κάθε ανήλικο ενώ παράλληλα έχουν άμεση συνεργασία με τα ΠΓΑ του νομού Αττικής, όπου μεταβαίνουν κάθε φορά που παρίσταται ανάγκη, προκειμένου να εντοπίζουν εγκαίρως ασυνόδευτους ή χωρισμένους ανηλίκους.

Καίριας σημασίας είναι, επίσης, η παροχή γραμμής τηλε-διερμηνείας από τη «ΜΕΤΑδραση» στις γλώσσες **Αραβικά, Φαρσί, Νταρί, Ουρντού, Παντζάμπι, Μπενγκάλι** και άλλες, βάσει διαθεσιμότητάς, στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΜΕΑ.

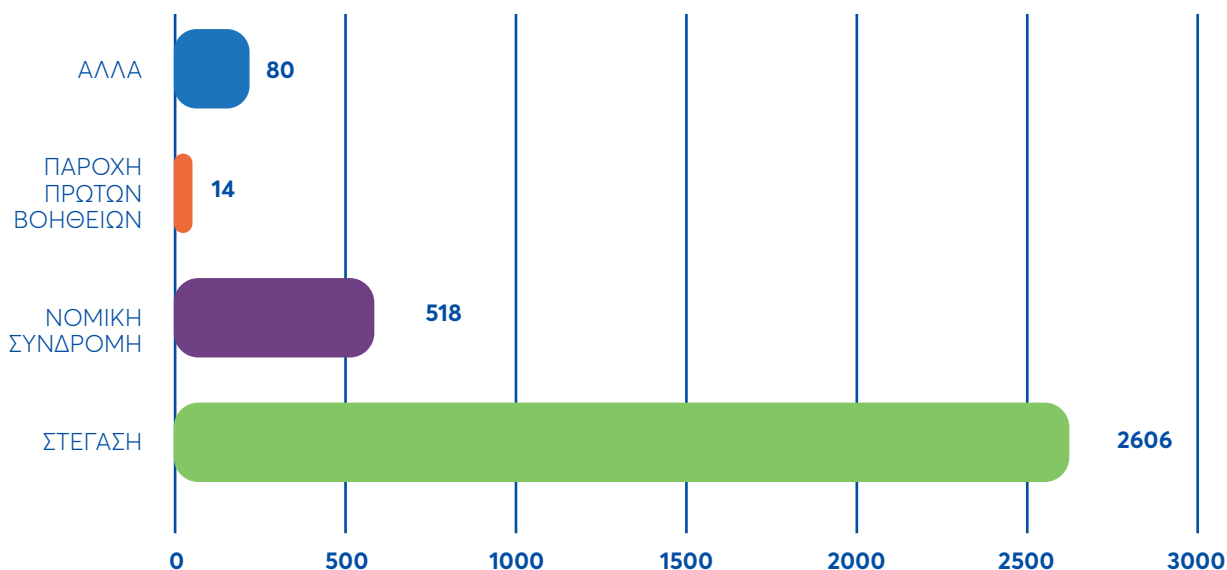

Κατά τη διάρκεια αυτού του έτους, ο ΕΜΕΑ **κλήθηκε να συνδράμει στη διαχείριση των αφίξεων ασυνόδευτων ανηλίκων και από σημεία εισόδου**, όπως η Κρήτη, η Μεσσηνία κ.α., στα οποία δεν λειτουργούν Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ). Στο πλαίσιο αυτό και σε συντονισμό με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠΥΤ) ο Μηχανισμός **παρείχε μέσω των εταίρων του, ομάδες πεδίου** κατά την υποδοχή των ασυνόδευτων ανηλίκων από τα σημεία εισόδου προς τα ΚΥΤ της ενδοχώρας, ενώ για την εξυπηρέτηση των αυξημένων αναγκών, δρομολόγησε και τη δημιουργία έκτακτων safe areas.

Αναφορικά με την υποστήριξη σε ασυνόδευτους και χωρισμένους ανηλίκους από την Ουκρανία, συγκεκριμένα, ο ΕΜΕΑ συνέστησε καθορισμένη διαδικασία για την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντός τους και ανέπτυξε συνεργασία με τις αστυνομικές αρχές και συναρμόδιους φορείς. Ο αριθμός των παραπομπών που λήφθηκαν μέσω της Γραμμής Εντοπισμού

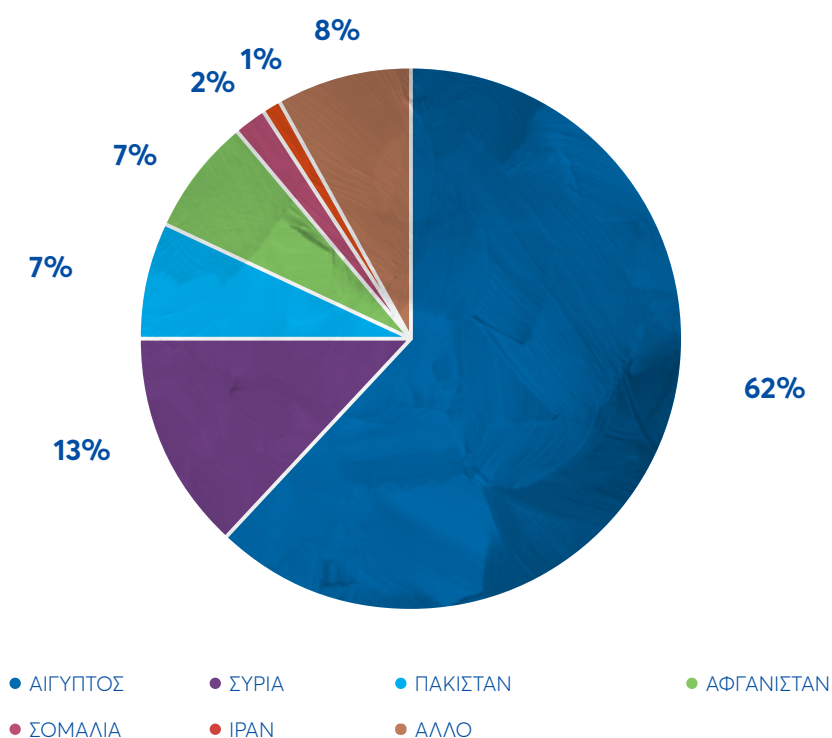
από την αρχή του Ουκρανικού πολέμου μέχρι και τις 31/12/2024 είναι **605**, ενώ παράλληλα **290** παιδιά έχουν παραπεμφθεί στις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων για περαιτέρω παρακολούθηση και υποστήριξη.

ΑΙΤΗΜΑΤΑ

Στο γράφημα αποτυπώνονται τα διαφορετικά αιτήματα που έχει λάβει ο ΕΜΕΑ, εντός του 2024.

Εθνικότητες

Στο γράφημα αποτυπώνονται οι εθνικότητες των ανηλίκων που εξυπηρέτησε ο ΕΜΕΑ, εντός του 2024.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ΕΜΕΑ έχει στηριχθεί κομβικά από συνεργάτες όπως η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ), ο ΔΟΜ και η Ελβετική Κυβέρνηση, η οποία χρηματοδοτεί το σύνολο του έργου.

3.2 Δράσεις για ευάλωτα πρόσωπα

Ο ΕΜΕΑ, στο πλαίσιο της διεύρυνσης των αρμοδιοτήτων του με τη σύσταση της Γενικής Γραμματείας, πρόκειται να υιοθετήσει νέες διαδικασίες και να παρέχει υπηρεσίες σε ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που διαβιούν σε καθεστώς αστεγίας και επισφαλείς συνθήκες στην ενδοχώρα. Οι υπηρεσίες θα περιλαμβάνουν δράσεις ενεργής παρέμβασης στο πεδίο και διασύνδεσης με τις αρμόδιες αρχές υποδοχής και υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας. Ειδικότερα, σχεδιάζονται στοχευμένες δράσεις στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη για την αξιολόγηση των αναγκών τους και την παροχή ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης. Επιπλέον, ο ΕΜΕΑ αναμένεται να προχωρήσει σε συνεργασία με Δήμους για την υποστήριξη αυτών των πολιτών στις γεωγραφικές τους περιφέρειες. Η χαρτογράφηση των υφιστάμενων υπηρεσιών υγείας, ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης, καθώς και κοινωνικής στήριξης και προστασίας, είναι κεντρικής σημασίας για την αποτελεσματική δημιουργία δικτύου παραπομπών με στόχο την καλύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες τους. Επομένως, ο ΕΜΕΑ βρίσκεται σε διαδικασία επικαιροποίησης όλων των ως άνω υπηρεσιών.

3.3 Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Διακρίσεις

Σε συνέχεια της παρουσίασης του έργου του ΕΜΕΑ ως καλή πρακτική στο Παγκόσμιο Φόρουμ Προσφύγων τον Δεκέμβριο του 2023, η Πρωτοβουλία για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Initiative for Child Rights), η οποία είναι υπεύθυνη για την ανάδειξη και διαχείριση των δεσμεύσεων στο πλαίσιο της παιδικής προστασίας, **προσκάλεσε τη Γενική Γραμματεία να συνδιοργανώσει τις ετήσιες συναντήσεις** των σχετιζόμενων με την παιδική προστασία φορέων με στόχο την ανάδειξη δεσμεύσεων στο επόμενο Παγκόσμιο Φόρουμ για τους Πρόσφυγες το 2027.

Ομαδική φωτογραφία από την συμμετοχή του ΕΜΕΑ στο 32ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Κοινωνικών Υπηρεσιών - European Social Services Conference του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Δικτύου - European Social Network.

Στο 32ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Κοινωνικών Υπηρεσιών - European Social Services Conference του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Δικτύου – European Social Network με θεματική «Co-Creating Future Social Services», που διεξήχθη στην Αμβέρσα του Βελγίου, τον Ιούνιο του 2024, η Γενική Γραμματεία **επιλέχθηκε να παρουσιάσει τη δράση του ΕΜΕΑ στο πεδίο της παιδικής προστασίας και της παροχής σχετικών κοινωνικών υπηρεσιών**. Στο συνέδριο αυτό προωθήθηκε η ανάγκη υιοθέτησης του μοντέλου του ΕΜΕΑ και από άλλες χώρες που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις στο πεδίο της παιδικής προστασίας.

Σε συνέχεια της παραπάνω συμμετοχής στην Αμβέρσα, ο ΕΜΕΑ **διακρίθηκε ως υποψήφιος για την ανάδειξη της καλύτερης ευρωπαϊκής υπηρεσίας**, στον διαγωνισμό των Ευρωπαϊκών Βραβείων Κοινωνικών Υπηρεσιών 2024 (European Social Services Awards 2024- ESSA 2024) στη Λισαβόνα της Πορτογαλίας, τον Νοέμβριο του 2024, που διοργανώνει ετησίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Δίκτυο («European Social Network- ESN»). Το έργο του ΕΜΕΑ διαγωνίστηκε στην κατηγορία **«Συνεργατική Πρακτική» («Collaborative Practice»)**, μία από τις έξι συνολικά κατηγορίες του διαγωνισμού.

3.4 Μετάδοση καλών πρακτικών

Στρατηγικός στόχος του ΕΜΕΑ είναι η προώθηση του ως άνω περιγραφόμενου μοντέλου προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων σε αστεγία ή επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης και σε άλλες χώρες που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις.

Σε αυτό το πλαίσιο και σε συνέχεια επίσκεψης των Βουλγαρικών Αρχών στην Ελλάδα, τον Ιούλιο του 2024, εμπειρογνώμονες του ΕΜΕΑ πραγματοποίησαν επίσκεψη εργασίας στη Βουλγαρία κατόπιν αιτήματος της UNHCR, της EUAA και των εθνικών αρχών της Βουλγαρίας. Σκοπός της επίσκεψης ήταν η μετάδοση της τεχνογνωσίας διαχείρισης ασυνόδευτων ανηλίκων σε κίνηση.

Στιγμιότυπο από την παρουσίαση του έργου του ΕΜΕΑ κατά τη συμμετοχή στην επίσκεψη εργασίας στη Βουλγαρία.

Τον Αύγουστο του 2024, η Γενική Γραμματεία συμμετείχε στο Συνέδριο με θέμα "Αποτελεσματικές Πρακτικές Αντιμετώπισης της Εμπορίας Παιδιών: Υποσχόμενες Πρωτοβουλίες και Καλές Πρακτικές", που διοργανώθηκε από τον ΔΟΜ της Αιγύπτου και την Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για την Καταπολέμηση και την Πρόληψη της Παράτυπης Μετανάστευσης και της Εμπορίας Ανθρώπων. Η συμμετοχή αυτή αποτέλεσε εξαιρετική ευκαιρία για την Ελλάδα να παρουσιάσει τον ΕΜΕΑ ως καλή πρακτική πρόληψης της εμπορίας ασυνόδευτων ανηλίκων σε επισφαλείς συνθήκες και ως παράδειγμα αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ Πολιτείας και Κοινωνίας των Πολιτών.

4. Διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στις δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων

4.1 Εφαρμογή του Πλαισίου Κανόνων Λειτουργίας των δομών φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων

Η παροχή ενός επαρκούς πλαισίου φιλοξενίας για τους ασυνόδευτους ανηλίκους αποτελεί βασική προτεραιότητα της Γενικής Γραμματείας. Για τη διασφάλιση της επάρκειας των συνθηκών διαβίωσης, φροντίδας και προστασίας των φιλοξενούμενων ανηλίκων, έχει θεσμοθετηθεί το πλαίσιο φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων (με τον ν. 4960/2022, όπως ενσωματώθηκε στον ν. 4939/2022,) και έχουν οριστεί οι Πρότυποι Κανόνες Λειτουργίας ανά τύπο δομής φιλοξενίας. Το 2023 ορίστηκαν οι Πρότυποι Κανόνες Λειτουργίας και Αδειοδότησης για τα Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΚΦΑΑ) και οι Πρότυποι Κανόνες Λειτουργίας για τις Ελεγχόμενες Δομές Ημιαυτόνομης Διαμονής (ΕΔΗΔ), ενώ το 2024 θεσπίστηκαν οι σχετικοί Κανόνες και για τις Δομές Επείγουσας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων.

Επιπροσθέτως, οι δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων (ΚΦΑΑ και ΕΔΗΔ), εγγράφονται στο Μητρώο Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων που λειτουργεί υπό την ευθύνη της Μονάδας Εποπτείας και Αξιολόγησης Κέντρων Φιλοξενίας, κατόπιν ελέγχου των σχετικών τυπικών δικαιολογητικών που αφορούν στην κτιριακή, οργανωτική και λειτουργική τους επάρκεια. **Κατά το έτος 2024**, το Μητρώο επικαιροποιήθηκε, σε συνέχεια τροποποίησης του θεσμικού πλαισίου και πλέον είναι εγγεγραμμένα σε αυτό **59 ΚΦΑΑ**, **60 ΕΔΗΔ** και **4 ΔΕΦΑΑ** (δομές επείγουσας φιλοξενίας) που λειτουργούν υπό την ευθύνη λειτουργίας του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ).

Βάσει του θεσμικού πλαισίου, η Μονάδα είναι αρμόδια για τον έλεγχο της εφαρμογής των προδιαγραφών λειτουργίας των δομών μακροχρόνιας φιλοξενίας, την παρακολούθηση και τακτική αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν, την παροχή υποστήριξης στο προσωπικό τους, τον σχεδιασμό των απαιτούμενων βελτιωτικών παρεμβάσεων και την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητάς τους.

Στιγμιότυπο από επιτόπιους ελέγχους σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων

4.2 Επιτόπιοι έλεγχοι σε δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων

Από τον Απρίλιο του 2023, η Μονάδα επισκέπτεται συστηματικά τις δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας και διενεργεί **επιτόπιους ελέγχους εποπτείας**. Τα κλιμάκια που πραγματοποιούν τους ελέγχους αποτελούνται από εκπαιδευμένα στελέχη της Γενικής Γραμματείας που εφαρμόζουν στο πεδίο εξειδικευμένα **εργαλεία και μεθοδολογία**, προσαρμοσμένα για την αποτελεσματική επαλήθευση της εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου και τον εντοπισμό τυχόν αποκλίσεων από αυτό. Η προστιθέμενη αξία των επιτόπιων ελέγχων έγκειται στο γεγονός ότι η μεθοδολογία τους συμπεριλαμβάνει τη γνώμη των εργαζομένων και των ανηλίκων, ως βασική παράμετρο στη διαδικασία αξιολόγησης της δομής.

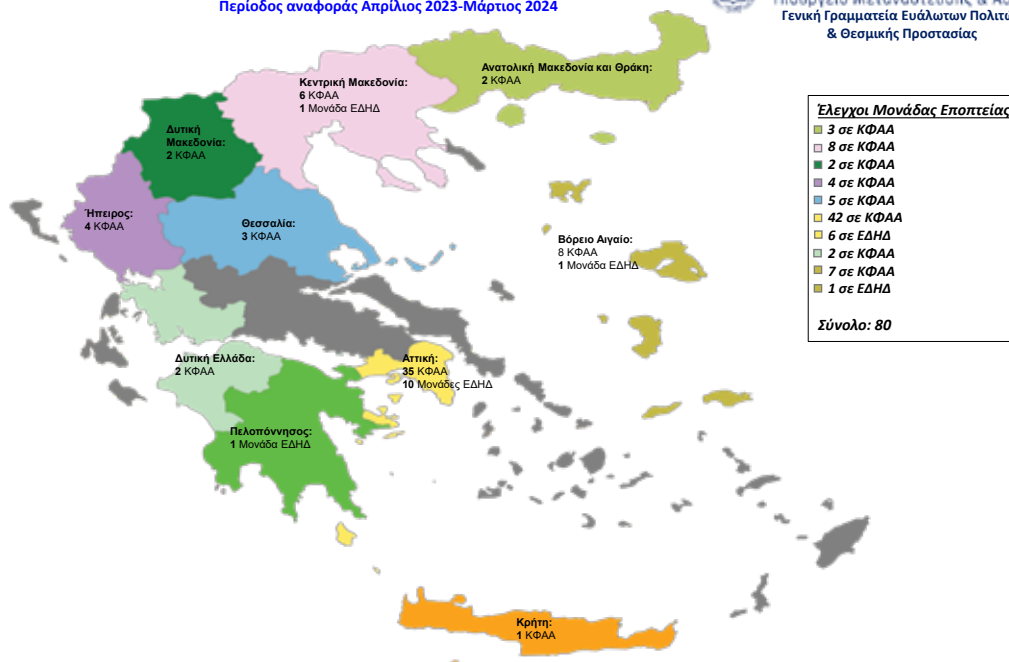

Στιγμιότυπο από επιτόπιους ελέγχους σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων

Κατά το έτος 2024 η Μονάδα πραγματοποίησε **62 επιτόπιες επισκέψεις** σε όλη την Ελλάδα, **εκ των οποίων 57 ήταν σε ΚΦΑΑ και 5 σε Μονάδες ΕΔΗΔ που λειτουργούν αθροιστικά 25 διαμερίσματα**. Στους ελέγχους αυτούς **εξέφρασαν τη γνώμη τους περισσότεροι από 310 εργαζόμενοι**, μέσω ομαδικών και ατομικών συνεντεύξεων **και περισσότερα από 500 φιλοξενούμενα παιδιά**, μέσω της πραγματοποίησης ομάδων εστιασμένης συζήτησης με τη συνδρομή, ανεξάρτητων προς το φορέα λειτουργίας, διερμηνέων.

Κατανομή ελέγχων Μονάδας Εποπτείας και Αξιολόγησης Κέντρων Φιλοξενίας
Περίοδος αναφοράς Απρίλιος 2023-Μάρτιος 2024

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου
Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών
& Θεσμικής Προστασίας

Επίσης, η Μονάδα εντός του 2024 διερεύνησε τέσσερις αναφορές που σχετίζονται με ζητήματα παιδικής προστασίας, παραβιάσεων δικαιωμάτων των ανηλίκων και αντιδεοντολογικών συμπεριφορών που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της φιλοξενίας τους εντός του περιβάλλοντος της δομής.

Διαδικτυακοί έλεγχοι των οργανωτικών κειμένων των κέντρων φιλοξενίας:

Κατά τη διάρκεια του 2024 διενεργήθηκαν **12 διαδικτυακοί έλεγχοι** σε επίπεδο φορέων λειτουργίας, που αφορούσαν στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας, στην Πολιτική Παιδικής Προστασίας και στον Κώδικα Δεοντολογίας **που εφαρμόζονται σε 34 ΚΦΑΑ**. Παράλληλα, προς διευκόλυνση των φορέων εκδόθηκαν από τη Μονάδα οι ακόλουθες δύο Οδηγίες: "Οδηγίες για την προσαρμογή και τήρηση της Πολιτικής Παιδικής Προστασίας των φορέων λειτουργίας Δομών Μακροχρόνιας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων" (Α.Π. 129731/4.24) και "Οδηγίες για την προσαρμογή των Πρωτοκόλλων Διαχείρισης Κρίσεων και παραβίασης των όρων φιλοξενίας στα Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων" (Α.Π. 151304/5.24). Κατά τη διάρκεια των ελέγχων τέθηκαν οι απαραίτητες συστάσεις και ζητήθηκε η εκπαίδευση του προσωπικού με βάση τα ανανεωμένα κείμενα και τις νέες οδηγίες με στόχο την εναρμόνιση όλων των φορέων και εργαζομένων.

Ομάδες Εστιασμένης Συζήτησης με ασυνόδευτους ανηλίκους που φιλοξενούνται σε Δομές Μακροχρόνιας Φιλοξενίας

Στιγμιότυπο από ομάδα εστιασμένης συζήτησης με ανήλικους φιλοξενούμενους σε επιτόπιο έλεγχο Μονάδας ΕΔΗΔ

Η Μονάδα στις επιτόπιες επισκέψεις που διενεργεί σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας σε όλη την Ελλάδα, έχει ενσωματώσει στη μεθοδολογία της την πραγματοποίηση ομάδων εστιασμένης συζήτησης με τους φιλοξενούμενους ασυνόδευτους ανήλικους, με τη συνδρομή διερμηνέων ανεξάρτητων προς τον φορέα λειτουργίας των δομών.

Η μεθοδολογική προσέγγιση στηρίζεται στο άρθρο 12 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού που προβλέπει ότι «τα Συμβαλλόμενα Κράτη εγγυώνται στο παιδί που έχει ικανότητα διάκρισης το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του σχετικά με οποιοδήποτε θέμα που το αφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του παιδιού, ανάλογα με την ηλικία του και με το βαθμό ωριμότητάς του». Μέσω των ομάδων εστιασμένης συζήτησης αναγνωρίζεται στα φιλοξενούμενα παιδιά το δικαίωμα να εκφράζουν τη γνώμη τους για τα ζητήματα της καθημερινότητάς τους και να συμμετέχουν στη βελτίωση των όρων διαβίωσής τους.

Η προστιθέμενη αξία της μεθοδολογικής προσέγγισης έγκειται στο γεγονός ότι οι ίδιοι οι ανήλικοι γίνονται "συν - κοινωνοί" της διαδικασίας αξιολόγησης, αναφορικά με την λειτουργία της δομής και τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Οι συζητήσεις διενεργούνται με φιλικές προς το παιδί και προσαρμοσμένες στην ηλικία των φιλοξενούμενων μεθόδους και διαδικασίες, καταχωρούνται δε σε ειδική ενότητα της Έκθεσης Αξιολόγησης που συντάσσεται για την υπό αξιολόγηση δομή, ώστε να λαμβάνονται υπ' όψιν από τους φορείς λειτουργίας κατά το σχεδιασμό παρεμβάσεων με στόχο την καλύτερη πλαισίωση των αναγκών τους.

Υπό αυτό το πρίσμα η εποπτεία και αξιολόγηση των δομών μακροχρόνιας φιλοξενίας διέπεται από τις αρχές της συμμετοχικότητας, της παιδοκεντρικής θεώρησης, της υποστήριξης και της εστίασης στη θετική αλλαγή με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον και τις εκφρασμένες ανάγκες των φιλοξενούμενων ασυνόδευτων ανηλίκων.

4.3 Ανταλλαγή τεχνογνωσίας με άλλες χώρες

Στα πλαίσια της Προκαθορισμένης Πράξης 8 (PDP#8), με τίτλο «Ενίσχυση της ικανότητας της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας να βελτιώνει την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στους ασυνόδευτους ανηλίκους μεταξύ άλλων στα κέντρα φιλοξενίας» (EEA Grants), ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2024 η συνεργασία με τη Διεύθυνση Μετανάστευσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Νορβηγίας, με σκοπό την ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ζητήματα και διαδικασίες αξιολόγησης των δομών μακροχρόνιας φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια του έτους 2024 πραγματοποιήθηκαν 3 συναντήσεις στη Νορβηγία και στην Ελλάδα, οι οποίες περιελάμβαναν «on the job training» στελεχών της Μονάδας και βελτιστοποίηση των εργαλείων και της μεθοδολογίας των ελέγχων.

4.4 Ανάπτυξη δεξιοτήτων των εργαζομένων στις δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

Κατά το έτος 2024 ολοκληρώθηκε η εκπαίδευση του προσωπικού των εργαζομένων σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας, η οποία υλοποιήθηκε σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) στο πλαίσιο του προγράμματος Προκαθορισμένης Πράξης 8 (PDP#8) (EEA Grants). Το πρόγραμμα περιελάμβανε **δια ζώσης εκπαιδεύσεις σε δομές** όλης της χώρας, με στόχο την ενδυνάμωση των επαγγελματιών πεδίου (μέσω δραστηριοτήτων που ενισχύουν την ομαδική συνεργασία ή συμβάλλουν στη διαχείριση κρίσεων κ.α.), εξειδικευμένη **ασύγχρονη εκπαίδευση** (χρήση ουσιών, διαχείριση βίας κ.α.) και **κλινική εποπτεία**.

Στις εκπαιδεύσεις συμμετείχαν περισσότεροι από **700 επαγγελματίες πεδίου**, εργαζόμενοι σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας, εκ των οποίων **479** ολοκλήρωσαν την εκπαίδευση και έλαβαν το **πιστοποιητικό παρακολούθησης**.

Τέλος, με βάση τις εμπειρίες που αναδείχθηκαν κατά τη διάρκεια των εκπαιδεύσεων, εκδόθηκε ο "Οδηγός Καλών Πρακτικών: από την κρίση στην αλλαγή", ο οποίος διαμοιράστηκε σε όλες τις δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων της χώρας.

Οδηγός Καλών Πρακτικών από το Πρόγραμμα "Ανάπτυξης δεξιοτήτων των εργαζομένων στις δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας" σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

4.5 Διάχυση αποτελεσμάτων εποπτείας και καλών πρακτικών

Στις 27 Μαρτίου 2024 πραγματοποιήθηκε **Απολογιστική Ημερίδα** με τίτλο «Πλαίσιο Φιλοξενίας και Υποστήριξης Ασυνόδευτων Ανηλίκων: δεδομένα και προοπτικές» (PDP#8), όπου παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα του Α΄ Κύκλου Επιτόπιων Ελέγχων Εποπτείας των Δομών Μακροχρόνιας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (Απρίλιος 2023 - Μάρτιος 2024). Παράλληλα, τον Ιούνιο του 2024 διαμοιράστηκε στα κέντρα φιλοξενίας η **“Έκθεση Ευρημάτων του Α΄ Κύκλου Αξιολόγησης των Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων: Απρίλιος 2023 - Μάρτιος 2024”**, η οποία παρουσίαζε αναλυτικά στατιστικά και ποιοτικά δεδομένα των ελέγχων εποπτείας καθώς και καλές πρακτικές με σκοπό την ανατροφοδότηση του πεδίου.

4.6 Εθνικό Μητρώο Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Μέσα στο 2024 οριστικοποιήθηκε ο καθορισμός των τεχνικών και νομικών προδιαγραφών λειτουργίας του Εθνικού Μητρώου Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων. Στο Μητρώο αυτό, θα τηρούνται δεδομένα των ασυνόδευτων ανηλίκων που βρίσκονται στη χώρα, των υποστηρικτικών σε αυτούς συστημάτων (Επιτροπεία), καθώς και της δυναμικότητας και της λειτουργίας των δομών επείγουσας και μακροχρόνιας φιλοξενίας. Η τήρηση διαρκώς επικαιροποιημένων στοιχείων θα συμβάλει θετικά στο σχεδιασμό πολιτικών και υπηρεσιών, προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων.

5. Προαγωγή της ψυχικής υγείας, πρόληψη των ψυχικών διαταραχών των ασυνόδευτων ανηλίκων, ενδυνάμωση των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

Το έργο «**Πρώθηση της ψυχικής υγείας και πρόληψη των ψυχικών διαταραχών σε ασυνόδευτους ανηλίκους στην Ελλάδα: UAM Mental Health Hub**» υλοποιείται από τον Μάιο του 2022 σε συνεργασία με τα Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος, ενώ από το 2024 χρηματοδοτείται από τα Παιδικά Χωριά SOS Γερμανίας. Το έργο στοχεύει στην παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για την ενίσχυση και προαγωγή της ψυχικής υγείας των ασυνόδευτων ανηλίκων, αλλά και στην ενδυνάμωση των επαγγελματιών που εργάζονται σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας και εργαζομένων του δημοσίου τομέα.

Στο πλαίσιο της επιμόρφωσης και ενδυνάμωσης του προσωπικού, ολοκληρώθηκαν 48 διαδικτυακές εκπαιδεύσεις επαγγελματιών Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΚΦΑΑ) και Εποπτευόμενων Διαμερισμάτων Ημιαυτόνομης Διαβίωσης (ΕΔΗΔ) σε θεματικές ενότητες που εστίαζαν στην ψυχολογική υποστήριξη των παιδιών. Επίσης, φέτος για πρώτη φορά το έργο εστίασε και στην επιμόρφωση και ανάπτυξη δεξιοτήτων εργαζομένων του δημοσίου τομέα. 60 επαγγελματίες του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και του Αυτοτελούς Τμήματος Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης των Προσφύγων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, εκπαιδεύθηκαν στη διαχείριση του τραύματος, ενώ έμφαση δόθηκε στην εκμάθηση τεχνικών ενίσχυσης της ανθεκτικότητας και στην πρόληψη της επαγγελματικής εξουθένωσης.

Στιγμιότυπο από την εκπαίδευση εκπαιδευτών για το εργαλείο "I support my friends", η οποία πραγματοποιήθηκε με τη στήριξη του Γραφείου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας Ευρώπης για την Ποιότητα Φροντίδας και την Ασφάλεια Ασθενών στην Αθήνα στο πλαίσιο του προγράμματος Mental Health Hub.

Σε σχέση με τις παρεμβάσεις απευθείας στα ασυνόδευτα παιδιά, η συνέχιση των ψυχοεκπαιδευτικών ομάδων παιδιών σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Λέσβο οδήγησε στη δημιουργία ενός **Οδηγού για ανοιχτές ομάδες προληπτικής ψυχοκοινωνικής υποστήριξης ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων**. Βασικός στόχος των ομάδων αυτών αποτέλεσε η προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας και η καλλιέργεια δεξιοτήτων.

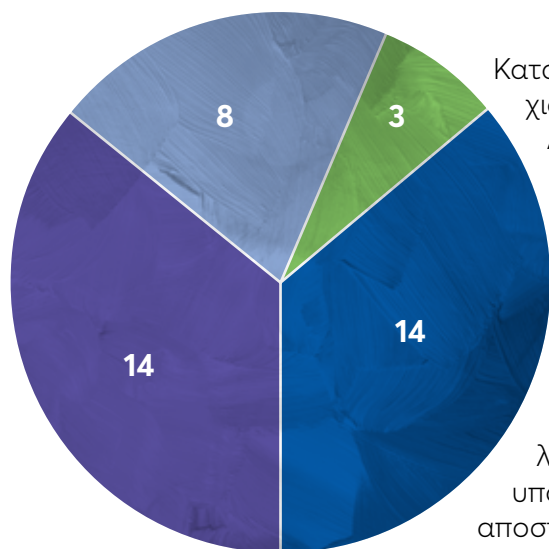
Τέλος, με την πολύτιμη βοήθεια του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και του Γραφείου του στην Ελλάδα, διοργανώθηκε εκπαίδευση επαγγελματιών αναφορικά με το καινοτόμο εργαλείο υποστήριξης συνομηλίκων «I support my friends». Οι επαγγελματίες έμαθαν τεχνικές και εργαλεία ενδυνάμωσης παιδιών και εφήβων που τους καθιστούν ικανούς να εντοπίσουν συμπτώματα άγχους, θλίψης και δυσφορίας και να υποστηρίξουν τους συνομηλίκους τους.

Στιγμιότυπο Γραφείου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) Ευρώπης για την Ποιότητα Φροντίδας και την Ασφάλεια Ασθενών στην Αθήνα και του Περιφερειακού Γραφείου του ΠΟΥ για την Ευρώπη.

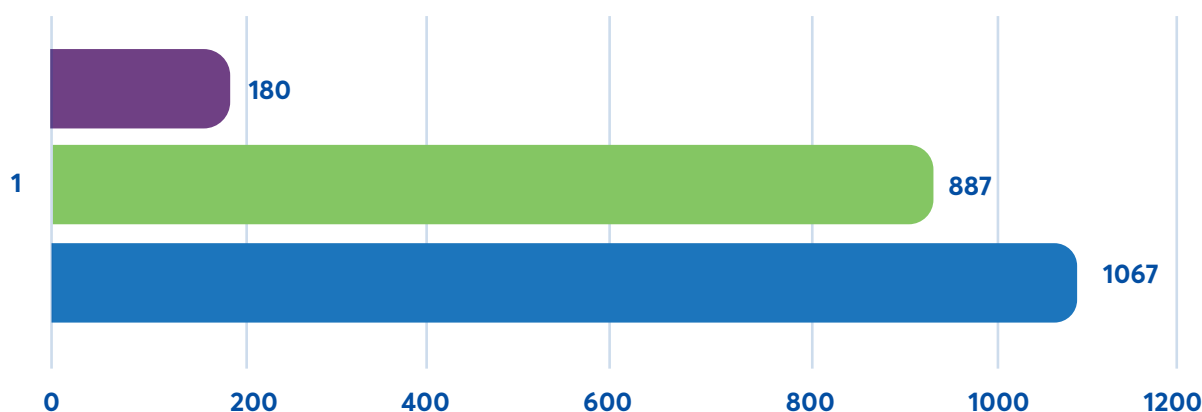
6. Δράση Μεντόρων (Mentorship)

Κατά τη διάρκεια του 2024, η δράση των Μεντόρων συνέχισε με τις τακτικές επισκέψεις στα Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΚΦΑΑ) και τα Εποπτευόμενα Διαμερίσματα Ημιαυτόνομης Διαβίωσης (ΕΔΗΔ). Το περασμένο έτος, για πρώτη φορά, οι μέντορες υποστήριξαν ανήλικα παιδιά που μένουν σε Δομές Επείγουσας Φιλοξενίας στην Αττική παρέχοντας βασικές πληροφορίες για το σύστημα παιδικής προστασίας στην Ελλάδα και την απαραίτητη ενημέρωση σχετικά με τα επόμενα βήματα που αφορούν τη μεταφορά τους σε δομές φιλοξενίας, καθώς και τους κανόνες λειτουργίας αυτών. Παράλληλα, σε μια προσπάθεια υποστήριξης της περιφέρειας, η ομάδα πραγματοποίησε αποστολές σε Πάτρα, Καλάβρυτα, Πεντάλοφο, Κοζάνη, Λάρισα, Βόλο, Αλεξανδρούπολη και Χίο.

● ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ ΣΕ ΚΦΑΑ ● ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ ΣΕ ΕΔΗΔ ● ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ ΣΕ ΔΕΦΑΑ
■ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ ΣΕ ΔΟΜΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Αριθμός παιδιών που συμμετείχαν σε δράσεις των μεντόρων

■ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ● ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΓΟΡΙΩΝ ■ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τους Μέντορες, να συζητήσουν τις εμπειρίες τους, να λάβουν καθοδήγηση μέσα από το παράδειγμα των μεντόρων και το δικό τους βίωμα, να ενημερωθούν για διάφορες δραστηριότητες και να εκφράσουν απορίες ή προβληματισμούς σχετικά με την καθημερινότητά τους μέσω ομαδικών εστιασμένων συζητήσεων.

6.1 Εργαστήρια Ζωγραφικής

Η ομάδα των μεντόρων συνέχισε να διοργανώνει εργαστήρια ζωγραφικής μία φορά το μήνα στην Αθήνα, ενώ το 2024 διοργανώθηκαν 13 εργαστήρια ζωγραφικής στην Πάτρα, τα Καλάβρυτα, την Κοζάνη και τη Χίο δίνοντας έτσι την ευκαιρία και στα παιδιά που μένουν στην περιφέρεια να εκφραστούν μέσω της τέχνης, να μάθουν βασικές τεχνικές ζωγραφικής και να περάσουν ευχάριστα τον χρόνο τους. Τέλος, εντός του 2024 τρεις εκθέσεις ζωγραφικής διοργανώθηκαν στην Αθήνα στις οποίες εκτέθηκαν οι καμβάδες ζωγραφικής που δημιούργησαν τα παιδιά κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων.

Στιγμιότυπο από την ετήσια έκθεση έργων ζωγραφικής των ασυνόδευτων παιδιών που φιλοξενήθηκε στο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αθηνών.

6.2 Δίκτυο Εφήβων

Στοχεύοντας στην αύξηση της συμμετοχικότητας των παιδιών από διάφορα μέρη της Ελλάδας, η ομάδα συνέχισε για τρίτη χρονιά το «Δίκτυο Εφήβων» που υλοποιείται σε μηνιαία βάση διαδικτυακά και στοχεύει στην ομαλή ένταξη των παιδιών, στη διασύνδεση τους με άλλα ασυνόδευτα παιδιά, στην κατανόηση διαφόρων διοικητικών διαδικασιών στην Ελλάδα, και εν τέλει στη βελτίωση της καθημερινότητάς τους μέσω των θεματικών συναντήσεων. Τη φετινή χρονιά, διοργανώθηκαν 12 συναντήσεις, κατά τη διάρκεια των οποίων η ομάδα είχε τη χαρά να φιλοξενήσει συναδέλφους και συνεργάτες που ειδικεύονται σε νομικά θέματα και επαγγελματικό προσανατολισμό, παρουσιάζοντας τις ειδικές θεματικές με την μέγιστη αποτελεσματικότητα.

6.3 Δράσεις ευαισθητοποίησης σε σχολεία

Για να βοηθήσει στην ένταξη των ασυνόδευτων ανηλίκων, η ομάδα των μεντόρων επισκέφθηκε πέντε σχολεία μαζί με την προϊσταμένη της Μονάδας Ένταξης και Υποστήριξης Ασυνόδευτων Ανηλίκων και συμμετείχε σε διάφορες εκδηλώσεις που διοργάνωσαν τα σχολεία. Στόχος είναι η ευαι-

σθητοποίηση των μαθητών και του διδακτικού προσωπικού σχετικά με τους ασυνόδευτους ανηλίκους, τη ζωή, το ταξίδι και τις καθημερινές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένα παιδί πρόσφυ-γας χωρίς γονεϊκή υποστήριξη.

Στιγμιότυπο από την έκθεση έργων ζωγραφικής των ασυνόδευτων παιδιών που φιλοξενήθηκε στην Πρεσβεία της Ολλανδίας στο πλαίσιο εκδήλωσης αφιερωμένης στο Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων.

6.4 Ενημερωτικά και εκπαιδευτικά βίντεο

Για δεύτερη χρονιά συνεχίστηκε η προβολή των ενημερωτικών και εκπαιδευτικών βίντεο της ομάδας που προβάλλονται μέσα από το YouTube κανάλι «Μαθαίνοντας με τους Μέντορες», ενώ οι θεματικές που ξεχώρισαν τα ασυνόδευτα παιδιά ήταν η διαχείριση του οικονομικού βοηθήματος και το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων.

6.5 Προαγωγή της ψυχικής υγείας

Η προαγωγή της ψυχικής υγείας προστέθηκε ως νέος πυλώνας δράσης της ομάδας. Οι μέντορες εκπαιδεύτηκαν στο εργαλείο «I Support My Friends» που βασίζεται στις αρχές της παροχής πρώτων βοηθειών σε ζητήματα ψυχικής υγείας (Psychological First Aid) και μέσα από τις επισκέψεις τους σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας παρείχαν πληροφορίες σε έφηβα κορίτσια και αγόρια για το πως μπορούν να αναγνωρίσουν πότε ένας φίλος ή ο συγγατοικός τους αντιμετωπίζει δυσκολίες και με

ποιους τρόπους μπορούν να τους υποστηρίξουν υπό την επίβλεψη ενηλίκου. Η προσπάθεια αυτή αποσκοπεί στην ενημέρωση των παιδιών, στην έγκαιρη ανίχνευση των δυσκολιών για τον εαυτό τους και τους γύρω τους, αλλά κυρίως στην ευαισθητοποίηση γύρω από ζητήματα ψυχικής υγείας.

Στιγμιότυπο από το Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών όπου παρουσιάστηκε το έργο του Υπουργείου Μετανάστευσης & Ασύλου από την Υφυπουργό και το Γενικό Γραμματέα και την ομάδα μεντόρων.

7. ΠΥΞΙΔΑ

Το έργο **"ΠΥΞΙΔΑ- Συμπληρωματικός Μηχανισμός Υποστήριξης της Εθνικής Στρατηγικής για την προστασία των ασυνόδευτων ανήλικων στην Ελλάδα"** σχεδιάστηκε με στόχο τη δημιουργία ενός συμπληρωματικού υποστηρικτικού μηχανισμού για την αντιμετώπιση διαπιστωμένων αναγκών και διαρθρωτικών κενών στο υπάρχον πλαίσιο υποστήριξης των ασυνόδευτων ανηλίκων στη χώρα.

Η "ΠΥΞΙΔΑ" αποτελεί ένα πολυδιάστατο έργο που αποσκοπεί να συνδράμει τα ασυνόδευτα παιδιά στην κάλυψη των επείγουσών αναγκών τους, όπως οι υπηρεσίες συνοδείας και μεταφοράς για ιατρικούς λόγους, αλλά και να τα υποστηρίξει αναφορικά με την ένταξη και την ενεργό συμμετοχή τους στην ελληνική κοινωνία. Το τελευταίο επιτυγχάνεται μέσω της λειτουργίας Κέντρων Εξειδικευμένων Υποστηρικτικών Υπηρεσιών, της παροχής νομικής συμβουλευτικής και εκπροσώπησης και υπηρεσιών ψυχικής υγείας, της ενίσχυσης της συμμετοχής των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και της υποστήριξής τους με σκοπό την ομαλή μετάβαση στην ενηλικίωση. Επιπλέον, μέσω του έργου, ενισχύεται η ενασχόληση των παιδιών με θέματα πολιτειακής αγωγής, θέματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον εθελοντισμό, αλλά και η διαρκής ενημέρωση και ευαισθητοποίησή τους σε θέματα έμφυλης βίας, εμπορίας ανθρώπων και ισότητας των φύλων.

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση έναρξης του έργου «ΠΥΞΙΔΑ». Το Έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME, 2021-2027)

Το έργο είναι διάρκειας τριών ετών και αποβλέπει να ενισχύσει το υπάρχον πλαίσιο προστασίας με εξειδικευμένες υπηρεσίες και παρεμβάσεις. Οι δράσεις απευθύνονται σε ασυνόδευτους ανηλίκους που διαμένουν στα Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΚΦΑΑ), στα Εποπτευόμενα Διαμερίσματα Ημιαυτόνομης Διαβίωσης (ΕΔΗΔ), στις Δομές Επείγουσας Φιλοξενίας (ΔΕΦΑΑ) καθώς και στις «Ασφαλείς περιοχές» (Safe Areas) που λειτουργούν εντός των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) ή των Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών (ΚΕΔ). Δικαιούχοι των υπηρεσιών είναι επίσης και τα ασυνόδευτα παιδιά που διαβιούν σε καθεστώς αστεγίας, συμπεριλαμβανομένων και όσων με την μετάβαση τους στην ενηλικίωση στερούνται προστατευτικού πλαισίου και είναι ηλικίας έως 21 ετών. Το έργο περιλαμβάνει επίσης δράσεις που απευθύνονται και στους επαγγελματίες που εργάζονται στο πεδίο, παρέχοντας υπηρεσίες και υποστηρίζοντας τον ως άνω πληθυσμό.

Κατά την υλοποίηση του έργου σχεδιάζεται επίσης η παροχή εξειδικευμένης εκπαίδευσης και κλινικής εποπτείας στο προσωπικό των ΚΦΑΑ, των ΕΔΗΔ και των ΔΕΦΑΑ, καθώς και στους εντεταλμένους επιτροπείας των ασυνόδευτων ανηλίκων. Ειδικότερα, θα παρέχεται κλινική εποπτεία και κατάρτιση σε επαγγελματίες που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά, με απώτερο σκοπό την προστασία της ψυχικής υγείας των επαγγελματιών και την ενίσχυση της ψυχικής και συναισθηματικής τους κατάστασης.

Δικαιούχος και βασικός συντονιστής-εταίρος του προγράμματος είναι η «ΣΥΝΥΠΑΡΞΙΣ - Οικουμενικό Πρόγραμμα Προσφύγων», Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν ενεργά ως εταίροι, πέντε φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών: 1. η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Λέσβου «ΗΛΙΑΚΤΙΔΑ», 2. τα «ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΩΡΙΑ SOS ΕΛΛΑΔΟΣ», 3. το Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ SOLIDARITY NOW», 4. η «ΖΕΥΞΙΣ ΜΚΟ» και 5. η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ «ΕΚΠΕΘΕ».

Το έργο ΠΥΞΙΔΑ εντάσσεται στις Ειδικές Δράσεις ΤΑΜΕ με Ενωσιακή Συμμετοχή 90% (διακρατικά ή εθνικά έργα που προσφέρουν προστιθέμενη αξία στην Ένωση σύμφωνα με τους στόχους του κάθε Ταμείου) και αποτελεί Συμπληρωματικό Μηχανισμό Υποστήριξης της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων στην Ελλάδα (Π/Υ :12.858.010,83€. Ενωσιακή Συμμετοχή:90% & Εθνική Συμμετοχή: 10%).

8.2 Ενίσχυση της συμμετοχής σε ενταξιακές αθλητικές, ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δράσεις

Συμμετοχή σε κατασκηνωτικά προγράμματα

Με πρωτοβουλία της Υφυπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, κας Σοφίας Βούλτεψη, και με την ευγενική χορηγία της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών και των τεσσάρων συστημικών τραπεζών (Πειραιώς, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Eurobank, Alpha Bank), η Μονάδα διοργάνωσε κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ημερήσια κατασκηνωτικά προγράμματα σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος. Ο θεσμός της κατασκήνωσης θεωρείται ευρέως ως μία από τις βασικές διαδικασίες κοινωνικής μάθησης, όπου τα παιδιά μαθαίνουν να ζουν με συνομήλικους, να αναπτύσσουν την προσωπικότητά τους και να καλλιεργούν την κριτική σκέψη τους. Αποτελεί επίσης μέσο προώθησης του ομαδικού πνεύματος, ανάπτυξης κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων και διεύρυνσης οριζόντων. Ιδιαίτερα για τους ασυνόδετους ανηλίκους, η δομημένη και δημιουργική απασχόληση κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού καλύπτει το κενό του πλεονάζοντος ελεύθερου χρόνου, προάγοντας την ψυχική τους υγεία. Τα προγράμματα απευθύνονταν σε ανηλίκους, ηλικίας 6 έως 17 ετών που διαμένουν σε Κέντρα Φιλοξενίας. Συνολικά συμμετείχαν 323 ασυνόδετοι ανήλικοι που φιλοξενοούνται από 14 φορείς λειτουργίας δομών φιλοξενίας υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας.

Στιγμιότυπα από την συμμετοχή ασυνόδευτων ανηλίκων σε ενταξιακές αθλητικές δράσεις.

Προτεραιότητα δόθηκε στους ασυνόδετους ανηλίκους ηλικίας κάτω των 13 ετών. Τα προγράμματα πραγματοποιήθηκαν στους νομούς Αττικής, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Αλεξανδρούπολης και Λέσβου. Η πρωτοβουλία αυτή αποτέλεσε καλή πρακτική, διότι τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να ενισχύσουν την κοινωνικοποίησή τους και να αναπτύξουν νέες δεξιότητες. Ιδιαίτερη σημασία είχε και η διάδραση των ασυνόδετων ανηλίκων με τους Έλληνες συνομήλικους τους, ενισχύοντας με το τρόπο αυτό την πολιτισμική τους ένταξη και δημιουργώντας γέφυρες κατανόησης και αλληλεγγύης, που είναι κρίσιμες για την ομαλή τους ενσωμάτωση στην κοινωνία.

Together in sport: Σε συνεργασία με τη ΜΕΤΑδραση, μέσω του προγράμματος «Together in Sport – Phase II», πραγματοποιήθηκαν τόσο αθλητικές δράσεις όσο και πολιτιστικές/καλλιτεχνικές δράσεις με τη συμμετοχή ασυνόδετων ανηλίκων. Επίσης, στο πλαίσιο του ίδιου προγράμματος πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές επαγγελματιών δημοσίου και ιδιωτικού φορέα σε θέματα παιδικής προστασίας από στελέχη της Μονάδας.

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση των Δρομέων Ελπίδας με αφορμή το 2ο Zero Discrimination Run.

8.3 Επαγγελματική ετοιμότητα και προετοιμασία για τη μετάβαση στην αγορά εργασίας

Σε συνεργασία με την Junior Achievement και στο πλαίσιο του προγράμματος "Youth Achieve" διενεργήθηκαν **εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης** και σε δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων εκτός Αττικής και ειδικότερα στα ΚΦΑΑ των φορέων λειτουργίας δομών φιλοξενίας ΚΕΑΝ Λάρισας, Κοινωνικό ΕΚΑΒ Λάρισας, Άρσις Μακρινίτσας Βόλου και ΗΛΙΑΚΤΙΔΑ Λέσβου. Στη Λάρισα ακολούθησε, επίσης, δράση παρακολούθησης επαγγελματικής δραστηριότητας (job shadowing) με επίσκεψη των ασυνόδευτων ανηλίκων σε μεγάλη βιομηχανία προκειμένου να έρθουν σε επαφή με τους χώρους και το αντικείμενο της εργασίας και με απώτερο στόχο τη διασύνδεσής τους με την τοπική αγορά εργασίας. Στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη διοργανώθηκαν επίσης «Ημέρες Καριέρας» για να προωθηθεί η διασύνδεση ζήτησης και προσφοράς στην αγορά εργασίας και να υποστηριχθεί ταυτόχρονα η απόκτηση δεξιοτήτων των ασυνόδευτων ανηλίκων για το επαγγελματικό τους μέλλον και ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, προωθώντας συγχρόνως τη συμπερίληψη και την κατανόηση της διαφορετικότητας στους εργασιακούς χώρους.

Σε συνεργασία με τον φορέα SolidarityNow συνδιοργανώθηκαν εργαστήρια εκπαίδευσης τόσο επαγγελματιών όσο και παιδιών για την εργασιακή ένταξη ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝ - ΤΑΞΗ: από την Τάξη στην ΈνΤαξη». Τα εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη δια ζώσης, καθώς και διαδικτυακά στην υπόλοιπη επικράτεια προκειμένου οι επαγγελματίες να ενημερωθούν για το ισχύον θεσμικό πλαίσιο πρόσβασης των ανηλίκων στην αγορά εργασίας και τα ίδια τα παιδιά να ενημερωθούν για τα εργασιακά τους δικαιώματα.

8.4 Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στο πλαίσιο του Προγράμματος Συνεργασίας Ελβετίας - Ελλάδας, **διοργανώθηκε στις 19.11.2024 ημερίδα** στο Πολιτιστικό Κέντρο «Μελίνα» του Δήμου Αθηναίων. Στόχος της εκδήλωσης ήταν η προώθηση της κατανόησης και γνώσης των θεμελιωδών δικαιωμάτων των παιδιών. Τα παιδιά εξέφρασαν τις απόψεις τους και τους προβληματισμούς τους για τα δικαιώματά τους μέσω τριών εργαστηρίων, χρησιμοποιώντας ως μέσα τα εικαστικά, τη μουσικοκινητική και τη φιλοσοφία για παιδιά. Τα αποτελέσματα της δουλειάς τους χρησιμοποιήθηκαν ως έναυσμα στη συζήτηση του στρογγυλού τραπεζιού που ακολούθησε με τη συμμετοχή του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, του Γενικού Γραμματέα Ευάλω-

των Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας, του Πρέσβη της Ελβετίας στην Ελλάδα και του Διπλωματικού Εκπροσώπου της UNICEF στην Ελλάδα.

Στις 10.12.2024, **Παγκόσμια Ημέρα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα**, διοργανώθηκε από τη Μονάδα Ένταξης και Υποστήριξης Ασυνόδευτων Ανηλίκων σε συνεργασία με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο **διαδικτυακό Συμπόσιο** με θέμα: *Γέφυρες συνέργειας: Τα ανθρώπινα δικαιώματα ως θεμέλιο για την ένταξη των νεαρών προσφύγων*.

Με αφορμή την **Παγκόσμια Ημέρα Μετανάστη** στις 18 Δεκεμβρίου, τα ΚΦΑΑ της περιοχής των Ιωαννίνων άνοιξαν τις πόρτες τους, προσκαλώντας τους συμμαθητές τους από το σχολείο να συμμετάσχουν όλοι μαζί σε εργαστήρια ζωγραφιστικής, χειροτεχνίας και δημοσιογραφίας.

Η Μονάδα, σε συνεργασία με τις Συντονίστριες Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΣΕΠ) του αστικού ιστού του Δήμου Ιωαννιτών, τα ΚΦΑΑ των Φορέων Λειτουργίας «Διεθνές Κέντρο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ICSD)» και «Κέντρο Νέων Ηπείρου», καθώς και το Κέντρο Ημέρας «Πυξίδα» του φορέα λειτουργίας SolidarityNow, συνδιοργάνωσαν και υλοποίησαν στις 19 Δεκεμβρίου ενταξιακή δράση στα Ιωάν-

νινα.

Η δράση αφορούσε την εκπαίδευση πάνω στα δικαιώματα του παιδιού, με έμφαση σε ζητήματα ισότητας και συμπερίληψης των παιδιών προσφύγων, μέσα από την αλληλεπίδρασή τους με μαθητές του 3ου ΕΠΑΛ Ιωαννίνων.

Τα παιδιά εκπαιδεύτηκαν μέσω βιωματικών και δημιουργικών παιχνιδιών και δραστηριοτήτων που εστίαζαν στις θεμελιώδεις αρχές των δικαιωμάτων που τα αφορούν, όπως το δικαίωμα στην προστασία, στην ισότητα και στην ενεργό συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων. Κατά τη διάρκεια τους, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να αντιληφθούν την αξία των δικαιωμάτων και την ανάγκη για μια κοινωνία όπου όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως καταγωγής, γλώσσας ή θρησκείας, απολαμβάνουν ίσων ευκαιριών και προστασίας.

Τέλος, **εργαστήρια ευαισθητοποίησης σε σχολεία** διενεργήθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με στόχο την ενημέρωση και τη διάχυση της πληροφόρησης, σε θέματα που άπτονται των δικαιωμάτων του παιδιού, της καταπολέμησης των διακρίσεων, της κατανόησης της διαπολιτισμικότητας και των ιδιαίτερων αναγκών των ασυνόδευτων ανηλίκων με την ενεργή συμμετοχή της Ομάδας Μεντόρων της Γενικής Γραμματείας.

Ιστορίες επιτυχούς κοινωνικής ένταξης

Ο **Ali** ήρθε στην Ελλάδα το 2016 από το Πακιστάν. Μετά την ολοκλήρωση και των τριών βαθμίδων εκπαίδευσης στην Ελλάδα, έλαβε φέτος απολυτήριο Γενικού Λυκείου. Η αφοσίωσή του για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε εντατικούς ρυθμούς του απέδωσε πλήρη υποτροφία στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος (The American College of Greece-Deree) για σπουδές στην Κυβερνοασφάλεια και το Θέατρο. Ασχολείται συστηματικά με το θέατρο και τη φωτογραφία. Έχει συμμετάσχει σε πολλές θεατρικές παραγωγές, όπως στην Εθνική Λυρική Σκηνή. Επίσης, διακρίθηκε στον 10ο Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό Φωτογραφίας, καθώς μία φωτογραφία του συγκαταλέχθηκε στις δέκα (10) καλύτερες του διαγωνισμού για την οποία βραβεύθηκε από την Υφυπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου, κα Σοφία Βούλτεψη.

Ο **Amir** ήρθε το 2019 στην Ελλάδα από το Αφγανιστάν. Αφού ολοκλήρωσε το Γενικό Λύκειο ακολουθώντας τη θετική κατεύθυνση, πέτυχε αξιοπρεπή βαθμολογία στις Πανελλήνιες Εξετάσεις. Εξασφάλισε πλήρη υποτροφία για σπουδές στις Επιστήμες Πληροφορικής στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος (The American College of Greece-Deree). Παράλληλα, συμμετείχε σε ευρωπαϊκά προγράμματα ένταξης και εκπαίδευσης νεαρών προσφύγων στη Νορβηγία και τη Ρουμανία υπό την καθοδήγηση της Μονάδας Ένταξης και Υποστήριξης Ασυνόδευτων Ανηλίκων. Εδώ και δύο χρόνια, συνεχίζει τις σπουδές του, ενώ παράλληλα εργάζεται ως ζαχαροπλάστης και όνειρό του είναι να γίνει προγραμματιστής και να παραμείνει ενεργό μέλος της Κοινωνίας των Πολιτών.

II. Δράσεις για την προστασία ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών

9. Θεσμική εποπτεία πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών

Με τη σύσταση της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας, η θεσμική κατοχύρωση και διασφάλιση των δικαιωμάτων ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη πεδία δράσης της. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται ο συντονισμός των δράσεων, υπηρεσιών και φορέων, που εμπλέκονται σε ζητήματα προστασίας ευάλωτων προσώπων, οι παρεμβάσεις για την ενίσχυση της πρόσβασης στα δικαιώματά τους καθώς και η λήψη μέτρων και πρωτοβουλιών για την εγγύηση των δικαιωμάτων αυτών.

Μέσω της ευρείας συνεργασίας και της αδιάλειπτης επικοινωνίας και ανατροφοδότησης που διενεργείται με τους φορείς και υπηρεσίες, κατέστη δυνατή η **παρακολούθηση της εφαρμογής των διαδικασιών** που αφορούν ευάλωτα ή εν δυνάμει ευάλωτα πρόσωπα, η αποτίμηση της επάρκειας των σχετικών υπηρεσιών υποστήριξης και ο εντοπισμός θεσμικών κενών. Επιπλέον, ο **σχεδιασμός έρευνας πεδίου** για την εκτίμηση προστατευτικών παραγόντων και παραγόντων κινδύνου αναφορικά με την ευαλωτότητα, στοχεύει σε μια ολιστική προσέγγιση και ενδυνάμωση του πλαισίου προστασίας των ευάλωτων προσώπων.

Άρρηκτα συνδεδεμένη με τη θεσμική προάσπιση των δικαιωμάτων ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, όπως αυτά προβλέπονται στο διεθνές και ενωσιακό προστατευτικό δικαιικό πλέγμα, είναι και η λήψη θεσμικών πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων που προωθούν, μεταξύ άλλων, και τις προτεραιότητες της Γενικής Γραμματείας. Προς τον σκοπό αυτό, βασικός πυλώνας δράσης αποτέλεσε η εισήγηση για τη θέσπιση νομοθετικών και διοικητικών μέτρων που στοχεύουν στην ενίσχυση των υπηρεσιών υποστήριξης, στην προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας, στην πρόληψη περαιτέρω επιδείνωσης ευαλωτοτήτων καθώς και στην εν γένει βελτιστοποίηση της θέσης τους. Στο πλαίσιο αυτό, προεξέχουσα θέση καταλαμβάνουν η αποτύπωση των αναγκών και ο σχεδιασμός προτάσεων και δράσεων σε ζητήματα πρόσβασης σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ευάλωτων πολιτών, αναγνώρισης και πρόσβασης σε κατάλληλες υπηρεσίες σε θύματα βασανιστηρίων καθώς και σε θέματα προστασίας θυμάτων έμφυλης βίας.

Ιδιαίτερη προτεραιότητα δόθηκε, επίσης, στην προετοιμασία για την εφαρμογή του **«Νέου Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο»** που περιλαμβάνει το σύνολο των νέων κανόνων για τη διαχείριση της μετανάστευσης και τη θέσπιση κοινού συστήματος ασύλου σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και που θα τεθεί σε εφαρμογή από τον Ιούνιο του 2026. Σε αυτό το πλαίσιο, υπήρξε ενεργός συμμετοχή στις ομάδες εργασίας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, συνεισφέροντας στην εκτίμηση αναγκών και στην κατάρτιση του «Εθνικού Σχεδίου Εφαρμογής», το οποίο καθορίζει τις βασικές ενέργειες για την εφαρμογή των νέων κανόνων, σύμφωνα και με τις απαιτήσεις του νέου Συμφώνου.

Θεσμική κατοχύρωση δικαιωμάτων ευάλωτων πολιτών - η περίπτωση του Mohamed

Ο Mohamed*, ηλικιωμένος άστεγος με καταγωγή από την Αίγυπτο, νοσηλευόταν λόγω της ιδιαίτερα βεβαρημένης κατάστασης της υγείας του για αρκετούς μήνες στα επείγοντα νοσοκομείου της Αττικής, δίχως ωστόσο να διαθέτει έγγραφα ταυτοποίησης. Η διαδικασία καταγραφής του αιτήματος διεθνούς προστασίας του δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί, καθώς ο ίδιος αδυνατούσε λόγω της κατάστασης της υγείας του να παρουσιαστεί αυτοπροσώπως ενώπιον των αρμοδίων αρχών. Συνεπεία της έλλειψης ταυτοποιητικών εγγράφων, ο ευάλωτος πολίτης δεν είχε δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης ενώ ταυτοχρόνως ήταν αδύνατη και η παραπομπή του σε δομές μακροχρόνιας φροντίδας.

Λαμβάνοντας σχετική ενημέρωση από την Κοινωνική Υπηρεσία του νοσοκομείου, η Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας προχώρησε άμεσα σε πολλαπλές ενέργειες διασύνδεσης με την Υπηρεσία Ασύλου, λαμβανομένης υπόψη της σοβαρής ευαλωτότητας του εν λόγω ηλικιωμένου ατόμου. Αποτέλεσμα αυτών, ήταν η κατά προτεραιότητα καταγραφή του αιτήματος διεθνούς προστασίας του. Συνεπεία αυτών, ο αιτών απέκτησε δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία και ενεργό Προσωρινό Αριθμό Ασφάλισης και Υγειονομικής Περίθαλψης Αλλοδαπού (Π.Α.Α.Υ.Π.Α.), στοιχείο απαραίτητο για τη ζωτικής σημασίας πρόσβασή του σε υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και νοσηλείας.

**Το όνομα έχει αλλάξει για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων.*

no

10. Εθνική στρατηγική για την προστασία των ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών

Η Γενική Γραμματεία, ανταποκρινόμενη στην ανάγκη δημιουργίας ενός ολιστικού πλαισίου προστασίας ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, εκπόνησε την Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ευάλωτων Προσώπων, η οποία αποτελεί ένα πλήρες και συνεκτικό κείμενο πολιτικών και παρεμβάσεων που στοχεύει στην θεσμική προστασία, υποστήριξη, διασύνδεση και κοινωνική ένταξη ευάλωτων προσώπων, σύμφωνα με το εθνικό και διεθνές δίκαιο. Κύριος στόχος της είναι η ενίσχυση του πλαισίου υποστήριξης των ευάλωτων προσώπων μέσω της παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών ανταποκρινόμενων στις ανάγκες τους καθώς και η καθιέρωση ενιαίων διαδικασιών και πρωτοκόλλων σε συνεργασία με συναρμόδιους φορείς και υπηρεσίες.

Η Εθνική Στρατηγική δίνει, επίσης, έμφαση στην ανάπτυξη πολιτικών και μηχανισμών προστασίας των θυμάτων βίας και εμπορίας ανθρώπων, μέσω του σχεδιασμού εργαλείων και παρεμβάσεων για τον εντοπισμό, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων καθώς και την ανάπτυξη σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων για τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων που αφορούν τα ευάλωτα πρόσωπα εν γένει.

11. Δράσεις για την στέγαση, υποστήριξη και διασύνδεση ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών

11.1. Πιλοτικό Πρόγραμμα «ΣΤΗΡΙΞΙΣ (STIRIXIS) – Στεγαστικό πρόγραμμα σε κτήρια και διαμερίσματα για εξαιρετικά ευάλωτους αιτούντες διεθνή προστασία»

Η Γενική Γραμματεία, με σκοπό το σχεδιασμό και τη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού προστατευτικού πλαισίου για ευάλωτους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, προχώρησε σε στοχευμένες ενέργειες αναφορικά με την επικείμενη έναρξη υλοποίησης του στεγαστικού προγράμματος «ΣΤΗΡΙΞΙΣ». Σκοπός του προγράμματος είναι η υποστήριξη και εξασφάλιση ενός επαρκούς βιοτικού επιπέδου για εξαιρετικά ευάλωτα πρόσωπα, των οποίων το αίτημα διεθνούς προστασίας είναι σε διαδικασία εξέτασης από τις αρμόδιες αρχές.

Το έργο προβλέπεται να εκκινήσει εντός του 2025, μέσω του οποίου έως 500 θέσεις θα διατεθούν για τη στέγαση των εν λόγω αιτούντων και των οικογενειών τους, φροντίζοντας για την πλαισίωση των ειδικών αναγκών προστασίας και διαβίωσης τους. Ο σχεδιασμός των παροχών περιλαμβάνει τόσο τη στέγαση τους σε κατάλληλους χώρους προσαρμοσμένους στις ανάγκες τους, όσο και υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής πλαισίωσης, παροχής διερμηνείας και συνοδειών καθώς και τη διασύνδεσή τους με δημόσιους φορείς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την παροχή συμπληρωματικών υποστηρικτικών υπηρεσιών.

Αποσκοπώντας στον αρτιότερο σχεδιασμό του προγράμματος, η Γενική Γραμματεία προχώρησε σε πολλαπλές αξιολογήσεις αναγκών και συνθηκών εντός του έτους 2024 και εξέτασε βέλτιστες πρακτικές αναφορικά με τη στέγαση ευάλωτων ατόμων, την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους και την επιτυχημένη μετάβασή τους σε μακροπρόθεσμες βιώσιμες λύσεις. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, αξιοποιήθηκαν ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα αναφορικά με τον ευάλωτο πληθυσμό που διαμένει στις δομές υποδοχής ή φιλοξενίας, ώστε οι παρεχόμενες υπηρεσίες να σχεδιαστούν προσαρμοσμένες στις ανάγκες του, ενώ με τη συμβολή εταίρων της κοινωνίας των πολιτών, αξιολογήθηκε επίσης η κατάσταση των διαθέσιμων κτιριακών υποδομών σε μεγάλα αστικά κέντρα.

Για την ομαλή εφαρμογή και υλοποίηση του προγράμματος, μέσα στο 2024 δρομολογήθηκαν όλες οι σχετικές διαδικασίες και θεσμικές ενέργειες, συμπεριλαμβανόμενης της σύνταξης σχεδίου Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) που αφορά τους όρους υλοποίησης του έργου.

Το Πιλοτικό Πρόγραμμα «STIRIXIS - Στεγαστικό πρόγραμμα σε κτήρια και διαμερίσματα για εξαιρετικά ευάλωτους αιτούντες διεθνή προστασία (έως 500 θέσεις)» συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Ελλάδας του Ταμείου Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) 2021-2027.

11.2 Πρόγραμμα «Ένα Βήμα Μπροστά (A Step Forward) » - Πρόγραμμα στεγαστικής μέριμνας για ευάλωτες γυναίκες και μονογονείς μητέρες με παιδιά

Στοχεύοντας στην προστασία των ιδιαίτερα ευάλωτων μόνων γυναικών και των μονογονέων μητέρων με τα τέκνα τους, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και η Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας προχώρησε εντός του 2024 στη σύναψη προγραμματικής σύμβασης με τους Γιατρούς του Κόσμου για τη λειτουργία του Ανοικτού Κέντρου Φιλοξενίας «Ένα Βήμα Μπροστά (A Step Forward)», με την υποστήριξη της Ειδικής Γραμματείας Μετανάστευσης της Ελβετίας.

Το Πρόγραμμα προβλέπει την παροχή υπηρεσιών στέγασης και προστασίας σε ευάλωτες μόνες γυναίκες και γυναίκες με τα παιδιά τους με ανώτατο όριο ηλικίας για τα αγόρια τα 14 έτη. Πρόκειται για ένα ανοιχτό και προσβάσιμο Κέντρο Φιλοξενίας συνολικής χωρητικότητας 44 θέσεων, το οποίο βρίσκεται στον αστικό ιστό της Αθήνας, πλησίον δομών υγείας και δημοσίων υπηρεσιών. Η υλοποίηση του έργου έχει ως γνώμονα τη διασφάλιση της αξιοπρέπειας και τη διαρκή ενδυνάμωση των ωφελούμενων γυναικών και των παιδιών τους, στοχεύοντας κατά το χρόνο παραμονής τους σε αυτό στη σταδιακή κατάκτηση της αυτονομίας τους και την πλήρη ένταξή τους στην κοινωνία.

Από την έναρξη υλοποίησης του Προγράμματος στις **13/06/2024** έως και **31/12/2024**, επωφελήθηκαν συνολικά 31 μόνες γυναίκες καθώς και 13 μονογονείς μητέρες και 18 παιδιά, λαμβάνοντας – πέραν της στεγαστικής μέριμνας – παροχές και υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως βασικά αγαθά και σίτιση, ψυχο-

κοινωνική υποστήριξη, άμεση διασύνδεση με υπηρεσίες υγείας, νομική συμβουλευτική, συμμετοχή σε προγράμματα άτυπης εκπαίδευσης και εργασιακής συμβουλευτικής. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι από το σύνολο των φιλοξενούμενων, **21** γυναίκες υπήρξαν θύματα έμφυλης βίας, **2** θύματα βασανιστηρίων ενώ **4** αντιμετώπιζαν σοβαρές/χρόνιες νόσους. Κατά το προαναφερθέν χρονικό διάστημα, **23** γυναίκες κατάφεραν να εξέλθουν από τη δομή λόγω εξεύρεσης εργασίας, ή οικογενειακής επανένωσης ή μεταφοράς σε άλλη χώρα.

Θέτοντας ως προτεραιότητα την προστασία των ιδιαίτερα ευάλωτων γυναικών και των μονογονέων μητέρων με τα τέκνα τους, η υλοποίηση του έργου θα συνεχιστεί και το έτος 2025.

Το Πρόγραμμα "A Step Forward" υλοποιείται από τους Γιατρούς του Κόσμου σε συνεργασία με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, τη Γενική Γραμματεία Ευάλπτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας και την Ειδική Γραμματεία Μετανάστευσης της Ελβετίας (προγραμματικό πλαίσιο «Πρόγραμμα Συνεργασίας Ελβετίας-Ελλάδας 2023-2026» για την μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων).

Ιστορίες επιτυχούς υποστήριξης, στέγασης και διασύνδεσης

Η **Zahra***, προερχόμενη από τη Γάζα της Παλαιστίνης, έφτασε στην Ελλάδα τον Σεπτέμβριο του 2024, μαζί με τα τρία τέκνα της στο πλαίσιο της διαδικασίας οικογενειακής επανένωσης με τον σύζυγό της και το δίχρονο παιδί τους, το οποίο αντιμετωπίζει σοβαρά ιατρικά ζητήματα.

Ο πατέρας καθώς και το δίχρονο παιδί της οικογένειας διέμεναν στον ξενώνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η παραπομπή στο Ανοικτό Κέντρο Φιλοξενίας «Ένα Βήμα Μπροστά» (A Step Forward) των Γιατρών του Κόσμου, έγινε ήδη από την πρώτη ημέρα που θα κατέφθανε η μητέρα και τα παιδιά στην Ελλάδα. Κατά το χρόνο διαμονής, η οικογένεια έλαβε υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης καθώς και ιατρικής αξιολόγησης λόγω σοβαρών ζητημάτων υγείας της μητέρας και του ενός τέκνου της οικογένειας.

Η οικογένεια φιλοξενήθηκε στη δομή των Γιατρών του Κόσμου για περίπου ένα μήνα, διάστημα κατά το οποίο μεταφέρθηκε εκεί και το μικρότερο παιδί της οικογένειας, το οποίο ζούσε με τον πατέρα του, προκειμένου ο τελευταίος να αναζητήσει εργασία και να υποστηρίξει την οικογένειά του. Στο διάστημα αυτό, η οικογένεια υποστηρίχθηκε ολιστικά από όλους τους επαγγελματίες της δομής. Στο μεταξύ, ο πατέρας κατάφερε να βρει εργασία και σε σύντομο χρονικό διάστημα η οικογένεια μπόρεσε να ενοικιάσει ένα δικό της διαμέρισμα και να μείνουν όλοι μαζί. Η επικοινωνία της οικογένειας με το Πολυιατρείο των Γιατρών του Κόσμου συνεχίζεται έως και σήμερα για την υποστήριξή τους στα ιατρικά ζητήματα, τα οποία αντιμετωπίζουν.

Η **Amina***, με χώρα καταγωγής την Σομαλία, είναι μέλος της LGBTQ+ κοινότητας. Στο Ανοικτό Κέντρο Φιλοξενίας των Γιατρών του Κόσμου, κατέφθασε τον Οκτώβριο απευθείας από το νησί της Σάμου. Κατόπιν συντονισμένων ενεργειών, η Amina επισκέφθηκε απευθείας το Πολυιατρείο των Γιατρών του Κόσμου, ώστε να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες ιατρικές εξετάσεις, ενώ μετά την τοποθέτηση της στη δομή, έλαβε επίσης υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και νομικής συμβουλευτικής.

Αξιοσημείωτο είναι ότι έπειτα από εβδομαδιαίες συνεδρίες με την ψυχολόγο της δομής, η Amina άρχισε να συμμετάσχει σε εξωτερικές και εσωτερικές δράσεις της δομής ενώ παράλληλα δημιούργησε φιλίες με άλλες ωφελούμενες. Παράλληλα, εξέφρασε την επιθυμία να ξεκινήσει μαθήματα ελληνικών, καθώς κατά το παρελθόν εργαζόταν ως διερμηνέας γιατί γνωρίζει αραβικά, σομαλικά, άπταιστα αγγλικά και γερμανικά.

Σήμερα η Amina έχει αναπτύξει ήδη ένα δίκτυο στην Αθήνα με την LGBTQ+ κοινότητα, συναντά εβδομαδιαία την ψυχολόγο της δομής, ενώ συνεχίζει και τα μαθήματα ελληνικών με τον εκπαιδευτικό της δομής.

*Τα ονόματα έχουν αλλάξει για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων.

12. Δράσεις πρόληψης και ενίσχυσης της προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και βίας

Κατά τη διάρκεια του 2024 η ανάπτυξη πολιτικών και παρεμβάσεων για την αποτελεσματική προστασία των θυμάτων βίας και εμπορίας ανθρώπων αποτέλεσε θεμελιώδη προτεραιότητα της Γενικής Γραμματείας. Συγκεκριμένα, υλοποιήθηκαν μια σειρά δράσεων με έμφαση στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, των βασανιστηρίων και της εμπορίας ανθρώπων, με θύματα πολίτες τρίτων χωρών. Οι πρωτοβουλίες επικεντρώθηκαν τόσο στην πρόληψη των διακρίσεων και της βίας όσο και στην ενίσχυση της προστασίας των θυμάτων, καθώς και στη συνεργασία και τον συντονισμό δράσεων με φορείς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Η Γενική Γραμματεία ενίσχυσε κατ'αρχήν τη συνεργασία της με τον **Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς για την Προστασία Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων (ΕΜΑ)**, ο οποίος λειτουργεί από το 2019 υπό τη διαχείριση του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) και την εποπτεία του Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (ΓΕΘΕΙΣ), με σκοπό τη βέλτιστη αποτύπωση και αποτελεσματική παρακολούθηση περιπτώσεων πολιτών τρίτων χωρών και ασυνόδευτων παιδιών και την επικαιροποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Εμπορία Ανθρώπων σε συνεργασία με το ΓΕΘΕΙΣ και το ΕΚΚΑ.

SCAN ME

Συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας στο διαδικτυακό σεμινάριο (webinar) που διοργάνωσε το ΕΚΚΑ με θέμα

"Οικιακή Εργασία και Εμπορία Ανθρώπων: όρια, σχετικές έννοιες και προστασία θυμάτων"¹

1. <https://www.youtube.com/watch?v=NdO9uQgJANU>

Η Γενική Γραμματεία συνέβαλε επίσης στη σύνταξη **Οδηγιών σχετικά με τον εντοπισμό και την απόκριση σε περιστατικά εμπορίας ανθρώπων** στις Περιφερειακές Υπηρεσίες της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης.

Στις 18 Οκτωβρίου, Πανευρωπαϊκή Ημέρα Κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ), διοργάνωσε κλειστή **στρογγυλή τράπεζα με θέμα την "Εργασιακή Εκμετάλλευση Πολιτών Τρίτων Χωρών: Προκλήσεις και Καλές Πρακτικές στην Αποτελεσματική Δίωξη των Δραστών και Προστασία των Θυμάτων"**.

Στις 23-24 Οκτωβρίου διοργανώθηκε η **Περιφερειακή Συνάντηση Ομάδας Εμπειρογνομόνων** στη Θεσσαλονίκη με θέμα τη σύνδεση της εμπορίας ανθρώπων με τις μεταναστευτικές ροές, σε συνεργασία με το Γαλλικό Υπουργείο Εξωτερικών, το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή και το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC).

Στοχεύοντας στην ενίσχυση των ικανοτήτων των επαγγελματιών για την αποτελεσματική υποστήριξη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, η Γενική Γραμματεία συνδιοργάνωσε τον Μάρτιο επιμορφωτικό σεμινάριο με **έμφαση στις ενδείξεις εμπορίας ανθρώπων**, σε συνεργασία με την Ελληνική Διπλωματική Ακαδημία, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC), το ΓΕΘΕΙΣ και το ΕΚΚΑ.

Στιγμιότυπο από τη στρογγυλή τράπεζα με θέμα: "Εργασιακή Εκμετάλλευση Πολιτών Τρίτων Χωρών: Προκλήσεις και Καλές Πρακτικές στην Αποτελεσματική Δίωξη των Δραστών και Προστασία των Θυμάτων"

Παράλληλα, η Γενική Γραμματεία σχεδιάζει, προωθεί και εφαρμόζει **στοχευμένα προγράμματα εκπαίδευσης επαγγελματιών**. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η συμμετοχή στο πρόγραμμα «Ειδική Δράση - Εκπαιδευτικά Σεμινάρια Προσωπικού και Συνεδρίες Ανάπτυξης Δεξιοτήτων για την Υποστήριξη των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων με στόχο την Επανένταξή τους», που υλοποιείται από τον ΔΟΜ σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία και το ΕΚΚΑ. Αυτό το πρόγραμμα παρέχει, μεταξύ άλλων, στους επαγγελματίες πρώτης γραμμής εργαλεία για τον εντοπισμό και την διαχείριση περιπτώσεων εμπορίας ανθρώπων, παρέχοντας παράλληλα υποστήριξη σε είδος στα επιζώντα άτομα. Για την περίοδο αναφοράς και στο πλαίσιο του ως άνω προγράμματος, η Γενική Γραμματεία υποστήριξε τη διενέργεια από στελέχη του ΔΟΜ και του ΕΚΚΑ 13 σεμιναρίων σε 300 επαγγελματίες πεδίου και συνέβαλε στη έκδοση του "Πρακτικού Εργαλείου για επαγγελματίες πρώτης γραμμής για την Υποστήριξη και Επανένταξη θυμάτων εμπορίας Ανθρώπων".

Η ανωτέρω δράση (με κωδικό OPS 6002603) είναι ενταγμένη στο «Πρόγραμμα Ελλάδας - Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης 2021-2027» και συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (Π/Υ : 500.000€, Ενωσιακή Συμμετοχή: 90% & Εθνική Συμμετοχή: 10%).

Στο πλαίσιο των εθνικών και διεθνών προσπαθειών για την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την προώθηση καινοτόμων προσεγγίσεων **στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων**, ο Γενικός Γραμματέας συμμετείχε στη **Συνάντηση Εθνικών Εισηγητών και Συντονιστών** κατά της εμπορίας ανθρώπων καθώς και ισοδύναμων μηχανισμών, η οποία διοργανώθηκε στη Βιέννη από το Συμβούλιο της Ευρώπης και τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) στις 12-13 Σεπτεμβρίου 2024, όπου παρουσίασε τα βήματα που έχουν γίνει σε εθνικό επίπεδο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων. Μέλη της Γενικής Γραμματείας παρακολούθησαν επίσης τις εργασίες της **12ης Συνόδου των Μερών της Σύμβασης για την Καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος και των Πρωτοκόλλων αυτής** (COP12 UNTOC), που πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη από 14 έως 18 Οκτωβρίου 2024.

Μέλη της Γενικής Γραμματείας μαζί με τον εκπρόσωπο της ελληνικής αντιπροσωπείας στη 14η Σύνοδο της Ομάδας Εργασίας του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC) στη Βιέννη.

Κατά τη **14η Σύνοδο της Ομάδας Εργασίας του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC) στη Βιέννη**, ο Γενικός Γραμματέας, ανέδειξε τη σημασία του άμεσου εντοπισμού των ασυνόδευτων παιδιών που διαμένουν σε επισφαλείς συνθήκες και παρουσίασε την καλή πρακτική του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης. Η πρότασή του για συμπερίληψη σχετικής σύστασης (recommendation) στα τελικά συμπεράσματα υπερψηφίστηκε ομόφωνα από όλες τις εθνικές αντιπροσωπείες.

Επιπλέον, η Γενική Γραμματεία συμμετείχε στη διεθνή άσκηση πεδίου ενάντια στην εμπορία ανθρώπων **«ΜΕΔΟΥΣΑ 2024»**, με σύνθημα «Σπάσε την Αλυσίδα, Σπάσε την Σιωπή, Τώρα» και τη συμμετοχή περισσότερων από 500 ατόμων σε 70 τοποθεσίες εντός κι εκτός Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων αναγνωρισμένων προσφύγων και αιτούντων άσυλο από 12 δομές φιλοξενίας.

Οι στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης του πληθυσμού στόχου και οι **εκστρατείες ευαισθητοποίησης** του κοινού βρίσκονται στην καρδιά **δράσεων πρόληψης** κάθε μορφής βίας:

Άρθρο στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ - σε συνεργασία με τους Γιατρούς του Κόσμου, εταίρους στο πρόγραμμα "A Step Forward" για τη φιλοξενία ευάλωτων γυναικών αιτουσών διεθνούς προστασίας με αφορμή την **Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (30 Ιουλίου)**:

«Υποστηρίζουμε ένα νέο εθνικό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της εκμετάλλευσης και της εμπορίας ανθρώπων, δίνοντας έμφαση στις συνέργειες της οργανωμένης Πολιτείας και της Κοινωνίας των Πολιτών. Έχουμε πλήρη επίγνωση ότι η δουλειά μας για να είναι αποτελεσματική πρέπει να κινείται σε δύο επίπεδα: στην παροχή άμεσης υποστήριξης στα θύματα και τα ευάλωτα άτομα, αλλά και στον βέλτιστο συντονισμό με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία για τη βελτίωση της απόκρισης της Πολιτείας στην κάλυψη των αναγκών τους, για την καταπολέμηση των έμφυλων διακρίσεων, της έμφυλης βίας και της εμπορίας ανθρώπων, αλλά και για την αποτελεσματική δίωξη και τιμώρηση των δραστών»

(Ηρακλής Μοσκόφ, Γενικός Γραμματέας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας).

"16 ημέρες ακτιβισμού ενάντια στη βία κατά των γυναικών"

Στο πλαίσιο της διεθνούς εκστρατείας για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, η οποία πραγματοποιείται κάθε χρόνο από τις 25 Νοεμβρίου έως τις 10 Δεκεμβρίου, η Γενική Γραμματεία :

- Συνδιοργάνωσε **ημερίδα** με θέμα **«Πρόληψη και Εντοπισμός της Εμπορίας Ανθρώπων»**, που πραγματοποιήθηκε στην Πρεσβεία του Μεξικού, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

- Στις 25 Νοεμβρίου, συμμετείχε στην εκδήλωση που διοργανώθηκε από τους Γιατρούς του Κόσμου στο **Ανοιχτό Κέντρο Διαμονής "A Step Forward"**, κατά τη διάρκεια της οποίας γυναίκες αιτούσες άσυλο έστειλαν μηνύματα ισότητας, ελευθερίας και εξάλειψης κάθε είδους βίας μέσα από κολάζ, φωτογραφίες και χειροτεχνίες, μοιράζοντας τις δικές τους ιστορίες.

- Διοργάνωσε βιωματικά εργαστήρια για την **ενδυνάμωση κοριτσιών που διαμένουν σε Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων**, με σκοπό την ενημέρωσή τους για τους κινδύνους εξαπάτησής τους, ιδιαίτερα μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, με τακτικές όπως του *loverboy* και φαινόμενα όπως το *grooming*.

Υπόθεση επιτυχούς διάσωσης θύματος εμπορίας ανθρώπων

Τον Σεπτέμβριο 2024, ενήλικος άνδρας από το Νεπάλ, που στερούταν νομιμοποιητικών εγγράφων, επικοινωνήσε αρχικά με τον ΔΟΜ και εν συνεχεία με τον Εθνικό Μηχανισμό Επείγουσας Ανταπόκρισης (ΕΜΕΑ) μέσω WhatsApp. Ο άνδρας ανέφερε ότι βρισκόταν σε αιχμαλωσία και υπό εργασιακή εκμετάλλευση σε χωριό της περιφέρειας, απέστειλε το στίγμα της τοποθεσίας του και ζήτησε άμεση διάσωση, εκφράζοντας παράλληλα τον φόβο μήπως κρατηθεί λόγω έλλειψης νομιμοποιητικών εγγράφων. Εν συνεχεία, υπό την εποπτεία και την υποστήριξη της Υποδιεύθυνσης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας οργανώθηκε επιχείρηση διάσωσης και ο πολίτης μεταφέρθηκε στο Τμήμα Ασφαλείας για κατάθεση και περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσής του. Ο άνδρας είχε βιώσει εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες διαμονής και εργασίας, γεγονός που ενέτεινε την ανάγκη για άμεση βοήθεια και αποκατάσταση. Άμεσα λοιπόν, διασυνδέθηκε με την οργάνωση A21 για την παροχή φροντίδας και προστασίας καθώς και με τον ΔΟΜ με σκοπό τον εθελούσιο και αξιοπρεπή επαναπατρισμό του.

13. Προγράμματα και δράσεις υποστήριξης ασυνόδευτων ανηλίκων και άλλων ευάλωτων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών

Αποσκοπώντας στον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων και πρωτοβουλιών εστιασμένων στην ενίσχυση της προστασίας, της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, της εκπαίδευσης και της ισότιμης ένταξης και συμμετοχής στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας ασυνόδευτων ανηλίκων και ευάλωτων προσώπων, η Γενική Γραμματεία συνέχισε να επιδιώκει **συνέργειες και συνεργασίες με εθνικούς και διεθνείς φορείς**, προωθώντας την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών.

Οι εμβληματικοί προγραμματικοί άξονες περιλαμβάνουν την αξιοποίηση και διαχείριση χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το «Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης» (TAMEY/AMIF), το «Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+» (ΕΚΤ+/ΕΣΦ+), τα «Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμείο Συνοχής» (ΕΣΠΑ/CF), το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (ΠΙΔΑ/CERV), το «ταμείο εσωτερικής ασφάλειας» (ΤΕΑ/ISF), την «ευρωπαϊκή υπηρεσία για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό» (ΕΥΕΠ/EACEA), τις χορηγίες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ/ΕΕΑ Grants), τα προγράμματα διμερούς συνεργασίας, κλπ.

Εκπαίδευση της ΓΓΕΠΘΠ σε συνεργασία με τον Οργανισμό της Ε.Ε για το Άσυλο και τον Οργανισμό της Ε.Ε για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα προς τους συντονιστές εντεταλμένων επιτροπείας στο πλαίσιο της υλοποίησης του Έργου «Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας» που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Ελλάδας - Ταμείο Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης 2021-2027

Με την αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων και την ανάπτυξη συνεργειών με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, φορείς και διεθνείς οργανισμούς, η Γενική Γραμματεία έχει προχωρήσει σε σειρά δράσεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ψυχοκοινωνικής μέριμνας για ευάλωτα άτομα, τη δημιουργία και αναβάθμιση των δομών φιλοξενίας, την υποστήριξη των ασυνόδευτων παιδιών στις «ασφαλείς περιοχές» εντός των δομών αρμοδιότητας της ΥΠΥΤ τόσο στα σημεία εισόδου όσο και στην ενδοχώρα, όπως και την υλοποίηση προγραμμάτων για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, την επαγγελματική κατάρτιση και την προετοιμασία για την ένταξη στην αγορά εργασίας. Τέλος, εξειδικευμένες δράσεις υλοποιήθηκαν στον τομέα πρόληψης της παραβατικότητας και της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, με ιδιαίτερη έμφαση στους ασυνόδευτους ανηλίκους.

13.1 Έργο «Fortify»

Το έργο **«FORTIFY: Ενδυνάμωση των Ελληνικών Συστημάτων για την Προστασία και την Πρόληψη της Παραβατικότητας σε Ασυνόδευτους Ανηλίκους»** αποτελεί μία καινοτόμο πρωτοβουλία που στοχεύει στην ανάπτυξη στρατηγικών πρόληψης της νεανικής παραβατικότητας μεταξύ του πληθυσμού των ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα. Με τη στήριξη του **Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) 2014-2021** και μέσα από τη συνεργασία Ελλήνων και Νορβηγών εταίρων, το έργο συνδυάζει τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τη διμερή συνεργασία για τη δημιουργία ενός ισχυρού πλαισίου προστασίας. Ο σχεδιασμός του περιλαμβάνει την εκτίμηση αναγκών, τη χαρτογράφηση υπάρχουσών δράσεων, την ανάπτυξη Τυποποιημένων Διαδικασιών Λειτουργίας, καθώς και την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας μέσω στοχευμένων εκστρατειών ενημέρωσης.

Στιγμιότυπο από την εναρκτήρια συνάντηση του έργου «Fortify»

Μέσα από επισκέψεις μελέτης στη Νορβηγία, διαβουλεύσεις με επαγγελματίες και ομάδες εστίασης, και τη δημιουργία ενός συνεκτικού σχεδίου επικοινωνίας, το έργο φιλοδοξεί να διασφαλίσει την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών σε εθνικό επίπεδο. Η συνεργασία της Γενικής Γραμματείας με τους εταίρους του έργου, ΖΕΥΞΙΣ και NORCAP, εξασφαλίζει την αξιοποίηση εξειδικευμένης γνώσης, ενισχύοντας την κοινωνική ένταξη και προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων. Η πρώτη φάση υλοποίησης του έργου FORTIFY θέτει τις βάσεις για την επέκταση των δραστηριοτήτων του σε όλη την χώρα. Το έργο δεν περιορίζεται μόνο στη διαχείριση άμεσων αναγκών, αλλά εστιάζει και στη δημιουργία βιώσιμου αντίκτυπου, επιδιώκοντας να λειτουργήσει ως πρότυπο για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου και καινοτόμου πλαισίου πρόληψης της νεανικής παραβατικότητας στην Ελλάδα.

13.2 Έργο «Reception and integration reforms for migrants, especially unaccompanied youth»

Το έργο, χρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα Υποστήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (DG REFORM), εισάγει ένα καινοτόμο θεσμικό πλαίσιο για τη βελτίωση της υποδοχής και της ένταξης των ασυνόδευτων παιδιών καθώς και εκείνων που μεταβαίνουν στην ενηλικίωση στην Ελλάδα. Στόχος του έργου είναι η ενίσχυση της πρόσβασης ασυνόδευτων ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων σε ολοκληρωμένες και εξατομικευμένες υπηρεσίες παρέχοντάς τους εργαλεία και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να ενταχθούν ενεργά στην κοινωνία. Μέσα από στοχευμένα προγράμματα εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και ενδυνάμωσης της ψυχικής ανθεκτικό-

τητας, το έργο προάγει την αυτονομία των νέων, δημιουργώντας προϋποθέσεις για την ομαλή και επιτυχημένη ένταξή τους. Το έργο θέτει τις βάσεις για ένα βιώσιμο και δίκαιο σύστημα που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών και νεαρών ενηλίκων, διασφαλίζοντας παράλληλα την κοινωνική ευημερία και την ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών που τους υποδέχονται.

13.3 Έργο «Safe Borders»

Το έργο **«Safe Borders: Strengthening Judicial Expertise and Frontline Support to Combat Child Trafficking»**, χρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα «Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επικεντρώνεται στην ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας. Στόχος του είναι η προώθηση μιας ολιστικής προσέγγισης στην προστασία των ανηλίκων θυμάτων και η αποτελεσματική δίωξη υποθέσεων εμπορίας, μέσω της ενίσχυσης των δυνατοτήτων των δικαστικών και αστυνομικών αρχών, καθώς και των επαγγελματιών πρώτης γραμμής, όπως νομικοί, κοινωνικοί λειτουργοί και επαγγελματίες στον τομέα της παιδικής προστασίας. Το έργο θα υλοποιηθεί μέσω της ανταλλαγής γνώσεων, της καταγραφής βέλτιστων πρακτικών και της διεξαγωγής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Προβλέπεται ακόμη η δημιουργία ενός εξειδικευμένου δικτύου εισαγγελέων με επίκεντρο τον τομέα της εμπορίας ανθρώπων, το οποίο θα ενισχύσει τον συντονισμό και θα βελτιώσει τη δίωξη υποθέσεων εμπορίας παιδιών. Παράλληλα, η χρήση καινοτόμων τεχνολογιών, όπως η ανάπτυξη μιας διακρατικής εφαρμογής τεχνητής νοημοσύνης, θα ενισχύσει την ικανότητα εντοπισμού, παρακολούθησης, καταγραφής των τάσεων στην εμπορία ανθρώπων και καταπολέμησης της ατιμωρησίας των δράστων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μέσα από δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων, δημιουργίας διακρατικών συνεργασιών και αξιοποίησης τεχνολογιών αιχμής, το έργο συμβάλλει ουσιαστικά στην ενίσχυση της προστασίας των πιο ευάλωτων θυμάτων και στη διαμόρφωση βιώσιμων λύσεων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της εμπορίας παιδιών.

14. Δράσεις που αναμένεται να υλοποιηθούν στο επόμενο χρονικό διάστημα

14.1 Εκτίμηση αναγκών αναφορικά με την ψυχική υγεία και ψυχοκοινωνική ευημερία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών

Στο πλαίσιο ενημέρωσης και ενίσχυσης της ανταπόκρισης σε ζητήματα που αφορούν ευάλωτους πολίτες, η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με φορείς της κοινωνίας των πολιτών θα προχωρήσει σε εκτίμηση της ψυχοκοινωνικής ευημερίας του πληθυσμού που φιλοξενείται σε Ελεγχόμενες Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο (ΕΔΠ-ΦΑΑ). Μέσω της καταγραφής και ανάλυσης της υπάρχουσας κατάστασης, στόχος είναι ο εντοπισμός και η αξιολόγηση των παραγόντων που ενισχύουν και των παραγόντων που δρουν προστατευτικά ως προς την ψυχοκοινωνική ευημερία σε ατομικό, οικογενειακό και συλλογικό επίπεδο, με ιδιαίτερη έμφαση σε εκείνους τους παράγοντες που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την ανάδυση και διατήρηση ευάλωτοτήτων. Απώτερος στόχος είναι η ψυχοκοινωνική υποστήριξη και η ένταξη των ευάλωτων και μη πολιτών τρίτων χωρών. Η υλοποίηση του έργου αναμένεται να ξεκινήσει εντός του έτους 2025.

14.2 Δράσεις προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων με έμφαση στην εργασιακή εκμετάλλευση

Οι ανάγκες προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και εργασιακής εκμετάλλευσης καθώς και η πρόληψη και αντιμετώπιση των φαινομένων αυτών απαιτούν σειρά στοχευμένων και καινοτόμων δράσεων. **Στο επόμενο χρονικό διάστημα** η Γενική Γραμματεία θα εστιάσει:

- Στην ανάπτυξη **βασικού οδηγού για τα δικαιώματα των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων**, με έμφαση στην εργασιακή εκμετάλλευση, ο οποίος θα είναι διαθέσιμος διαδικτυακά στις βασικές γλώσσες επικοινωνίας του προσφυγικού και μεταναστευτικού πληθυσμού.

- Στην σύσταση **Διεπιστημονικής Ομάδας**

Εργασίας για την προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, προς εντοπισμό συστημικών παθογενειών, την προώθηση καλών πρακτικών, τον συντονισμό δράσεων και την ενίσχυση της συνεργασίας όλων των φορέων, της πρόληψης του φαινομένου και της συνολικής αναβάθμισης της απόκρισης της Πολιτείας σε σχέση με την δίωξη του εγκλήματος και την προστασία των θυμάτων.

- Στον σχεδιασμό πλαισίου συγκρότησης και λειτουργίας **συμβουλευτικού οργάνου** για την χάραξη πολιτικών που στοχεύουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων αποτελούμενο από επιζήσασες και επιζήσαντες.

- Στον σχεδιασμό ενημερωτικών παρεμβάσεων στους εργαζόμενους, το ευρύ κοινό και τις επιχειρήσεις σχετικά με τους κινδύνους **εργασιακής εκμετάλλευσης πολιτών τρίτων χωρών**.

- Στην διαμόρφωση πλαισίου συνεργασίας με τη **Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**.

14.3 GBV Safe Space for female and children victims

Σε συνεργασία με τα Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδας σχεδιάσαμε το πρόγραμμα «**GBV Safe Space for female and children victims**» με στόχο τη δημιουργία ενός φιλικού χώρου προς τις μητέρες και τα παιδιά τους, εντός της Ελεγχόμενης Δομής Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο Πύργου. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην παροχή εστιασμένων δράσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ευημερίας και της ενδυνάμωσης συνολικά 70 ευάλωτων μητέρων και 42 παιδιών προσφέροντας:

1. Υποστηρικτικές υπηρεσίες: ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική
2. Δραστηριότητες ένταξης: μαθήματα ελληνικής γλώσσας και επαγγελματική συμβουλευτική.
3. Ενδυνάμωση: δραστηριότητες για τις μητέρες και τα παιδιά που ενισχύουν την ψυχολογική ανθεκτικότητα και την κοινωνική συμμετοχή.
4. Δημιουργικές δραστηριότητες για τα παιδιά κατά τη διάρκεια των μαθημάτων των μητέρων.

Το πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από το SOS-Kinderdörfer weltweit Hermann-Gmeiner Fonds Deutschland (HGFD), έχει διάρκεια 24 μηνών με ημερομηνία έναρξης 1.1.2025.

14.4 «Hope in Action: Support to Vulnerable Young Refugee Mothers and Children at Risk»

Το πρόγραμμα **«Hope in Action: Support to Vulnerable Young Refugee Mothers and Children at Risk»** έχει ως κύριο στόχο την ολοκληρωμένη υποστήριξη 16 ασυνόδευτων ανήλικων μητέρων και των παιδιών τους. Κεντρικοί πυλώνες του προγράμματος είναι η δημιουργία ενός σταθερού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος για μητέρες και παιδιά, καθώς και η πρόληψη και στήριξη ανηλίκων σε κίνδυνο. Το πρόγραμμα πρόκειται να προσφέρει ψυχολογική υποστήριξη για την αντιμετώπιση του τραύματος, καθοδήγηση για τον γονεϊκό ρόλο και τη φροντίδα των παιδιών, μαθήματα ελληνικής γλώσσας, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των μητέρων καθώς και επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση και υποστήριξη στην εύρεση θέσεων εργασίας. Το πρόγραμμα θα εστιάσει παράλληλα στην κατανόηση των συνεπειών της παραβατικής συμπεριφοράς, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, όπως η διαχείριση θυμού, η επίλυση συγκρούσεων και η λήψη αποφάσεων, στην ανάπτυξη soft skills και τέλος στην ενίσχυση δράσεων ένταξης στην κοινότητα, με σκοπό τη μείωση του κινδύνου εκμετάλλευσης των παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Το πρόγραμμα «Hope in Action: Support to Vulnerable Young Refugee Mothers and Children at Risk» που χρηματοδοτείται από το SOS-Kinderdörfer weltweit Hermann-Gmeiner Fonds Deutschland (HGFD), έχει διάρκεια 24 μηνών με ημερομηνία έναρξης 1.1.2025.

14.5 «16+ and Young Adults Semi-Independent Living (SIL+) Focused on Employability»

Το επόμενο διάστημα πρόκειται να υλοποιηθεί το πρόγραμμα **«16+ and Young Adults Semi-Independent Living (SIL+) Focused on Employability»** το οποίο επιδιώκει να υποστηρίξει την ομαλή μετάβαση στην Ελλάδα, 25 νέων ηλικίας 16 – 21 ετών.

Συγκεκριμένα το πρόγραμμα θα παρέχει:

1. Μαθήματα ελληνικής γλώσσας με στόχο τη συμμετοχή των νέων στις εξετάσεις πιστοποίησης της Ελληνομάθειας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας.
2. Επαγγελματική συμβουλευτική και κατάρτιση προσαρμοσμένη στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.
3. Εύρεση ευκαιριών απασχόλησης και υποστήριξη στην έναρξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

Μέσω του προγράμματος, τα Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος στοχεύουν στην ενδυνάμωση των νέων ηλικίας 16+ παρέχοντάς τους τα απαραίτητα εφόδια για να αποκτήσουν σταθερή απασχόληση, να ενισχύσουν την ανεξαρτησία τους και να προστατευτούν από κινδύνους εκμετάλλευσης.

Το πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από το SOS-Kinderdörfer weltweit Hermann-Gmeiner Fonds Deutschland (HGFD), έχει διάρκεια 24 μηνών με ημερομηνία έναρξης 1.1.2025 και σημεία υλοποίησης σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

15

15. Συνέργειες και δράσεις ευαισθητοποίησης της Γενικής Γραμματείας

- Η Γενική Γραμματεία, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ) μέσω της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, υπέγραψαν **Μνημόνιο Συνεργασίας με σκοπό να συντονίσουν τις δυνάμεις τους στον τομέα της παιδικής προστασίας**, με έμφαση στον προσφυγικό και μεταναστευτικό πληθυσμό.

Αντικείμενο του Μνημονίου Συνεργασίας αποτελεί η διαμόρφωση πλαισίου διεπιστημονικής συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Κεντρικός στόχος είναι η ερευνητική καταγραφή, η ενδυνάμωση των δεξιοτήτων των επαγγελματιών στον τομέα παιδικής προστασίας και η περαιτέρω ανταλλαγή πρακτικών και τεχνογνωσίας μεταξύ των φορέων παιδικής προστασίας, με έμφαση στον προσφυγικό και μεταναστευτικό πληθυσμό. Σημαντικό στοιχείο στο πλαίσιο του Μνημονίου αποτελεί επίσης η δημιουργία ενός **Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών εξειδικευμένου στην παιδική προστασία**, καθώς και η υποστήριξη για την καθιέρωση οδών που θα διευκολύνουν την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για νέους πρόσφυγες και μετανάστες.

• Στελέχη της Μονάδας Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης και Μετεγκαταστάσεων και της Μονάδας Θεσμικής Προστασίας συμμετείχαν στις κοινές δράσεις της Γενικής Γραμματείας με την Ελληνική Αστυνομία **για την πρόληψη της παραβατικότητας στους ασυνόδευτους ανηλίκους**. Πρόκειται για μία δράση που αποσκοπεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των παιδιών που διαμένουν σε Δομές Φιλοξενίας που λειτουργούν υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας, αναφορικά με το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας, τους κανόνες ομαλής συμβίωσης με τον υπόλοιπο πληθυσμό καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Μέσα από την ενημέρωσή τους για τις θεματικές αυτές επιδιώκεται τόσο η ενδυνάμωσή τους με σκοπό την ομαλή ένταξη στην κοινότητα που διαμένουν, όσο και η πρόληψη εκδήλωσης φαινομένων βίας και παραβατικότητας με εμπλεκόμενους τους ίδιους τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Συνολικά το 2024, υλοποιήθηκαν 11 δράσεις σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

- Η Γενική Γραμματεία συνδιοργάνωσε με την οργάνωση A21 και το ΓΕΛ Αλμυρού την Εκδήλωση με θέμα την **Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων**. Πάνω από 200 μαθητές σχολείων της περιοχής συμμετείχαν στα Βιωματικά Εργαστήρια με εμπυχωτές φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης (ΠΤΠΕ) του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με την διδάσκουσα τους και συνεργάτιδα της Γενικής Γραμματείας, κα Παπαθανασίου Μαρία. Την εκδήλωση χαιρέτησαν η Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, κα Σοφία Βούλτεψη και ο Γενικός Γραμματέας, Ηρακλής Μοσκόφ.

- Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η Intersos Hellas - Intersos Ελλάδα και το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού - Network for Children's Rights συνδιοργάνωσαν εκδήλωση με θέμα **«Τα αόρατα ασυνόδευτα παιδιά: Προστασία για Όλους τους Ασυνόδευτους Ανήλικους»**.

- Για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά η Γενική Γραμματεία συμμετείχε στο Συνέδριο με θέμα **«Αποτελεσματικές Πρακτικές Αντιμετώπισης της Εμπορίας Παιδιών: Υποσχόμενες Πρωτοβουλίες και Καλές Πρακτικές»**. Το συνέδριο διοργανώθηκε από το ΔΟΜ Αιγύπτου και την Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για την Καταπολέμηση και την Πρόληψη της Παράτυπης Μετανάστευσης και της Εμπορίας Ανθρώπων στο Κάιρο.

Στο εκπαιδευτικό συνέδριο με τίτλο: **«Ευαλωτότητα Μεταναστών/Προσφύγων & Παιδική Προστασία»**, το οποίο συνδιοργάνωσε η Γενική Γραμματεία με το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και την Οργάνωση A21, είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε για τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ευαλωτότητας των παιδιών, το θέμα της παιδικής προστασίας, τους τρόπους αντιμετώπισης της εμπορίας ανθρώπων καθώς και για τον καταλυτικό ρόλο της εμπλοκής της σχολικής κοινότητας.

Εκπρόσωποι της Γενικής Γραμματείας συμμετείχαν στο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Εκπαιδευτικής Έρευνας (European Conference on Educational Research) που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Λευκωσία με θέμα: **“Η εκπαίδευση στην εποχή της αβεβαιότητας”**.

Στη διαδραστική εκδήλωση **«Γιατί διαβάζω»**, νέοι και νέες μοιράστηκαν με τους συνεργάτες της Γενικής Γραμματείας τα αγαπημένα τους βιβλία, συγγραφείς και λογοτεχνικούς ήρωες και ηρωίδες καθώς και τους λόγους για τους οποίους διαβάζουν (ή δεν διαβάζουν) βιβλία. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του 52ου Φεστιβάλ Βιβλίου Αθήνας και διοργανώθηκε με τη συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας. Ήταν μια από τις τρεις -ανοιχτές στο κοινό- εκδηλώσεις που συνδιοργάνωσε η Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα και το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα.

Με την ευγενική χορηγία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, ασυνόδευτοι ανήλικοι που διαμένουν σε δομές φιλοξενίας, καθώς και μαθητές και μαθήτριες δεκάδων σχολείων - μεταξύ των οποίων και αρκετά διαπολιτισμικά γυμνάσια και λύκεια- φιλοξενήθηκαν με τους συνοδούς καθηγητές τους στο θέατρο ΚΑΠΠΑ και παρακολούθησαν τη θεατρική παράσταση **«Ραπουνζέλ Χωρίς Παραμύθι»** του Mike Kenny, η οποία έχει λάβει Βραβείο Θεάτρου για Παιδιά και Εφήβους από την Ελληνική Ένωση Κριτικών Θεάτρου και Παραστατικών Τεχνών.

Η παρακολούθηση της θεατρικής παράστασης, «Το αγόρι με τις δυο καρδιές» από στελέχη του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και ασυνόδευτους ανηλίκους που διαμένουν σε δομές φιλοξενίας της Γενικής Γραμματείας αποτέλεσε την απαρχή ενός γόνιμου διαλόγου για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους, μέσα από συζήτηση που διοργανώθηκε από τη Γενική Γραμματεία μετά το τέλος της παράστασης, στο θέατρο Άλμα.

“Το αγόρι με τις δυο καρδιές”

Θεατρική παράσταση & συζήτηση

Η Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, κα Σοφία Βούλτεψη, ο Γενικός Γραμματέας, κος Ηρακλής Μοσκόφ και στελέχη της Γενικής Γραμματείας συμμετείχαν σε εκδήλωση στο Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας, όπου μαθητές του εκπαιδευτικού ιδρύματος "Εκπαιδευτήρια Γιαννόπουλου" παρουσίασαν στη Sala di Capitulo την εργασία τους με θέμα **«Οι μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές του ελληνισμού στην Βενετία - Η σύγχρονη Ελλάδα ως χώρα υποδοχής»**.

Ευχαριστίες

Απολογίζοντας τις φετινές δράσεις επιθυμώ καταρχάς να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στον Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου, κ. Νίκο Παναγιωτόπουλο, για την αμέριστη και συνεχή του υποστήριξη στο έργο μας.

Επίσης, ιδιαίτερες ευχαριστίες στην Υφυπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου, κα. Σοφία Βούλτεψη, αρμόδια για το χαρτοφυλάκιο της Γενικής Γραμματείας, η οποία μας καθοδηγεί και υποστηρίζει σε κάθε βήμα της εξέλιξης του διευρυμένου μας ρόλου.

Θερμές ευχαριστίες στον Γενικό Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής, κ. Μάνο Λογοθέτη, καθώς και στην Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων, ΕΥΣΥΔ ΜΕΥ, του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και ειδικά στον Προϊστάμενο αυτής, κ. Θεοφάνη Παπαδόπουλο καθώς η πλειονότητα των δράσεων της Γενικής Γραμματείας υλοποιήθηκαν χάρη στη συνεισφορά του Ταμείου Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME). Το παρόν έντυπο αποτελεί μέρος δράσης δημοσιότητας που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Τεχνική Βοήθεια των Ταμείων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (TAMEY) 2021-2027. Ακόμη, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Γενικό Γραμματέα Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο, κ. Δημήτρη Γλυμή, με τον οποίο αποσκοπούμε στην συνέχιση της στενής συνεργασίας μας για την υλοποίηση των δράσεων μας.

Τέλος, δεν θα μπορούσα να παραλείψω να ευχαριστήσω την αφοσιωμένη ομάδα της Γενικής Γραμματείας για τη συμβολή τους στην υλοποίηση των δράσεων και των προγραμμάτων μας, ειδικά αυτή την απαιτητική και γεμάτη προκλήσεις περίοδο.

Ηρακλής Μοσκόφ

Γενικός Γραμματέας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας

Οργανισμοί παροχής τεχνικής υποστήριξης

Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA)

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ)

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)

Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF)

Συνεργαζόμενοι φορείς & εταίροι*

A21

ActionAid

Asociația pentru Dezvoltarea Practicilor Alternative de Reintegrare și Educație (ADPARE)

Αποστολή

ΑΡΣΙΣ - Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων

Βαβέλ

BRIDGE EU

Γιατροί του Κόσμου (ΓτΚ – Ελλάδα)

Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG HOME)

Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG Reform)

Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC)

Caritas International ASBL (CARITAS BELGIUM)

Center for the study of democracy

Cesie Ente del Terzo Settore (CESIE ETS)

Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Δίκτυο)

Δήμος Βοΐου

Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αθηνών

Διεθνές Κέντρο για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (ICSD)

Διεθνής Επιτροπή για την Διάσωση (IRC)

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ)

Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (ΕΕΣ)

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ)

Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

Εταιρεία Κοινωνικής και Πολιτιστικής Στήριξης Παλιννοστούντων Ομογενών (ΕΚΠΟΣΠΟ) «ΝΟ-ΣΤΟΣ»

Εταιρεία Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ψυχικής Υγείας (ΕΠΑΨΥ)

End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes (ECPAT France)

Ευρωπαϊκή Κοινωνία και Πολιτική Έκφραση, Θεσμοί (ΕΚΠΕΘΕ)

Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία για τα Εξαφανισμένα και Σεξουαλικά Κακοποιημένα Παιδιά (MCE - Missing Children Europe)

European Institute for Crime Prevention and Control (HEUNI)

Fundacja Vela – Organizacja Humanitarna Na Rzecz Ochrony I Edukacji

Ηλιακτίδα

INTERSOS

Ιατρική Παρέμβαση (med.in)

Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ)

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού (ΙΥΠ)

Junior Achievement

ΚΕΘΕΑ MOSAIC

Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου (CECL)

Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας (ΚΜΟΠ)

Κέντρο Νέων Ηπείρου

Κέντρο Συντονισμού για θέματα Μεταναστών και Προσφύγων (ACCMR)

Κοινωνικό Ελληνικό Κλιμάκιο Άμεσης Βοήθειας (Κοινωνικό ΕΚΑΒ)

Κύτταρο Εναλλακτικών Αναζητήσεων Νέων (ΚΕΑΝ)

ΜΕΤΑδραση - Δράση για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη

Network of Afghan Diaspora Organisations in Europe (NADOE)

NIDOS

Νορβηγικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (NORCAP)

Norwegian Directorate of Immigration (UDI)

Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ)

Οργάνωση Γη

Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA)
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ)
Παιδικά χωριά SOS
PRAKSIS - Πρόγραμμα Ανάπτυξης, Κοινωνικής Στήριξης και Ιατρικής Συνεργασίας
PWC
Qualify Just - It Solutions and Consulting, Lda (IPS Innovative Prison Systems - IPS)
Saúde em Português (SAUDE)
SolidarityNow
Συνύπαρξις - Οικουμενικό Πρόγραμμα Προσφύγων
Σύλλογος Μερίμνης Ανηλίκων και Νέων (ΣΜΑΝ)
Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου Ν. Ηρακλείου
Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF)
Terre des Hommes
The Home Project
Το Χαμόγελο του Παιδιού
Tarki Tarsadalomkutatasi Intezet Zrt (TARKI)
Φάρος Ελπίδας
VELA Ελλάδας
Zeuxis

*αλφαβητική λίστα

Πρεσβείες

Πρεσβεία της Αυστρίας
Πρεσβεία της Ελβετίας
Πρεσβεία της Νορβηγίας
Πρεσβεία της Ολλανδίας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου
Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής
Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων
Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου
Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών
& Θεσμικής Προστασίας

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

TAMEY
ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ | 2021-2027